

Biblioteca Centrala
429.0413
Devil

23 AUGUST 1944

23 AUGUST 1955

LACARA
16 (65) - 15 august 1955

Și tinerii din Indiile Occidentale și-au trimis solii pentru a-și exprima hotărârea de a lupta pentru pace și independența patriei lor.

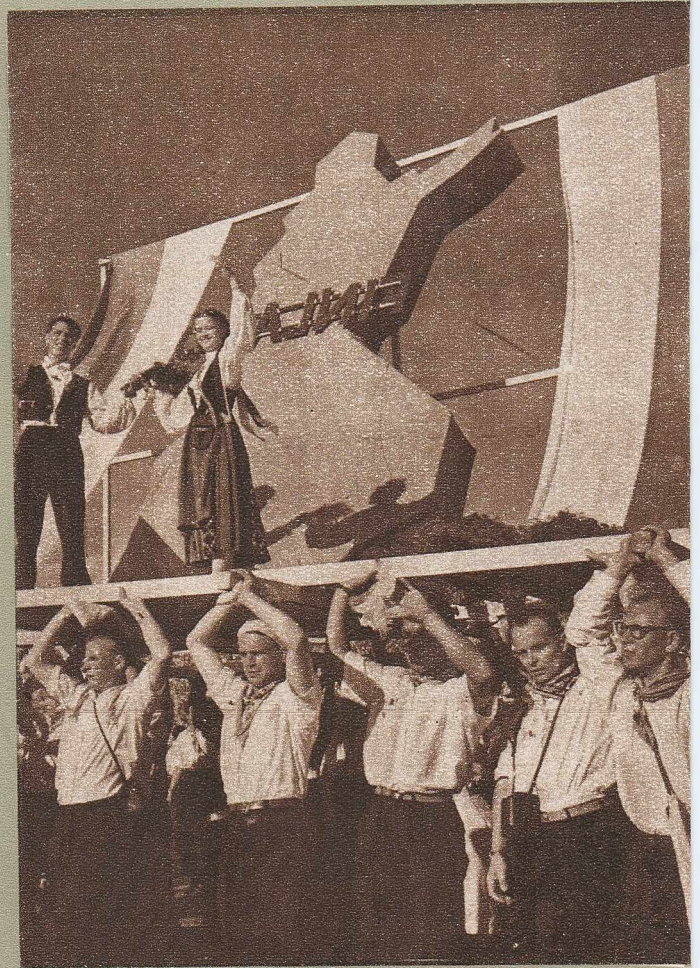

Tinerii chinezi au adus cu ei pe stadion simbolul lor dragon, care au smuls ropote de aplauze zecilor de mii de spectatori.

Delegația fineretului japonez defilează cu inscripția prin care se cere ca să nu se mai repete niciodată tragedia de la Hiroshima.

Coloana delegației finlandeze pășeste purtând un podium cu piloan vii. Într-o saja hărții Finlandei, se desfășoară un dans național.

PRIETENIA nu cunoaște granițe

— Însemnări din Varșovia —

de M. RADIAN

Fotografii de I. HANANEL

Zburînd de o jumătate de oră este teritoriul polonez, în avionul are poartă ziariștii români spre rașul Festivalului, călătorii au nceput să devină nerăbdători. Inii vin pentru prima oară în apitala Poloniei și sînt curioși să adă cum arată orașul despre care e țes atîtea legende. Alții îl cunosc in diferite vizite făcute în anii ceștia și își pregătesc bloc-notesu-ile, pentru a-și nota noile impresii. Se fac comentarii, planuri. De dată din depărtare, ca un sol al rașului încă nevăzut, apare, ser- uind, firul alb sclipitor al Vis- ulei, pe care se zăresc din loc în oc ambarcațiuni, instalații portu- re, ștranduri pline de lume.

Nu avem prea mult timp să ne ucurăm de aceste peisaje fru- toase, și iată că în fața noastră e desfășoară panorama imensă a arșoviei, în mijlocul căreia se aaltă, străpungînd înălțimile, fleșă alatului Culturii, inaugurat zilele cesteia, dar al poporului sovietic, i căruia polonezii i-au dat numele arelui Stalin.

Orașul se întinde pe o suprafață mensă, pe ambele maluri ale Vis- ulei, și pare un uriaș șantier îmbră- at în schele. De sus, se văd ca niște ecării pitice excavatoarele, scă- ile mobile, macaralele. În dreap- a, în fund, se zărește uriașa con- structie a noului stadion și, din oc în loc, păduri de corturi și arcuiri imense de autocamioane. n aceste corturi, locuiesc tinerii e deservesc administrația Festi- alului, precum și zeci de mii de neri polonezi ce vin din întreaga ară, în serii de cite 4 zile, pentru participa, alături de reprezen- tanții tineretului întregii lumi, la estival.

Avionul face un semicerc, salu- nd parcă Palatul Culturii, și în teva minute coborîm pe aeropor- al central al Varșoviei. Din prima lipă, facem cunoștință cu ospi- litatea polonezilor. Ni se oferă ori, răcoritoare, insigne și, mai les, un salut prietenesc în limba omână.

Ceea ce ne-a izbit, în primul mo- ment, în Varșovia a fost faptul că rașul era foarte puțin decorat; ceasta spre deosebire de festiva- rurile anterioare, spre deosebire de ifățîșarea ce o aveau în ajunurile cestor festivaluri orașele-gazdă: Bu- arești, Berlin, Budapesta. Aceas-

ema R.P.R., purtată cu mîndrie în pul coloanei tineretului nostru.

ta a fost prima noastră surpriză, dar a fost de scurtă durată. În ultimele 24 de ore înaintea Festivalului, Varșovia a suferit o adevărată metamorfoză, îmbrăcînd straie strălucitoare de sărbătoare. (Am aflat mai apoi că, din cauza ploilor dese ce au căzut în ultima vreme, organizatorii Festivalului au luat hotărîrea să decoreze orașul în ultimul moment, pentru a feri de intemperii afișele, panourile, flămurile pregătite din vreme). Și iată că, în ajunul Festivalului, orașul a devenit de nerecunoscut.

Autobusele ne-au lăsat în fața masivei clădiri a hotelului „Varșovia”, în care urmau să fie găzduiți ziaristii veniți la Festival. De altfel, aici se află și Casa presei, care are la dispoziție condiții minunate. Holurile hotelului sînt pline de ziaristi, fotoreporteri, reporteri cinematografici, de radio și de televiziune, agitați, din principiu grăbiți, vorbind zgomotos. Recunoaștem printre ei mulți ziaristi care au fost și la Festivalul de la București. De altfel, numărul lor mare — 600 de ziaristi repre-

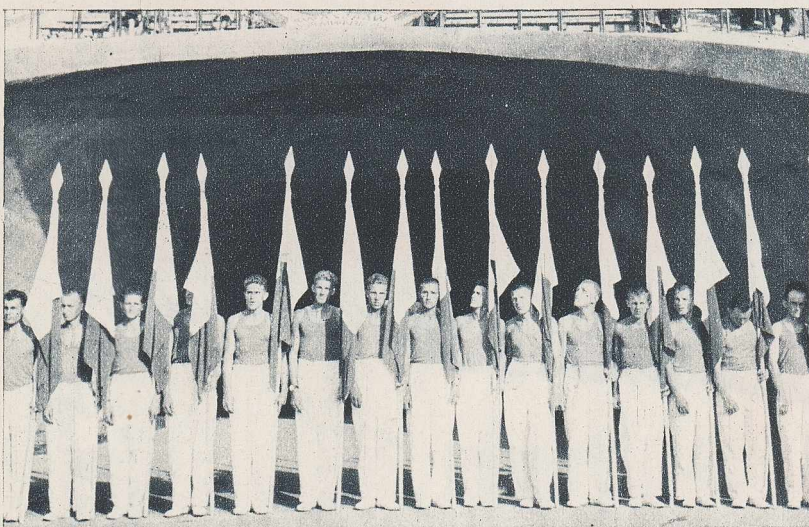
organizat. În hotel, funcționează oficii postale, telegrafice, telefonice. un aparat de interceptări, agenții de informații, librării și biblioteci, servicii pentru organizarea excursiilor și procurarea biletelor, săli de lucru liniștite, un aparat care editează un buletin în mai multe limbi, un parc de mașini puse la dispoziția gazetarilor... Dar, mai ales, află aici mulți tovarăși polonezi plini de voce bună, gata să-ți dea o mîină de ajutor pentru rezolvarea oricăror probleme.

Monumentul viu al neînvingei Polonii

Sîntem repede cazați și în mai puțin de jumătate de oră putem să cutreierăm Varșovia. Admirăm numeroasele străzi largi. Adevărate magistrale, cu plopi tineri pe margine, cu blocuri noi în opt și zece etaje, multe dintre ele încă la roșu. Foarte multe șantiere de construcții. De altfel, în ceea ce

Tribuna oficială în momentul deschiderii Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților de la Varșovia. În dreapta, pe primul plan, tovarășul Boleslaw Bierut, prim secretar al Partidului Muncitoresc Unit Polonez; la microfon, premierul J. Cyrankiewicz; în stînga, mareșalul Poloniei K. Rokossowski.

Stegarii polonezi la solemnitatea începerii întrecerilor sportive ale Festivalului.

zentînd zeci de agenții de presă și sute de ziare — demonstrează de la sine atenția pe care opinia publică mondială o acordă din ce în ce mai mult acestei tradiționale sărbători a tineretului lumii.

Serviciul de presă este ireproșabil

priveste noul chip al Varșoviei, ghidul nostru ne informează că el este cu totul diferit de cel al vechii Varșovii. Iată, de pildă, strada Jerozolimska, pe care se află hotelul nostru, un bulevard larg de 50 de metri. Înainte

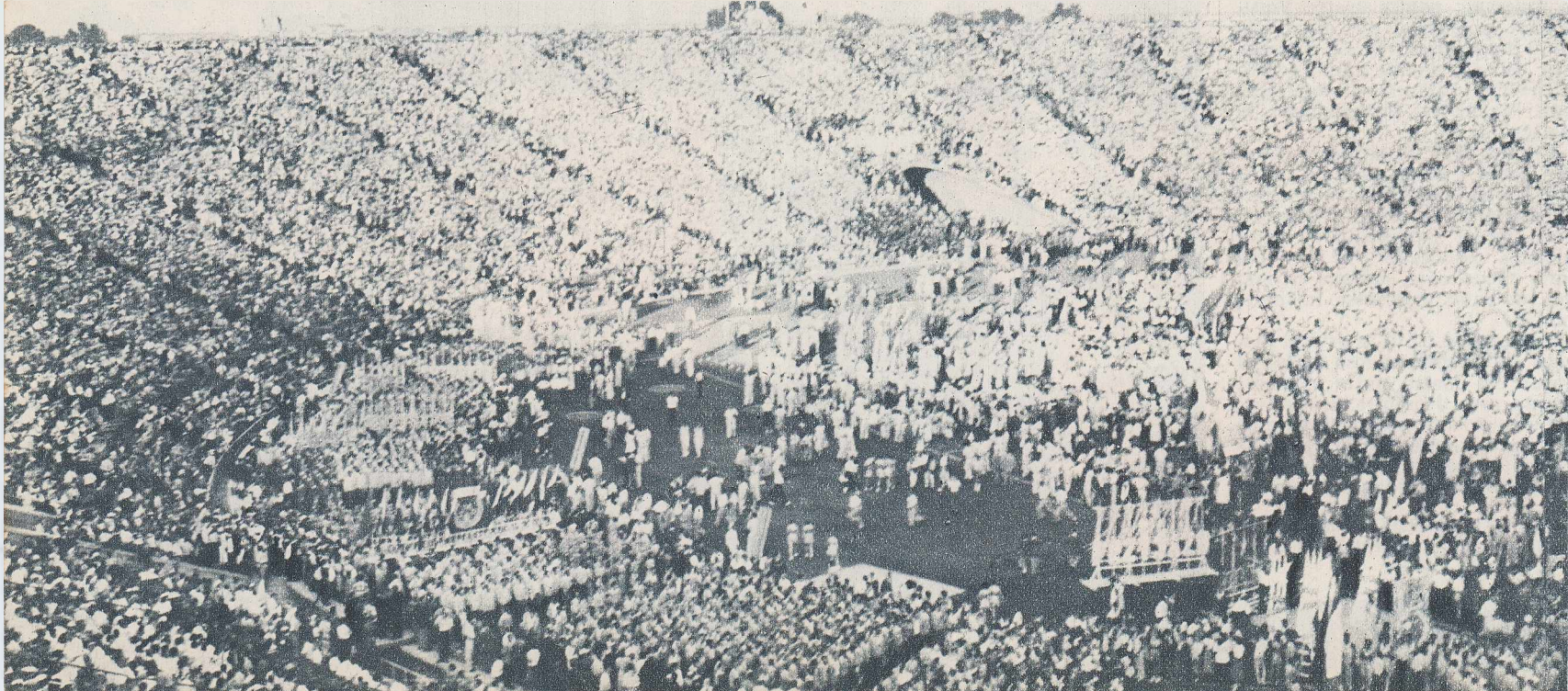
de război, se afla aici îngusta stradă Swietokrzyska — înțesată cu multe anticariate. Ghidul ne arată și o fotografie a acestei străzi, luată înainte de război, apoi una de după război, cînd din stradă nu mai rămăseseră decît mormane de moloz. Iar astăzi avem înaintea ochilor o magistrală modernă!...

Strada aceasta nu constituie o excepție. Varșovia a ieșit din război distrusă ca nici un alt oraș din lume. Însă orașul nu-și ascunde rănile. Astăzi, desigur, s-au vindecat foarte multe din ele. Mărturie stau noile străzi, noile clădiri monumentale. În același timp, sute de panouri fotografice, așezate la răscruce de străzi sau în piețe, redau imagini ale lucrărilor executate din 1945 pînă astăzi, mai ales ale celor de după 1950, an în care a început planul sesenal al R.P. Polone. Totul constituie o mărturie a marii năzuințe de pace a poporului polonez, a forței sale uriașe și a perseverenței cu care

învinge greutățile. Faptele arată neretului lumii că un popor ce luptă, niciodată nu poate fi învins. Varșovia trăiește astăzi mai tînăr și mai frumoasă ca oricînd. În rănile sale încă neleucite așteaptă cei care n-au suferit ororile războiului să vadă concret urmele tragice ale acestuia și să întărească eforturile în lupta pentru pace.

De altfel, astăzi, artiștii decorativi polonezi, a căror inventivitate și spirit creator ne sînt cunoscuți, s-au priceput de minune să scoată în evidență aceste monumente vechi. Pe casele nou construite, se așază lozinci mari, ca, de pildă, cea de la Krakowskie Przedmieście, prin care tinerii polonezi vestesc victoria la război. În alte părți, pe ruinele unor clădiri, s-au fixat imense panouri, cele de pe strada Marszałkowska (unul din ele poate fi văzut în fotografia din pag. 4), chemînd la luptă împotriva războiului. Mii de tineri se opresc în fața ca-

31 Iulie 1955 — Stadionul „A zecea aniversare” în timpul deschiderii Festivalului.

or panouri și fără îndoială că în-
taț multe din ele.

O grijă deosebită acordă polo-
ezii păstrării tradițiilor culturale.
Dragostea varșovienilor pentru ora-
ul lor a dus la reînvierea orașului
echi, așa cum arăta el cu veacuri
nainte. Dar despre aceasta voi
orbi într-un alt reportaj.

În ziua deschiderii Festivalului

Duminică după-amiază stadionul
A zecea aniversare" a fost martorul
nor manifestări de genul acelor
e care însuși istoria le cunoaște
u rare și foarte puține ediții. Mulți
intre cititori își amintesc, desigur,
e deschiderea Festivalului de la
București. Lucrurile s-au pe-
recut aici întrucîtva la fel.
Dar numai întrucîtva. Și aceasta
entru că în acești doi ani mișcarea
e tineret a crescut și s-a adîncit,
ar F. M. T. D. și-a întărit mult
ctivitatea închinată apărării
inerei generații.

Încă de la prînz, în marea Piață
talin, se adunaseră și se încolona-
eră, zecile de mii de delegați, iar
e marginea drumului se strînse-
eră, pe străzile ce duc spre stadion,
ute de mii de varșovieni. Aici,
n Piața Stalin, și mai apoi pe
tadion, am avut prilejul să
bserv că Festivalul cuprinde
ercurile cele mai deosebite ale
inerilor din toate țările, pe care
ăzuința comună spre pace și prie-
enie i-a adus aici să făurească
nitatea care va garanta împlinirea
cestor idealuri. Este de ajuns să
au cîteva exemple, pentru ca citi-
orul să fie edificat asupra acestor
ucururi. În Piața Stalin, am în-
îlnit, de pildă, alături de funcțio-
ara Coleen Procter, membră a
neretului laburist din Sydney-
ustralia, pe tînărul inginer prezbi-
erian Simons, pe comunistul cana-
ian William Biley, pe danezul
C. Hansen, membru al organiza-
iei pentru un guvern mondial, pe tî-
ărul preot budist Rajandra Sigat,
e Mary Nicole, membră a unui
lub de șah din cantonul Geneva din
lveția, pe profesoara — independen-
entă — Hellen Madden și alături
e ea pe tînăra profesoară comunistă
ina Davey, pe cunoscutul japonez
ukto Matoyasu, alături de comsol-
olista Sergheeva, muncitoare la
uzină din Leningrad. Tineri din

Defilarea nu s-a terminat încă, dar
delegații sovietici sînt pur și simplu
asațaji de prieteni din toate țările
și îmbrățișaji frățeste.

peste o sută de
țări, de profesii și
convingeri politice și
religioase diferite, și-au
dat aici mîna, iar limba pe
care au vorbit-o a fost aceeași
limbă de pace și înțelegere între
popoare. Aproape în toate dis-
cuțiile avute cu aceștia au revenit
în cuvîntul lor numele Genevei,
rezultatul recentei conferințe a
șefilor celor patru guverne și speran-
țele ce și le pune omenirea în
rezolvarea cu succes pe viitor a

bit de grăitoare?
Aceste fapte ne arată
unul și același lucru:
că tineretul lumii își dă
din ce în ce mai bine seama
că dacă el se va uni, șansele duș-
manilor omenirii de a provoca un
nou război devin minime!

★

Doresc să aduc o imagine a celor
ce s-au petrecut pe stadion. Aș
vrea însă mai întîi să scriu cîteva
impresii de la manifestarea de
deschidere a Festivalului.

problemelor dezarmării, ale inter-
zicerii armelor atomice, creării
unui pact de securitate între toate
țările Europei. Dar oare faptul că
pentru prima dată reprezentanții
tineretului din R.D. Germană și
din Republica Federativă Germană
au defilat în fața zecilor de mii de

Tineri de pretutindeni au vizitat cu interes pavilionul românesc din cadrul Expoziției
documentare internaționale a Festivalului.

spectatori într-un singur grup, sau
faptul că multe delegații din țările
capitaliste și coloniale au fost
mai numeroase și mai reprezen-
tative decît la toate celelalte Fes-
tivaluri — nu sînt ele însele deose-

În primul rînd: combativitatea
crescîndă a tineretului lumii. Am
avut prilejul să văd ultimele fes-
tivaluri și asigur cititorul nostru de
această realitate;

în al doilea rînd: dragostea cu

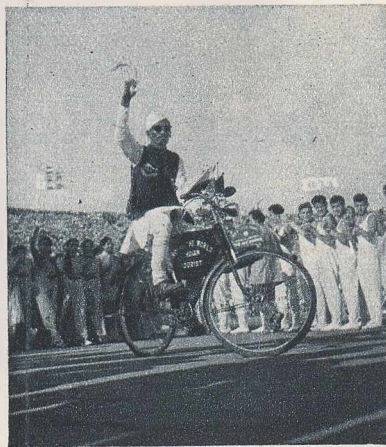
Festivalul Tineretului

În toate limbile, pace înseamnă viață, fericire. Ghirlandele de flori ale tinerilor din delegația R.P.R. arată că tineretul patriei noastre poartă în inima sa acest minunat cuvânt scris în zece de limbi.

În pas bărbătesc, trec sportivii din R.P.R. în cadrul întâlnirilor sportive prietenești, ei au cucerit numeroase victorii.

Uită-l și pe delegatul indian Jayaswat Misrilal, care a pornit să facă ocolul pământului pe bicicletă.

Trec solii tineretului din Africa neagră, luptători împotriva jugului colonialist.

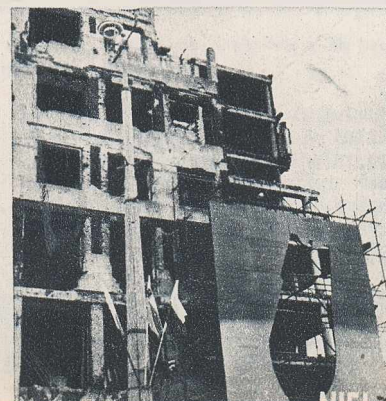

Primele întâlniri ale actorului român Mircea Crășan în orașul Festivalului.

Delegațiile tineretului lumii pe una din străzile Varșoviei, în timpul Festivalului.

Se poate oare ceva mai grăitor ca această imagine a tragediei războiului?

care au fost primite, de către tineretul țărilor capitaliste, delegația tineretului sovietic și delegațiile țărilor democrat-populare. Am fost în apropierea delegației engleze când tinerii sovietici au intrat pe stadion, am fost martorul unui spectacol unic care explică într-o anumită măsură de ce au fost nevoite forțele războiului să dea înapoi în fața forțelor păcii. Tinerii sovietici au fost literalmente purtați pe sus de englezi și francezi, care scandau saluturi în limba engleză, rusă și franceză. Nu numai englezii și francezii, dar și vietnamezii, indonezienii și egiptenii, spaniolii și nigerienii; toți laolaltă au manifestat fierbintea lor dragoste față de tineretul sovietic și tineretul democrațiilor populare. Aici trebuie remarcată și acea scenă plină de semnificație când delegația americană și-a alăturat steagul delegației sovietice, manifestând alături pe stadion;

în al treilea rând: dragostea de care se bucură tineretul nostru peste hotare. Fiecărui cetățean al țării noastre i-ar fi crescut inima de bucurie văzînd felul cum au fost primiți pe stadion tinerii români. Au răsunat puternic saluturile: „Trăiască București!”, „Trăiască România!”. Iar tinerii noștri au defilat așa cum îi cunoașteți cu toții: calzi, plini de viață și voioși, îmbrăcați în minunate costume, ridicînd tribunele în picioare prin entuziasmul fierbinte ce l-au stîrnit. Aș fi vrut ca în acele clipe să pot avea un televizor, pentru ca nu numai noi, cei cîțiva gazetari români, dar și voi, dragii cititori, să fiți mindri și bucușori de succesul tineretului nostru, care are nenumărați prieteni în toate colțurile pămîntului, prieteni care îi cunosc hărnicia, destoinicia și năzuințele sale pașnice;

în al patrulea rând: felul cum se orientează și apreciază tineretul lumii lupta popoarelor pentru apărarea libertății naționale, pentru pace. Delegații ca ale Vietnamului, Germaniei, Guatemalei, Marocului, au fost primite cu

ovații și saluturi calde de înden în lupta lor pentru apărarea unității popoarelor, a păcii și libertății;

în al cincelea rând: faptul tinerii din toate țările își iubesc cultura lor națională. Toate delegațiile au defilat în costuri naționale, în dansuri și cîntece populare, ce proslăveau cultura fiecăruia dintre popoarele reprezentate la Festival;

în sfîrșit, locul șase: aici ai putea să-ți dai seama cît de fericiti sînt unii dintre tinerii, cît de grea e viața altora. Delegațiile masive ale tineretului Uniunii Sovietice, țărilor de democrație populară, a căror cîntece și dansuri răsuna și izbucneau cu totul alt fel decît cîntecele și dansurile ce exprimă lupta, năzuințele și suferințele tineretului țărilor coloniale dependente. Toți tinerii lumii vii în tineretul țărilor noastre însuși viitorul lor luminos, și asta întărește, fără îndoială. Timp cîteva ore a durat manifestația deschidere. Au urmat apoi discursurile, zeci de mii de porumbei sînt înălțați și rotiti deasupra stadionului după care tineretul polonez, care sînt trecut pe sine însuși în organizarea întregii manifestații, a oferit un spectacol unic, prin măreția frumusețea sa, 2600 de artiști dintre care aproape 2000 dansatori amatori, au invadat gazonul imensului stadion, executînd apoi cu grație și cu o precizie uimitoare o suită de dansuri populare poloneze. Ochii tuturor se desfășoară literalmente de frumusețea dansului pe cai din voievodatul Kracoviei, „harapnicele” specifice voievodului Poznan (care seamănă mult cu un dans moldovenesc de nostru), de frumusețea dansului păpușilor vii, specific Sileziei, „oberek-uk” polonez, un dans uimitor de iute. Și cu aceasta sînt terminat una dintre cele mai frumoase zile ale întîlnirii tineretului de la Varșovia.

(În numărul viitor: Tineretul român la Festival).

Cîtă dragoste de viață pe chipul acestor reprezentante ale minunatului tineret sovietic!

EXPORTAM...

reportaj de L. GODEANU

ciment românesc se construiesc case trainice", se spune în străinătate; de aceea, cimentul nostru este tot mai mult cerut pe piața internațională.

Căpitanul portului Constanța, Spiru Teodoru, un om de o jovialitate rar întâlnită, a primit cu multă căldură să ne însoțească. De altfel, nu pentru prima oară când apelam dinsul. Treburile de reporter au adus deseori în port încet, oscind-ne de multă vreme, re noi s-au stabilit relații locale.

Și de astă dată el ne-a întâmpinat obișnuita și consacrată expresie: — Ei, ce vînt v-a mai adus pe noi?

În vocabularul navigatorilor, a-te cuvinte au semnificația unui ne-ați venit! Iar zîmbetul larg promițător al căpitanului Spiru Teodoru însemna pentru noi un de asigurare că vizita în portul Constanța ne va aduce multe lucruri interesante.

Într-adevăr, la cheiuri erau ancorate numeroase vase sub pavilion străine și vase ale flotei maritime comerciale românești. La ora 13, macarale uriașe încărcau și de ciment direct din vagoane calele cargourilor. Remorcherul „Limon Sîrbu”, ferindu-se parcă de obstacole invizibile, se mișca ușor, trăgînd un vapor la ora căruia am citit: „Ileri”-anbul. Din fața gării maritime pilotină pleca în larg să înfrîne petrolierul finlandez „In-”, care-și anunțase sosirea prin-o radiogramă. Două sunete lungi sirenă lansate de pe bordul unui

vas chemau șalupa să ia la uscat marinarii învoiați de comandant. „Allstern” — un cargo sub pavilion libanez — părăsea portul trecînd încet dincolo de linia farului...

Pavilioane

Șalupa care ne-a fost pusă la dispoziție spinteca cu viteză, lăsînd în urmă o diră spumoasă. Prin fața noastră se perinda tabloul viu al muncii neîntrerupte desfășurate de marinari, docheri, macaragii, de sute și sute de lucrători ai portului. Aci, uruitul greu al utilajelor folosite la încărcarea și descărcarea vaselor

nu încetează nici o clipă. Cîntecele despre liniștea ce se așterne în port o dată cu lăsarea serii, despre luminile care se aprind una după alta în timp ce zgomotele zilei se pierd în depărtarea și întunericul nopții, sînt bune doar pentru visători. În port viața clocotește puternic nu numai ziua, ci și noaptea. Traficul din ce în ce mai intens mobilizează oamenii la luptă pentru cîștigarea fiecărui ceas, fiecărui minut.

— Deși imediat după 1944, traficul scăzuse pînă aproape la zero — ne-a spus căpitanul Spiru Teodoru — acum se poate vorbi de un trafic care în multe privințe a depășit pe cel antebelic... Vedeți — a continuat însoțitorul nostru, arătînd-ne diversitatea pavilioanelor ancorate de pupa vaselor — aceasta este cea mai elocventă dovadă. Eu nu sînt economist și, deci, n-am să vă vorbesc ca atare. Sînt însă marinar și, după vasele care intră și pleacă din portul nostru, vă mărturisesc că niciodată România nu a avut legături comerciale cu atîtea state cu cîte are astăzi...

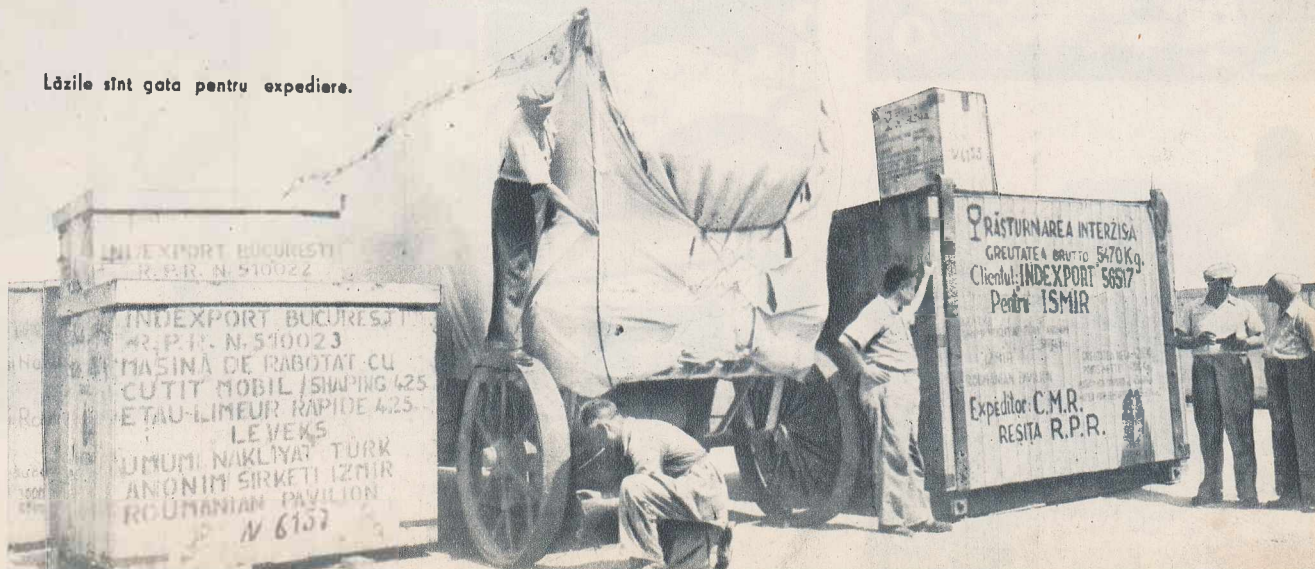
Căpitanul portului Constanța avea dreptate. Trecînd cu șalupa de-a lungul cheiurilor, vedeam ancorate vase de din porturile Italiei, Libanului, Turciei, Greciei, Angliei, Franței, Uniunii Sovietice, Norvegiei, Finlandei, Poloniei, Siriei, Indoneziei, Bulgariei, Germaniei occidentale... Pavilioanele lor, fluturînd în adierea ușoară a brizei marine, simbolizau parcă faptul că state cu regimuri politice și sociale diferite pot coexista pașnic unele alături de altele, colaborînd tot mai strîns pe plan economic. Iar vasele ce părăseau portul arătau că țara noastră, fosta țară „eminentamente agricolă” de sub călcîiul burghezo-moșierimii, a devenit azi o forță industrială, exportatoare a nenumărate produse.

În afara legăturilor comerciale existente între țara noastră pe de o parte, și Uniunea Sovietică și democrațiile populare pe de altă parte, un loc important îl ocupă comerțul cu celelalte state. Numai între anii 1950-1954, schimbările de mărfuri între țara noastră și țările occidentale au crescut cu 50%.

În curînd vasul „Ileri”, sub pavilion turc, va ridica ancora și mașinile românești vor pleca spre trgul din Izmir.

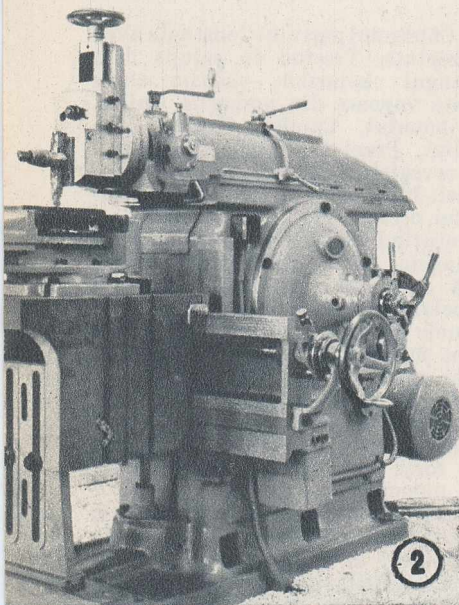

Lăzile sînt gata pentru expediere.

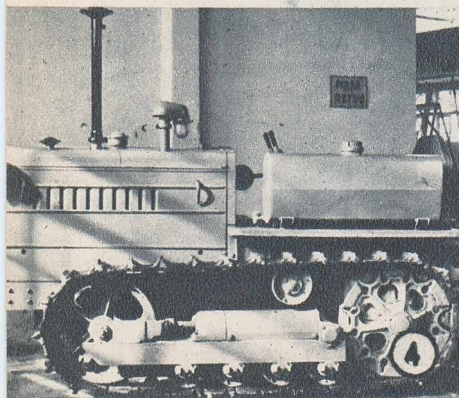
1

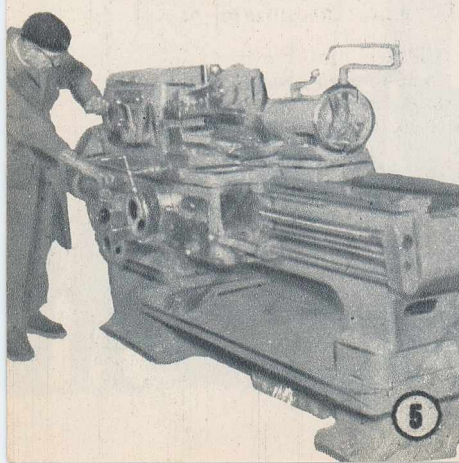
2

3

4

5

La acordurile și convențiile vechi încheiate cu Elveția, Italia, Finlanda, Belgia, Austria, în 1954 s-au adăugat noi acorduri cu Franța, Danemarca, Norvegia, Grecia, Turcia, Islanda etc. În cursul anului trecut, R.P.R. a întreținut relații comerciale cu peste 50 de țări de pe toate continentele. Un acord comercial a fost încheiat anul acesta cu R.P.F. Iugoslavia, iar în momentul de față se poartă tratative la Londra în vederea semnării unui acord comercial între R.P.R. și Anglia.

Produsele românești merg în întreaga lume. Ele pot fi găsite pe piața țărilor din Orient ca și în China populară, în Finlanda ca și în Elveția sau America de Sud.

Portul Constanța ne punea deodată în față geografia țărilor spre care se îndrepta exportul nostru. La danele de petrol încărcau finlandezul „Inga”, israelianul „Yarkon” și vestgermanul „Winetou”; vasele „Aeolos” — pavilion Costa Rica — „Laconia”, grecesc, corabia siriană „Kaled”, luau produse ale industriei noastre forestiere pentru țările Orientului Apropiat și Mijlociu; cargoul „Dorado” — pavilion panamez — se pregătea să înceapă încărcarea cimentului pentru Indonezia; vasul turcesc „Tanar” era manevrat la dana de utilaje pentru a-și completa tonajul cu produse ale industriei noastre grele; alte vase luau cereale,

sticlă, tractoare și diferite mașini agricole, motoare electrice și utilaje petrolifere, produse chimice...

Niciodată înainte de război n-a trecut prin portul Constanța o asemenea varietate de mărfuri. Exportul României se limita în trecut la petrol, cereale, cherestea. În anul 1938, de exemplu, din volumul total al exportului doar 1,75% erau produse industriale și 98,25% materii prime.

Faima produselor românești

Ne-am oprit cu șalupa la dana unde se afla petrolierul finlandez „Inga”. Înainte de a urca la bord, am admirat de pe chei construcția masivă, dar în același timp elegantă a vasului. Încărcarea se terminase. În cabina comandantului L. Mattsson, se mai găseau M. Mărculescu, delegatul Oficiului de control al mărfurilor, și Mihai Constantinescu, funcționar la „Petroleumexport”. Se semnavă actele: „Inga” încărcase aproape 10.000 tone păcură și 5.500 tone motorină.

L. Mattsson ne-a primit cu amabilitate. Aceasta este a treia cursă pe care o face în portul nostru.

Petrolul românesc are o veche tradiție în ceea ce privește calitățile sale — ne-a spus comandantul petrolierului finlandez.

Cuvintele lui ne-au amintit de convorbirea pe care am avut-o în toamna anului trecut cu Arstilla E. Allan, reprezentant al unui minister din Finlanda, venit la București să trateze încheierea a noi contracte pentru sporirea livrărilor românești de petrol. Oaspetele finlandez releva renumele petrolului românesc pe piața internațională și faptul că, în prezent, România a înlocuit exportul de petrol brut cu exportul întregii game de produse petrolifere derivate: benzină cu cifră octanică ridicată, uleiuri, vaseline, parafine, bitumuri etc.

Satisfacerea cererilor crescînde de petrol românesc pe piețele engleză, franceză, egipteană, vestgermană, precum și contribuția importantă a R.P.R. la acoperirea necesităților țărilor din lagărul socialismului au avut drept urmare creșterea exportului de produse petrolifere. Acesta a atins în anul 1954 nivelul de 198,85% față de cel din 1953.

O faimă nu mai mică o cunoaște

peste hotare și lemnul românesc. Zilnic în portul Constanța, se încărcă stive urișe de cherestea și produse prelucrate din lemn. Vase de tonaj mare ca și mic corăbii turcești transportă produsele industriei noastre forestiere în numeroase țări din Orientul Apropiat, Europa Occidentală precum și peste ocean.

Dacă treci pe lângă terenul din port unde este stivuită cherestea, un miros puternic de esență de lemn îți dă impresia că respiri o dată cu aerul sărat al mării, aer ozonat al regiunilor împădurite.

De câțiva ani vasul nostru transportă numai cherestea — ne spus Mircea Nicolau, comandantul cargoului românesc „Constanța”. Cumpărătorii ne roagă întotdeauna să transmitem mulțumiri întreprinderii „Exportlemn”...

Acum ce itinerariu aveți? — Am luat cherestea pentru Limasol și Famagusta. Din Cipru mergem la Alexandria, unde încărcăm bumbac și alte mărfuri pentru țara noastră.

Alte vapoare încărcă produse pentru Italia, Anglia, Germania occidentală. Ni s-a arătat un număr din revista londoneză „The Times Trades Journal” care relatează și că lemnul românesc apărut pe piața engleză formează o adevărată atracție pentru cumpărătorii englezi.

La „Exportlemn”, am avut prilejul să citim o scrisoare trimisă de societatea italiană C.I.L.S.A. Neapole, în care, exprimîndu-mi mulțumirea față de cherestea livrată, se arată în încheiere: „Ne exprimăm satisfacția și dorința de a stabili cu dvs. o colaborare cât mai strînsă, ceea ce va contribui la o mai bună desfășurare a mărfurilor românești pe piața noastră”.

Cîteva ore mai tîrziu, aflîndu-mă pe puntea vasului italian „Stein Alpina”, am avut prilejul să auzim pe căpitanul Ettore Fazzu vorbind despre același lucru: cumpărătorii din Italia apreciază mult produsele românești.

Dar faima mărfurilor românești se limitează la petrolul, cherestea sau cerealele noastre. drept, grîul românesc — cu o greutate hectolitică de minimum 60 kg — dă o făină care, în clasificarea internațională, face parte din categoria I, denumită „categor

1. La uzinele „23 August”, se construiesc cisterne de petrol foarte apreciate în strălînătate.

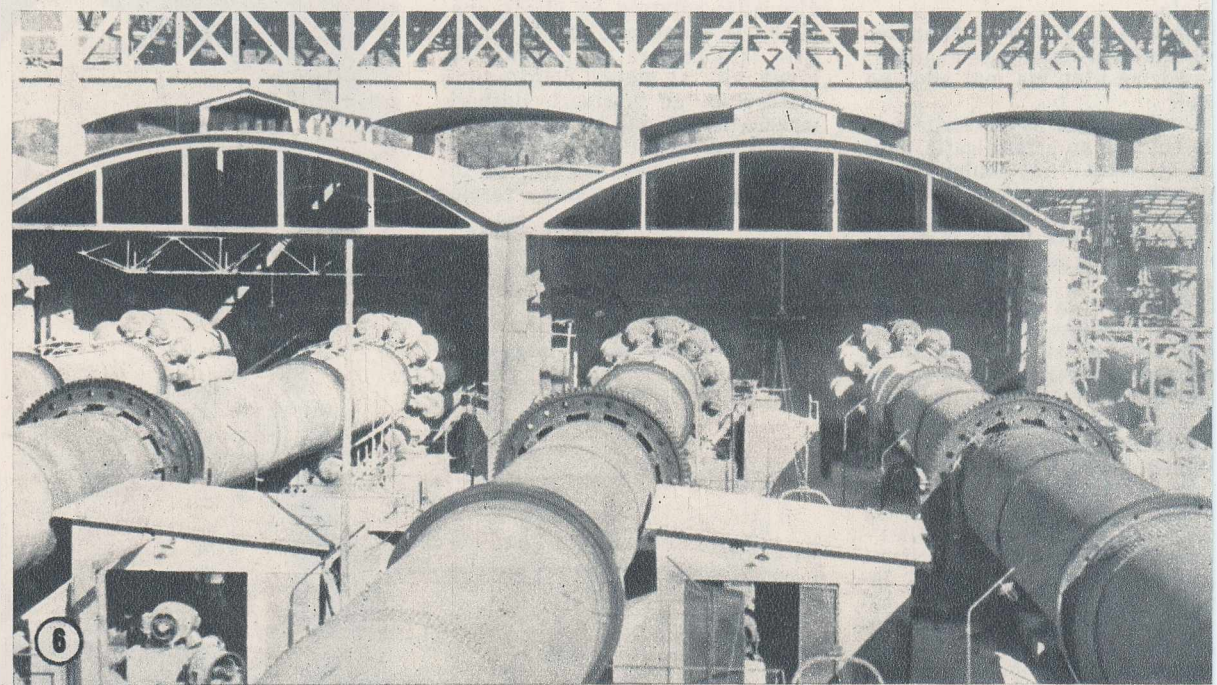
2. Mașina de răbobat cu cursa de 650 mm, fabricată în întreprinderile „Înfrățirea” din Oradea, e cerută de clienți din Turcia, India, Egipt.

3. Lemnul românesc, lată o marfă cerută pretutindeni.

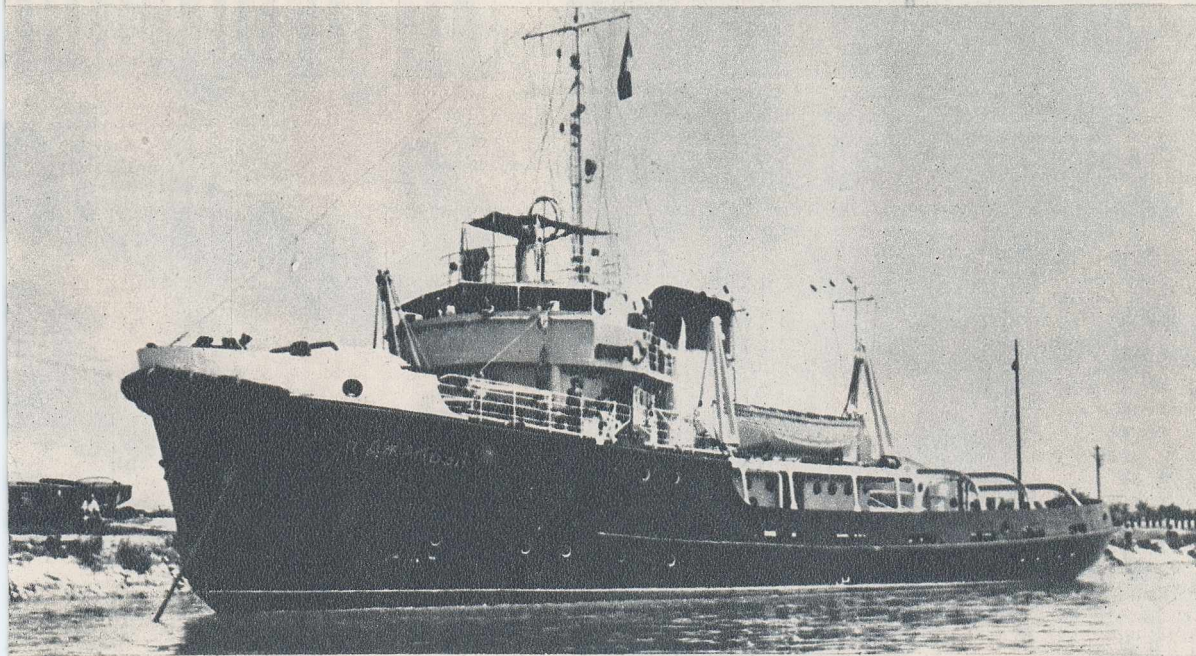
4. Cu acest tip de tractor de fabricație românească se va ara în India, Turcia, Grecia, Finlanda, Albania, Bulgaria.

5. Grija pentru calitatea mărții a intrat în tradiția uzinei „Josif Ranghet” din Arad; de aceea controlul strungurilor pentru export se face cu minuțiozitate.

6. Industria noastră grea furnizează Coreei asemenea linii tehnologice pentru ciment.

6

Întreaga flotă nouă tip de remorcher construit pentru export, pe șantierele navale românești.

Dar, alături de produsele adiționale ale exportului românesc, țara noastră este cunoscută pe piața internațională pentru o serie de noi produse, creații ale științei și tehnicii populare.

Încercă produse din R.P.R. pentru târgurile internaționale

Mehmet Ali Denizman, comandantul vasului sub pavilion turcesc „Ileri”, este un bătrîn și încercat om de mare. Are părul complet alb, dar aceasta — după cum ne povestește glumind — nu înseamnă încă nimic la un marinar. El veghează de peste 40 de ani să colindat toate mările. Nici nu este la primul voiaj în porțile românești. Înainte de război venea pe Dunăre, pînă la Galați și Brăila, unde încărca cerealele sau cereale. Este un om vesel, încît aproape nu avem nevoie să-i punem întrebări. Poartă repede. Interpretul nostru nu prididește să-l urmărească. Într-un moment dat, comandantul vasului „Ileri” face o remarcă și ne-a atras atenția: a reținut că în exportul României au interzis factorii noi. El a observat că în ultimii ani, România exportă masiv ciment și utilaje mecanice, începînd de la strunguri terminînd cu instalații complete pentru foraj.

— În ultimele două voiajuri, am văzut ciment — ne spune Mehmet Ali Denizman. Acum, pe lângă cimentul pe care-l ducem la Zonița, avem o încărcătură specială: transportăm produsele țării noastre pentru târgurile internaționale de la Ismir.

Șeful-mecanic al vasului „Ileri”, ne povestește pînă atunci, a interzis, completîndu-și comandamentul:

— Sîntem țări apropiate și cu noi legături de afaceri. Avem interesul să facem comerț cu țara dvs. Pavilionul românesc de la Ismir va contribui, desigur, la dezvoltarea relațiilor comerciale între România și Turcia...

Discuția noastră avea loc în timp ce macara plutitoare ridică de la chei lăzi uriașe, unele de cîte tone, și le așeza în cala vasului românesc. Aceste lăzi conțineau pro-

ducte ale industriei noastre grele, fabricate pentru prima oară în R.P.R., și care constituie o mîndrie a constructorilor romîni.

Aceste produse vor putea fi văzute nu numai la târgul de la Ismir. Un alt vas a încărcat nu de mult produse pentru expoziția de la New-Delhi. Anul acesta R.P.R. participă la târgurile internaționale de la Ismir, New-Delhi, Leipzig, Plovdiv și Zagreb.

Pavilioanele R. P. R. vor demonstra dezvoltarea necontenită pe care a cunoscut-o în ultimii ani economia noastră națională. O dată mai mult cercurile comerciale din întreaga lume se vor putea convinge de faptul că țara noastră înțelege să dezvolte necontenit legăturile sale economice cu toate țările, indiferent dacă sînt așezate în Răsăritul sau Apusul Europei. De asemenea, oameni de afaceri vor putea cunoaște posibilitățile în continuă creștere de export ale industriei române. Standurile noastre vor oferi vizitatorilor produsele industriei grele destinate exportului (scule pentru industria extractivă, mașini și utilaje pentru industria grea, echipament și utilaj electrotehnic și electric, tractoare și mașini agricole etc); produse ale industriei chimice (coloranți, negru de fum, lacuri, vopsele, produse farmaceutice, cosmetice); produse ale industriei de materiale și a materialelor de construcție (ciment, geamuri, marmură, carton asfaltat etc); produse ale industriei lemnului (hîrtie, celuloză, mobilă, placaje, parchet, furnire etc); produse ale industriei ușoare, diferite bunuri de larg consum etc.

Lista produselor care vor fi expuse la aceste târguri este prea lungă pentru a o putea cita în întregime. Din portul Constanța produsele românești iau drumul țărilor îndepărtate unde vor întîlni oameni de afaceri din toate colțurile lumii.

Și care dintre cetățenii patriei noastre nu e mîndru știînd că tractoare românești ară pe pămînturile Chinei, Indiei, Egiptului, că vase construite în șantierele noastre navale pescuiesc tocmai în strîmtorarea Behring sau în apropierea Vladivostokului, că instalații pen-

tru linii de ciment, fabricate de întreprinderile bucureștene și din alte orașe, vor intra nu peste mult în funcțiune în unele țări din Orientul Apropiat!

Dînd parcă glas propriilor noastre simțămînte, căpitanul portului Constanța ne-a spus:

— Ce depărtate mi se par astăzi vremurile cînd în portul nostru se încărcau doar petrol, cereale și

cherestea! Acum, din ce în ce mai multe vase iau mașini și utilaje fabricate de noi. Ele le transportă pentru cumpărători aflați la mii de kilometri de România!

Mîine, ora 16, plecarea!

Spre seară vizita noastră în portul Constanța s-a apropiat de sfîrșit. Am mai avut timp să ne suim pe bordul vasului românesc „Ardealul”. Pe o tablă, am citit: „Mîine, ora 16, plecarea”. Abia se întorsesese dintr-o lungă cursă, de la Londra, și iată că marinarii noștri se pregăteau din nou de drum. Datorită lor pavilionul țării noastre flutură în multe porturi din lume, glăsuind parcă despre munca pașnică și creatoare a poporului român.

Încet, încet, luminile vaselor s-au aprins, reflectîndu-se multicolor în apele liniștite ale portului. De pe bordul unui vapor englezesc, se revărsa o melodie de jazz; marinarii petrec înainte de a ridica ancora. Ei nu vor spune însă niciodată „adio” pămîntului românesc, pentru că în portul Constanța sînt primiți întotdeauna ca oaspeți îndrăgiți.

Ne-am întors cu șalupa la căpitănie. Timonierul șalupii noastre a schimbat două saluturi scurte cu tovarășul său de pe pilotină. În radă, se afla un nou vas venit la Constanța să încerce mărfuri românești vîndute peste hotare. Peste puțină vreme el va fi ancorat la dană și se va începe încărcarea...

6.000.000 LEI

Colectivul întreprinderii „Automotorul” din Orașul Stalin și-a luat angajamentul să realizeze șase milioane lei acumulați socialiste peste plan, pînă la sfîrșitul anului. Ele se vor realiza prin înlăturarea timpilor morți, prin raționalizări și, în același timp, prin mica și, mai ales, marea mecanizare, prin noile instalații.

Iată-i pe Mateuț Petru și Török Victoria (fotografia 1) lucrînd la armătura cuptorului pentru recuperarea bronzului din zgure. Această nouă instalație va constitui pentru întreprindere o posibilitate de a recupera sute de mii de lei anual.

Fotografia 2 reprezintă un grup de sudori și electricieni ce lucrează la punerea în funcțiune a unui nou pod rulant. Constantin Șerban și Ion Prisecaru verifică lagărele, buloanele, iar Emilian Nemeș controlează contactele. Curînd, locomotiva aceasta aeriană va călători deasupra uriașei hale.

Din orice parte a oraşului Festivalului, se poate vedea silueta măreţului Palat al Culturii şi Ştiinţei „I. V. Stalin”.
(Foto: AGERPRES)

In program: Bucuria de a trăi

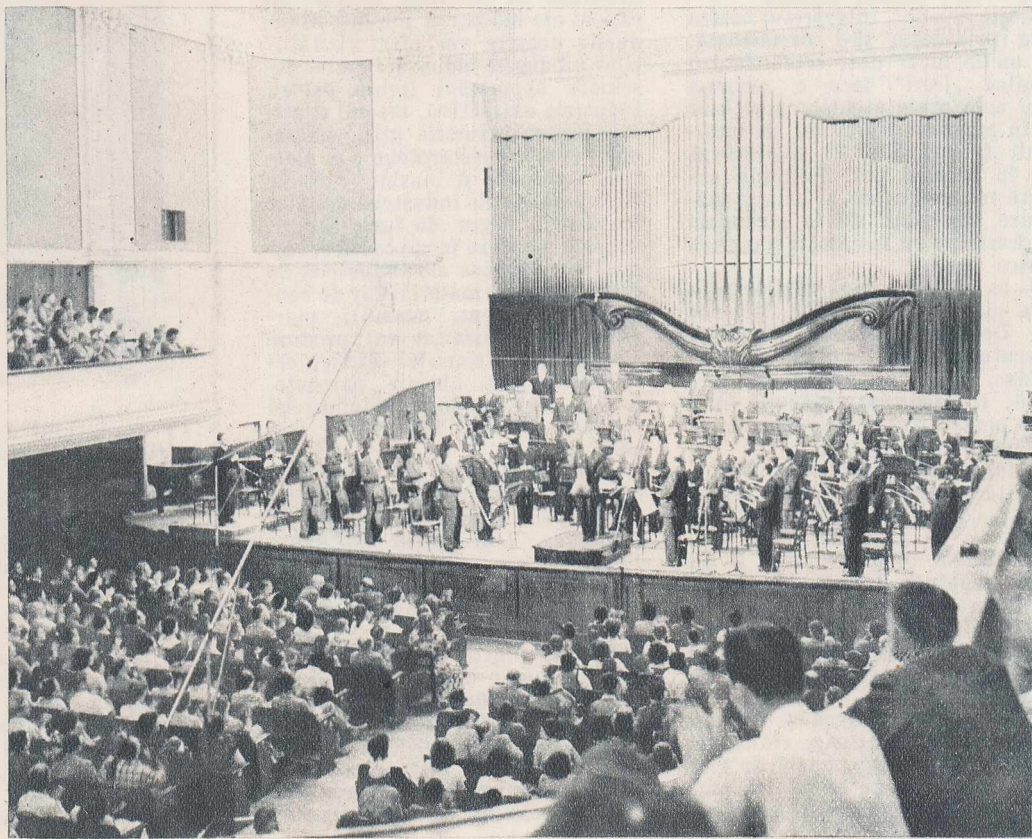
şi distanţa în kilometri. Altele cu multe flor
altele cu elefanţi ce simbolizează îndepărtat
Indie şi canguri care amintesc de Australia
Turnul Eiffel şi Ateneul R.P.R. Nu puţine sînt
şi desenele stîngace cu inscripţii ca „acelea d
mai jos: „Pedro aime Mary”, „Jean aime Maru
sia” şi altele — semnificînd însă acelaşi lucru
faptul că, pe deasupra tuturor graniţelor, ti
neretul lumii îşi dă mîna pentru a apăra to
ceea ce are mai bun: pacea, dragostea, priete
nia. În zeci de limbi diferite se vorbeşte d
fapt aceeaşi limbă. Oameni care se cunosc doa
de o jumătate de oră, vorbesc între ei ca nişte
vechi cunoştinţe, învaţă împreună cîntece
schimbă fotografii şi impresii, discută despr
condiţiile lor de muncă şi de trai, dansează
împreună mult răspîndita „Periniţă”. Sărbă
toarea pătrunde din ce în ce mai mult în oa
meni şi cel care cu o zi înainte stăteau sfioş
deoparte, acum se prind şi ei în horă. Şi așa
pînă tîrziu în noapte, tineretul înaltă în Varşo
via imnuri înaltei bucurii de a trăi în pace ş
prietenie.

M. R.
Fotografii de I. HANANEL

Numeroase concerte simfonice de înaltă ţinută artistică
s-au bucurat de un succes deosebit, la Festival.

A murgul a coborît asupra oraşului şi,
o dată cu el, a crescut parcă şi agita
ţia. Străzile freacă de mulţimea
imensă ieşită să cunoască oaspeţii. În
pieţe, cîntă muzici, coruri, se dansează,
se poartă discuţii în zeci de limbi. Pe
înaltele clădiri, scîlănesc lumini multicolore.
Mii de maşini gonesc pe bulevardele largi,
instalaţiile de megafoane transmit muzică (ob
servăm cu plăcere că muzica populară şi uşoară
românească se află la mare preţ acil), iar din
vale, dinspre Vistula, se aud zgomote de tren
nuri şi sunetele sirenelor vapoarelor. Deasu
pra întregului oraş, îşi aruncă privirile îndrăz
neţe turnul măreţului Palat al Culturii, min
nat monument de artă al Varşoviei noi.

În jurul lui, în imensa Piaţă Stalin, ca şi în
alte pieţe ale oraşului, roiesc zeci de mii de
locuitori ai Varşoviei şi delegaţi străini. Ne
îndreptăm şi noi într-acolo. Pe Marszalkovska,
pe un panou lung de 400 metri, se află dife
rite inscripţii, desene şi saluturi, toate gru
pate sub lozincă: „In program: Bucuria de
a trăi”. Poţi afla aici saluturi adresate tineret
ului diferitelor ţări, în limbile respective, în
soţite de desene, dintre care unele stîngace
dar deosebit de interesante, redînd imaginea
a ceea ce a determinat mii şi de mii de tineri
să străbată distanţe de mii de kilometri pen
tru a ajunge aci, la Varşovia: „Freundschaft
kennt keine Grenze”, „Ragazze del Mondo-da
tevi la mano”, „Družba ne znaet granič”,
„Salutăm prietenii din România”, „Saluons
les défenseurs de la paix”. Sînt desene ca, de
pildă, cele ce arată porumbei venind în zbor
din diferite părţi ale lumii, purtînd în cioc
un plic pe care se află scrisă ţara de origine

Sîrbele săltărețe și doinele noastre duioase au cuprins în vraja lor tineri din zeci de țări. Iată-l la Varșovia pe Damian Luca, cîntînd din naiul său fermecat pentru doi prieteni veniți aici de pe meleagurile Orientului Apropiat.

(Foto: AGERPRES)

Așa se dansează la noi, în orient! În ritmul scadat al melodilor arabe, tineri europeni învață jocurile orientului. După cum se vede tînăra aceasta este de abia la prima lecție. Iar în zilele Festivalului a avut și alte prilejuri de a se „iniția” în arta dansului arab.

În nici o carte de geografie, în nici un film exotic nu ați întîlnit desigur oameni „costumați” ca aceasta tînără din Brazilia. Dar există oare o carte sau peliculă în măsură să cuprindă toate porturile naționale ale oamenilor veniți la Festival, din toate colțurile lumii?

Festival

La Varşovia autografele se dau pe bază de... reciprocitate. Iar masa de scris e la îndemina oricui...

Pe înfocatul tînăr albanez nu l-a mai răbdat inima. Mai ales că partenera sa e din țara de origine a „Perinîței”...

După cum se vede marina poloneză nu are de împărțit cu funcționăria olandeză și studentimea franceză nici posesiuni coloniale, nici bogățiile altora. Totuși ceva au de împărțit: bucuria de a trăi, de a se prețui reciproc și a se iubi.

(Fotografie de Wl. SLAWNY-Varşovia)

Pe scenele construite în mijlocul a zeci de străzi și piețe publice din Varşovia, tineretul lumii își exprimă, prin cîntec și dans, dragostea sa de pace și cultură

Asa a fost

LA GENEVA

de N. MORARU

Trepat avionul pierde din înălțime. Aterizăm. Vastul aeroport din Zürich, e un du-te-vino netor. Megafoanele anunță plecări și sosiri. Călători se grăbesc, alții așteaptă resemți. Nu avem locuri pentru Geneva. Nici ziaristii polonezi, chinezi și englezi care au sit o dată cu noi de la Praga. O singură ieșire: luăm trenul.

Minunată e priveliștea ce se deschide spre lac: lacuri vaste, cu apă incandescentă parcă, care se înalță, cresc munții acoperiți de verde deasă. Un verde intens, în nuanțe multiple. Spre dreapta, se succed orașe și sate, tărâni de pământ lucrate cu grijă, vița de vie și întinde frunzele pînă în dreptul trenului...

Călători mulți. De toate neamurile. Se înclinesc și se închină limbile întregului glob. Mîntesc. Gazetari, reporteri-foto și de cinema, respondenți speciali. Li recunoști după teaurile de ziare, după neastîmpărul și felul r de a intra în vorbă cu ceilalți călători. Alții și aceștia. Unii — turiști. Alții — oameni care vin sau se duc la muncă. Toată lumea mentează. La ordinea de zi, o singură promă: conferința „celor patru mari” la Geneva. Sosim. Renumita gară Cornavin. După călătoria Zürich-ului, te cuprinde aci răcoarea nefăcătoare pe care lacul Léman o dă așului. În ciuda zilelor obositoare de drum, dormim pe străzi. De la gara Cornavin prin rue de Mont Blanc. Iată și podul și luminile multicolore reflectîndu-se feeric în apele lacului. Mă alături și ne reamintim cuvintele unui simplu călător elvețian, întîlnit acum cîteva săptămîni în tren: „Nu se poate să nu se găsească cale de înțelegere. Nu se poate! Căci oamenii vor pace. Pentru asta vin aici la noi!”

Dimineața, ne prezentăm la biroul de primire în clădirea Consiliului General al cantonului elvețian. Aci este „Casa presei” — uriaș sediu care totuși e pus în slujba ziaristului: de la marea sală comună de lucru, calculată pentru 100 locuri, cu 200 de mașini de scris, teleximprimătoare etc., cu cele patru săli de conferință și o sală pentru fiecare delegație, cu cabinete speciale și camere de lucru pentru agențiile de presă și marile ziare, cu un admirabil serviciu de comunicații internaționale prin telefon și telegraf... pînă la un bar ce-ți servește oricînd un coritoare, și un chioșc care-ți pune la dispoziție de urgență ziarele din toate colțurile lumii. Declarații, fotografii, semnături și iată-ne în armata multinațională a acelor care vor să transmită desfășurarea istoricele săptămîni de lucru a șefilor de guverne ale celor patru mari puteri, conferința, care după 10 ani de încordare în relațiile internaționale, va avea aducă, așa cum vor și cer popoarele lumii, realizarea unei atmosfere noi, să deschidă calea înținderii și încrederii între state. Dacă... Da,

dacă. Pentru că în preziua conferinței, n-ai răsuna numai cuvintele de bun augur, de intenții pline de bunăvoință izvorîte dintr-o privire realistă asupra situației internaționale, ci — pe știuta cale a „războiului rece” — s-au intonat și vechile cîntece războinice compuse în birourile fabricanților de arme.

Un ziarist francez povestește ultima ispravă a lui Mc Carthy — rezoluția pe care a propus-o senatului american, de a-i cere președintelui Eisenhower să ridice unele probleme cu vădit caracter provocator. Numai că senatul a respins-o cu 77 de voturi contra... 4. Se rîde. În general, e o atmosferă de colegialitate profesională, de într-ajutorare, de schimb de păreri degajat, de optimism. Sînt totuși și unii care se țin la distanță, alții privesc neîncredător. Sînt acei care ani de zile au stat în slujba dezinformării, a „războiului rece”. Sînt puțini la număr; mult mai puțini decît acei ce doresc să aibă prilejul de a anunța lumii că spiritul înțelegerii între popoare, spiritul păcii, a învins.

Sîntem pe aeroportul Cointrin. Pășim în incinta rezervată ziaristilor și privim imaginea care unui neinițiat i-ar părea grotescă. Tot felul de aparate, tuburi, cercuri de metal, trepiede, antene etc., totul pare a fi mai mult un talmeș-balmeș decît o expoziție a ultimelor cuceriri în domeniul tehnicii. La aterizarea ministrului de externe al Angliei, Mc Millan, e o clipă de confuzie, busculadă. Intervine poliția. Și iar se rîde. Un fotoreporter vestgerman a găsit un mijloc ingenios de... fotografiere. Aparatul e fixat în interiorul unei arme, iar declanșarea se face după toate regulile tragerii la țintă. Pînă se explică totul... asistența trece prin clipe de emoție. Întîmpinarea delegațiilor are însă un caracter vădit pașnic. Pînă și paza elvețiană pare mai mult de formă. Doar două elicoptere, care decolează în întîmpinarea avioanelor ce aduc pe președintele Eisenhower și pe Dulles, distonează cu ambianța generală.

Sosesc delegațiile occidentale. Răsună cuvinte de salut și declarații că se va lucra în spiritul și în interesul păcii.

— Am fost aci și anul trecut, spune un ziarist elvețian care stă alături de mine rezemat de bară. Era cu totul alt fel. Pînă și căutătura era alta. Iar cuvîntul, drămuț și voalat. Hotărît, e ceva schimbat în toate. Credeți-mă.

Acest lucru îl dovedesc zîmbetele ce apar pe buzele tuturor cînd, pentru escortarea uriașei limuzine închise a președintelui

N. A. Bulganin și Edgar Faure la una din recepțiile organizate în timpul conferinței.

Eisenhower, se alinaiază alături de poliția elvețiană două mașini deschise cu „g-meni” în picioare și mai mulți agenți a cîte doi metri înălțime care aleargă cu mîna pe aripă pînă ce mașina prinde viteză.

Dimineața. Ora 9. Un „11” argintiu îi aduce pe delegații sovietici. Tribuna e neîncăpătoare; ai impresia că te afli într-o cutie cu sardele. Primiți de dl. Max Petitpierre, președintele Confederației Elvețiene, delegații U.R.S.S. trec în revistă compania de onoare, apoi N.A. Bulganin face ziaristilor cunoscuta declarație. Și deodată răsună uralele. Bulganin, Hrușciiov, Molotov și Jukov, în mașini decapotate, aproape fără pază, pornesc spre vila unde vor locui.

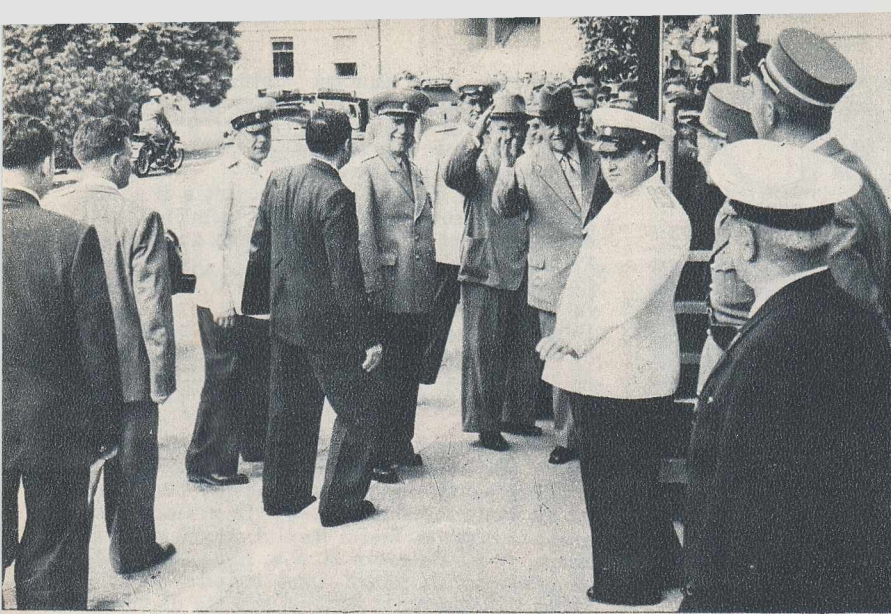
— E o dovadă de încredere, spune un ziarist englez. De bune intenții și de sinceritate.

În aceeași zi, după masă, genevezii comentau un alt fapt: mareșalul Jukov, în uniformă, se plimba singur pe malul lacului. Două zile mai tîrziu, N.A. Bulganin și N.S. Hrușciiov aveau să folosească o pauză între ședințe pentru a vizita împrejurimile Genevei și a sta de vorbă, simplu și prietenos, cu țărani elvețieni care se întorceau de la muncă. Era ceva la care nu s-au așteptat gazetarii occidentali. Nu de alta, dar anii „războiului rece” i-au obișnuit nu numai să scrie, dar și să gîndească alt fel.

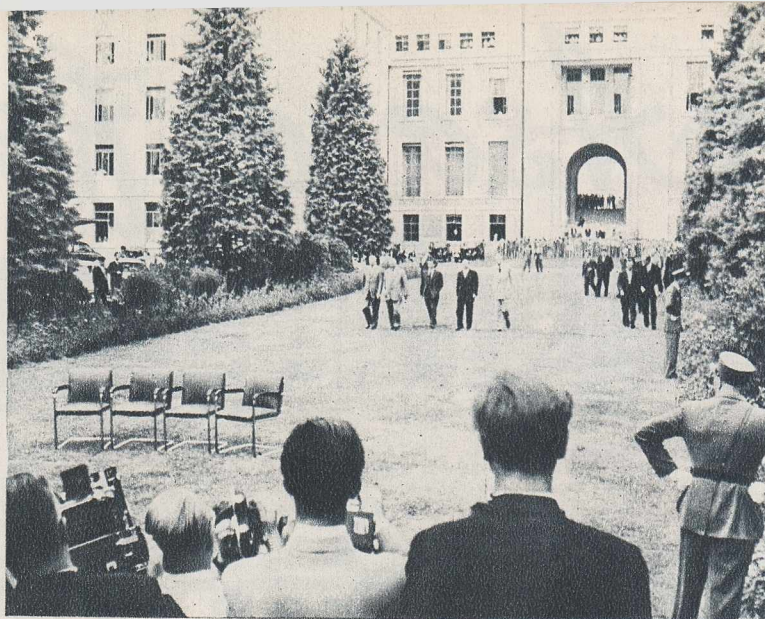
...Și au urmat zilele conferinței. Puține. Dar pline de fapte. Grele pentru munca gazetarului. Și ceea ce s-a desprins de la început, era dorința de a menține atmosfera cordială și bunăvoință în căutarea căilor pentru rezolvarea în comun a complexelor probleme la ordinea de zi.

Nu intră în sarcina noastră de a comenta aci ordinea de zi și dezbaterile care au avut loc. Ele au fost relatate la vreme de presă. Ceea ce am vrea însă să menționăm aci este surpriza unora dintre gazetari, bucuria majorității, în fața atmosferei nou încetățenite și părerea de rău a acelor, puțini, care credeau că va fi loc iarăși pentru asmuțire războinică. Nu se putea. La Geneva, răsună glasul milioanei de oameni din lume care cerea pace, interzicerea armelor

Delegația sovietică, sosind la Palatul Națiunilor.

Cu câteva clipe înainte de istorica fotografie a șefilor de guverne ale celor patru mari pu

atomice, siguranța zilei de mîine, viața. Premierul francez Edgar Faure mărturisea că primește zilnic sute de scrisori în care se cere imperios găsirea căii de înțelegere. Eisenhower spunea clar că „popoarele vor pace, oamenii nu vor să se întoarcă în tranșee.” În ultima sa cuvîntare, președintele S.U.A. a arătat că în tot timpul conferinței primea mii de mesaje din partea membrilor Congresului, oamenilor de afaceri, organizațiilor sindicale, religioase, care cereau înțelegere și pace. La sediul delegațiilor, veneau zilnic sute de delegații din R.D.G., R.F.G. și Franța, cerînd pace, securitate colectivă, rezolvarea problemei germane pe temeiul democratice.

— Păcat că nu ați fost la Helsinki, îmi spunea un ziarist belgian. Era o manifestare de asemenea forță, încît am avut și eu, publicist independent și bun catolic, impresia că acolo vorbesc înseși popoarele.

— Am fost la congresul mamelor de la Lausanne — povestea la rîndul ei o ziaristă germană — și am plîns ca o copilă cînd o femeie din Italia a povestit cum fasciștii au ucis într-o singură zi pe cei șapte frați ai ei. Iată de ce, cînd la Lausanne s-au luat hotărîri, deși nu eram delegat, am ridicat și eu mîna. Și vî jur, nu fac politică. Dar dacă a cere pace e politică... am s-o fac.

Suna ca un angajament. Și sînt convins că femeia nici nu știa cine sîntem, de unde venim, ce vederi împărtășim.

Unificarea Germaniei... Securitatea colectivă... Dezarmarea. Într-un ritm vertiginos problemele se succed. Telefoanele zburînd neconținut, mașinile de scris te asurzesc, megafoanele anunță mereu noi și noi evenimente, ziarele sosesc în aceeași zi. Nu numai de la Paris, Londra și Berlin, ci și de la Moscova și Washington. Se vînd ca pîinea caldă. Și mereu se comentează fiecare gest, fiecare pas, fiecare întîlnire. Căci ședintele sînt secrete. Și numai reporterii-fotografi au fost admiși la prima întîlnire. Ce i-am mai invidiat noi, ziaristii!... Ne-am mulțumit fie să-i privim pe cei „patru mari” de la o distanță respectabilă, la Palatul Națiunilor, fie să urmărim la „Casa presei” în fața televizoarelor, desfășurarea ședinței. Și aci, și acolo, animația era permanentă. Și, bineînțeles, comentariile nu lipseau. Dacă unii dintre ziaristii occidentali au făcut loc la coloane de material cu privire la toaletele și menu-urile soțiilor unora dintre delegați, cei mai mulți, însă, comentau documentele distribuite și propunerile concrete formulate. Se sublinia mereu caracterul constructiv, realist, principial, al propunerilor sovietice; atitudinea plină de înțelegere și dorința de a sublinia și accepta tot ce e pozitiv în cuvîntul celeilalte părți de către conducătorul delegației sovietice.

— La sovietici, cuvîntul și fapta fac casă bună, spunea un ziarist danez comentînd proiectul de „Tratat general european de securitate colectivă în Europa”, propus de delegația U.R.S.S. Degeaba caută confrății noștri bănuitori contradicții sau gînduri ascunse aci.

Degeaba afirmă ei că nu e nimic nou. Dacă sovieticii se mențin pe poziția securității colective, noi sînt soluțiile pe care ei le oferă.

În ziua următoare, sfîrșise o adevărată furtună dezbaterii cu privire la problemele dezarmării. În vreme ce în sala de ședințe a Palatului Națiunilor se depănuau în liniște puncte de vedere deosebite și se căuta apropierea lor, soluțiile, platforme care să deschidă orizonturi noi, intervenția președintelui Eisenhower cu privire la schimb de informații și fotografiere din avion a fost transformată într-o „bombă” încotoșmănită într-o atmosferă mistic-profetică, prefăcută într-un fel de „lovitură psihologică” cu tendința din partea unor ziaristi de a face din aceasta obiectul unei noi dezlănțuirii de practici mirosind a „război rece”. Totodată însă diferiți ziaristi americani se declarau de-a dreptul stupefiați: „Nu mai înțeleg nimic! E nemaipomenit”, spunea unul, iar corespondentul lui „New-York Times” afirma că această propunere este „contrară legilor securității americane”. De dincolo de ocean, același Mc Carthy acuza delegația americană „că face jocul comunistilor din Europa”, iar unele ziare afirmau că Dulles ar fi declarat: „Președintele este liber să-și aibă părerea sa. Eu rămîn neschimbat la aceea pe care am avut-o”. Majoritatea ziaristilor și observatorilor însă dezbăteau proiectul sovietic cu privire la reducerea efectivelor militare și a armamentelor, precum și la interzicerea armei atomice.

— Aici și numai aici sînt propuneri pe baza cărora se poate discuta, spunea în holul „Casei presei”, în seara de 22 iulie, un corespondent al lui „Figaro”. Eu nu știu dacă cifrele sînt cele mai bune, dar știu că așa se poate discuta.

— Cîta vreme nu se interzice arma atomică, distrugerea în masă e mereu posibilă, demonstra un ziarist vestgerman. Am trăit bombardamente, cumplite...

— Iar eu am văzut ce s-a ales după explozia în Japonia. E năucitor... spunea un ziarist englez. E blond, palid și tăcut. Privește în gol și parcă revede un tablou cumplît. După o pauză, adaugă: „nu, asta nu trebuie să se mai repete!”

Presă occidentală a subliniat în mai multe rînduri cordialitatea ce s-a manifestat și în afara ședințelor, la recepții, dineuri, la întîlnirile neoficiale. Se vorbea mai ales despre prietenia celor doi ostași — Eisenhower și Jukov — care s-a născut pe cîmpul de luptă și a continuat în munca comună în cadrul Comisiei Aliate de Control de la Berlin. Se relata că N.S. Hrușciov a dezvăluit la o recepție faptul că mareșalul Jukov e împiedicat de conferință să participe la nunta fiicei sale. O zi mai tîrziu, președintele Statelor Unite ruga să primească drept cadou de nuntă pentru fiica sa un aparat de radio-recepție și un admirabil serviciu de scris. Manifestările de apropiere, de cunoaștere personală, au contribuit la înțelegere reciprocă. Ceea ce nu înseamnă că într-o sumă de probleme n-au rămas deosebiri de vederi, chiar divergențe. Nouă era însă dorința de a rezolva pașnic problemele, așa cum nu conțenesc a cere

popoarele lumii. Și e tocmai ceea ce vine în contradicție cu interesele fabricanților de arm

Dacă lichele de tipul provocatorilor Li S Man, Cian Kai și sau Diem zăngăne armă tocmai atunci cînd se fac eforturi pașnice, da în Indochina sînt atacați membrii comisiei neutre, iar în Coreea de sud se face zarvă cu privire la iminența unei ofensive spre nord, unele ziare occidentale punctele de vedere ferite apărute și eforturile pentru a le apărau prezentate drept „eșecul conferinței”, „pasul discuțiilor”, „ruptură” etc. Cu astfel de titluri au apărut la 23 iulie ziare ca „New-York Times”, „Paris Presse l'Intransigent” și altele. Căci ... yrabia mării visează. Numai că vi biușele acestea au căpătat un duș rece. seara aceleiași zile, se difuzau „directivele” filor guvernelor celor patru puteri”, spre mare bucurie a oamenilor mulți și simpli din întreaga lume, care au răsuflat ușurați. N-au ajutat articolele războinice ale lui Georges Bidoun a prins furia lui Mc Carthy și Knowlan n-a avut ecouri nici pesimismul dintr-o anumită presă occidentală. Directivele vorbesc despre faptul că în lume pot coexista pașnic țări cu sisteme sociale diferite, că probleme pendinte pot fi rezolvate pe calea tratativelor. Și, tocmai de aceea, anunțarea lor a fost primă de către ziaristii acreditați la conferință ropote nesfîrșite de aplauze. Recomandări făcute deschid calea unor noi eforturi, la capăt cărora nu poate fi decît succesul, cu condiția ca toți participanții să lucreze, să discute, să discute și să discute. Aeroportul Cointrin găzduiește... plecări. Cuvinte calde de salut și de îmbărbătare. Vine dimineața. Însorită. La „Casa presei” — acalmie. Întîlnim pe malurile lacului. Urcăm pe vaporele care brăzdează apele liniștite ale Lemanului. Atmosfera de încredere se menține lată-ne, a doua zi, plecînd de la „Casa presei” care-și închide porțile.

— Nu de tot, spune jovial președintele elvețian. Numai pînă în octombrie, cînd vom reîntîlni la conferința miniștrilor de externe. Nu vă spun „adio”, ci la „revedere”.

Ne vom întîlni, desigur. Dacă nu noi, al care vor avea nobila sarcină de a înfronțea popoarele asupra felului în care această conferință va pune noi cărămizi la edificiul păcii, temelia căreia a fost pusă în iulie 1955, Geneva. Și va rămîne în mîntea și inima tuturor amintirea felului în care delegația sovietică, exprimînd voința popoarelor, a propus soluții și a sugerat măsuri pentru ca oame să scape de obsesia războiului, de teamă să înflorească încrederea, sinceritatea; ca popoarele să poată munci pentru bunăstare și fericirea generațiilor care vor urma.

Este tocmai ceea ce-mi spunea la plecare ziaristul american Clark, stringîndu-mi mîna puternic. E tocmai ceea ce am auzit din gura ziaristilor iugoslavi.

E ceea ce a răsunat în mesajele, telegram și scrisorile trimise conferinței din toate colțurile lumii. E tocmai ceea ce cer popoarele

Zero cazuri MALARIE!...

reportaj de F. URSEANU

Maci și rapiță cresc pe locul unde a fost odinioară satul Urlichioi. Maci și bălării cresc și-n fosile cimitir musulman ce se-ntindea în cîmpia dobrogeană, pînă-n marginea lacului Tekirghiol. În est cimitir, au fost îngropați într-un an aproape toți locuitorii tului. Din Urlichioi, n-au rămas decît temeliele caselor și urme de ziduri. Satul n-a fost distrus nici de cutremur, nici de pîrjol nici de războaie. A fost distrus... țîntari. Pe oameni i-au măcinat gurile. Au murit unul după altul. Țîntarii supraviețuitori s-au răsîndit prin alte părți. Urlichioiul fost părăsit.

Lucrurile s-au petrecut cu vreo douăzeci de ani în urmă. Mai sînt țîntari în Muratan, în Ceatmalac și în Topraisar care-și amintesc, din auzite, de sfîrșitul îngrozitor al locuitorilor din Urlichioi.

Inan Curtmufla e unul dintre cei mai bătrîni locuitori din Muratan. În ciuda vîrstei, muncește cot cot cu cei tineri. L-am găsit un vîrf de deal: ședea turcește tîndea o oaie. Treabă de felul acesta face de vreo șaiszeci de ani. Cînd era tînr, și acu, vîrstnic și nd, n-a îndrăznit să treacă prin zidurile părăsite și nici prin mîturile în care zac îngropați și turcii din Urlichioi, în fruntea hogoș. El povestește mereu celor mai tineri despre molimile care au bîntuit prin satele dobrogeane. Bătrînul Inan a spus o vorbă deosebită:

— Mare nenorocire a fost și-n Urlichioi, și-n alte părți de pe litoral. Cum să nu fi murit atîția oameni, dacă n-a existat picior de doctor. Se lua o singură mără: se alungau țîntarii cu fum de paie arse. Țîntarii fugeau de m; boala rămînea. Și a rămas malarie pînă mai mult de cîțiva ani, măcinînd vie-

țile locuitorilor de pe malurile ghiolurilor și iezelor de tot felul, de pe-ntinsul Bărăganului, în stufărișul Borcei și Dunării. Nu există familie în care malarie să nu fi făcut victime. Puterea de muncă a oamenilor se irosea. Locuitorii, — copii și vîrstnici — cu fețele palide, boleau pe prispele caselor. La Medgidia, pe-nserate, nu se mai putea ieși pe drum. Țîntarii atacau orașul din toate părțile. Oamenii se-mbolnăveau; majoritatea locuitorilor erau atît de slăbiți, încît abia umblau pe străzi. Treizeci la sută din populație era la pat.

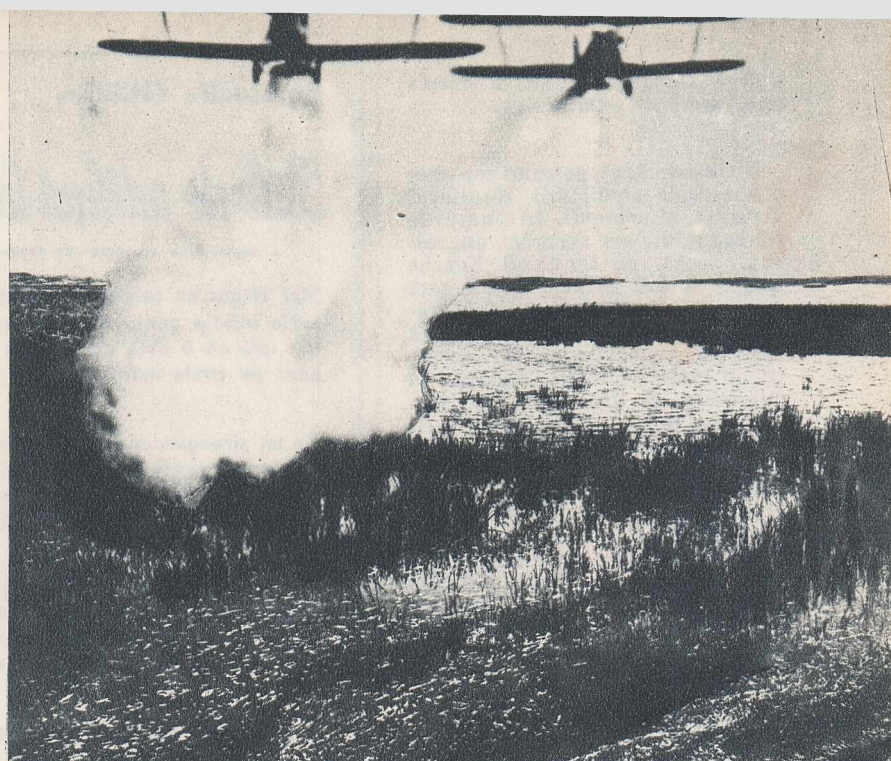
În anii 1935 și 1936, întregul litoral, de la Mangalia la Sulina, era sub stăpînirea țîntarului. Medicii oficiali se mulțumeau să facă statistici, iar medicii particulari se-mbogațeau pe spinarea bolnavilor. La Constanța, un șarlatan, doctorul Tatarski, trata malarie cu raze X aplicate pe abdomen. Oamenii plăteau bani grei și tremurau mai departe.

În Ialomița, optzeci la sută din populație era bolnavă de friguri. În anul 1938, în satul Năvodari, punct pescăresc pe litoral, toți locuitorii erau la pat. Vilegiaturistii veniți pe litoral se-mbolnăveau și ei. Cel mai îngrijorați erau patronii cazinourilor, hotelurilor și marilor restaurante: să nu fugă „clientela”. Dar „clientela” era prea dornică de senzații tari, ca să fugă din cauza țîntarilor; cazinoul din Constanța, cu ruletă și alte jocuri, devenise neîncăpător; se mai înființase unul mai mic la Carmen Sylva, cum i se spunea pe-atunci, unul la Tekirghiol, altul la Eforie...

★

Prin orașe și sate dobrogene, pe-ntinsul Bărăganului, de-a lungul Dunării, Borcei și Ialomiței, pe

Se distrug larvele de țîntari prin petrolare. Muncitorul sanitar Gh. Ștefan, din echipa de stropitori, acționează într-o baltă de lângă Piuca Petrii.

Lupta împotriva malariei se duce și cu avioanele. Două avioane, zburînd deasupra bălților, execută operații de delarvizare, cu pulbere insecticidă.

malul lacurilor, am întîlnit recent sute și sute de oameni de la care am auzit un lucru cu adevărat minunat. Am aflat că a fost răpusă malarie. S-a terminat cu frigurile. Bătălia s-a dus pe-un front larg, de-a lungul și de-a latul bălților și rîurilor, prin stufărișuri, în jurul satelor și orașelor. Împotriva țîntarului, purtătorul de microb, s-a luptat în anii aceștia cu toate mijloacele posibile. S-au folosit cantități imense de insecticid și de petrol, s-au efectuat asanări de bălți, s-a schimbat cursul apelor. Laboratoarele au făcut sute de mii de analize microscopice; medicii curanți tratau cazurile existente, iar igienistii duceau o muncă uriașă de prevenire. Echipelile sanitare ale Sanepidului, pornite de la stațiile și punctele antimalarice, au luptat șapte ani, pe uscat, pe ape și în aer, la fel cum luptă orice armată. S-au folosit automobile, bărci și avioane. Malaria a fost răpusă.

Stropirea caselor cu insecticid în satul Koșălniceanu, din raionul Fetesti. Lucrează Dumitru Popescu și C. Alecu, ambii din brigada sanitarului Dragu.

...Anul acesta, de 1 Mai, sanitarilor de la Stația de malarie din Medgidia purtau în fruntea coloanei un grafic: 1944 — 10.000 cazuri de malarie; anul 1954 — zero cazuri.

... La Tîndărei, în plin Bărăgan, am văzut atîrnînd de peretele stației de malarie un alt grafic: 1949 — 3.300 cazuri de malarie; 1950 — 814 cazuri; 1951 — 376 cazuri; 1952 — zero cazuri. Săgeata graficului a înțepenit. Și așa a rămas.

...La Constanța, am cunoscut un medic emerit al R.P.R., doctorul Constantin Tunaru. Doctorul Tunaru este medicul-șef al laboratorului regional de igienă. Zeci de ani din viață, acest medic și i-a consacrat lucrările de laborator. A contribuit și la depistarea microbului difteriei, și la depistarea microbului febrei tifoide, și a microbului dezinteriei, și a celui al scarlatinei. Dar, în special, al malariei; cu el a avut mai mult de furcă. „Astăzi — mi-a spus doctorul Tunaru — microbul malariei, hematozoarul palustru, cum e numit în știință, a ajuns la noi o piesă de muzeu”. Și mi-a spus lucrul acesta în așa fel, de parcă ar fi vrut să-l audă lumea întreagă.

Înainte cu ani, în laboratorului său se adunau zeci de cutii cu lame pozitive ale analizelor microscopice de malarie. Acum dacă se ivește vreun caz pozitiv, medicii mai tineri vin la laborator să vadă această „minune” și cer lama pentru colecții personale...

Cum a fost înfrîntă malarie? Medicul emerit Constantin Tunaru, biolog și igienist, îmi explică fenomenul:

— În ultimii ani, s-a izbit puternic în agentul transmitător al malariei, în țîntar. S-a izbit sub toate formele, ca într-o ofensivă uriașă, în special în țîntarul din jurul așezărilor omenești, unde el se infectează și duce boala mai departe. S-au efectuat operații mari de delarvizare a bălților. S-au aplicat tratamente antimalarice oamenilor bolnavi și s-a dus și se mai duce

C. Tunaru, medic emerit al R.P.R., în oratorul său din Constanța. Zeci de ani și i-a consacrat luptei pentru viața oamenilor.

o largă campanie preventivă. Acesta este „secretul” succesului.

★

Nu insecticidul, petrolul sau medicamentele au hotărât rezultatul victoriei, ci oamenii. În ținuturile Bărăganului, am cunoscut un „soldat” vechi, pe sanitarul Enache Dragu. A fost printre primii care au deschis lupta împotriva țințarului în jurul Tândăreului, încă din 1949. Au fost începuturi modeste: un birou c-o masă șchioapă, un microscop și un „țoi” de băut țuică cu care se prindeau țințarii pentru analiză. Azi, la Tândărei, stația de malarie își are laboratoarele instalate într-o spațioasă și luminoasă clădire. Enache Dragu e tot sanitar. Brigăzile sale de „stropitori”, cum li se spune, sînt azi cunoscute în toate colțurile raionului Fetești. De cînd au fost stropite casele, oamenii au scăpat nu numai de friguri și de țințari, au scăpat și de purici, și de muște. Același lucru se întîmplă și la Piuța Petrii, pe malul Dunării, și la Rădulești.

Azi, în Bărăgan, la Tândărei, stația de malarie e condusă de o tînără, Simona Petrescu. E o urmașă exigentă a doctorului Anghel — unul din ofițerii frontului antimalaric. Ea a luat parte la această bătălie purtată în anii din urmă, într-un „detasament” alături de laborantul Savu Pircălăboiu și de alți nouăsprezece „soldați” consacrați operațiilor pe teren: stropitorii.

★

Așa ne știam neam de neam,
cînd plugul în cîmp îl scoteam,
cînd coasa prin lan o treceam:
țințarii-mi puneau obrăzare,
din smîrcuri ieșea de-a-n călare
sălbatică muma Malare.

Versurile de mai sus sînt începutul unei poezii pe care poeta Veronica Porumbacu a scris-o la fața locului, pentru gazeta de perete a stației de malarie de la Tândărei. Poezia a fost pusă alături de graficul pe care potențialul de azi al malariei este indicat cu un zero mare. Sanitarii din Bărăgan nu vor uita niciodată entuziasmul poetei și nici versurile. Pe unii din ei îi auzi recitînd din aceeași poezie:

Că noi în căruță umblăm
pe muma Malare-o vîndăm,
spre negrele iadului vămii...

Hai murgule, haide, firtate,
în trap bărăganele bate,
că duci stropitorii prin sate...

Malare să piei fără fală,
cu timpul de robi și de boală!

★

Zero cazuri malarie... Zero cazuri malarie... Pe graficele și în statisticile din ținuturile dobrogene și ale Bărăganului. Totuși, lupta organelor sanitare continuă pe aceleași fronturi, pe malurile gîrlelor și ale bălților, în orașe și sate, împotriva aceluiași dușman — țințarul — chiar dacă la sute de mii de analize microscopice nu s-ar găsi nici un singur caz pozitiv.

Intr-un singur loc, are totuși voie țințarul să-și facă toate mîndrele. Și acest loc e o mică băltoacă situată în apropiere de litoral: o stație de studii și experimentare. Aici, microbul malariei e ținut în cușcă, asemeni unui mic supraviețuitor dintr-o rasă rapace, dispărută.

Constantin CHIRIȚĂ

Zile de odihnă la Vasile Roaită

— pagini dintr-un jurnal de însemnări —

Sînt singur cu calețul și marea dinaintea;
întîia filă-l e goală ca plaja înspre zori,
dar lată că o dată cu primele cuvinte
apar pe coala mării și primii călători.

Ca un ștrecar, cu ochii îndrăgostiți de maluri,
își scoate vesel capul stăpînul razelor;
șerpi nesfîrșiți de aur se firile pe valuri
și scutură tăcere din mlădierea lor.

Întinderea albastră e singură și calmă
ca o chemare plină, întînsă orișicui.
Un copilăș se-ncruntă, la poala mării-n palmă
și vrea s-o prindă-n stîncă de sub piciorul lui.

Deodată se oprește cu mîna peste ape...
Un dirlijor de-o clipă pe vîrfurile vechii stînci.
Și valurile-albastre par urlașe clape,
pe care vîntul cîntă în sunete adînci.

În valuri, marea saltă neconștient ispîte,
cu strigăte, puzderii își iau volos avînt,
Am părăsit calețul cu versuri liniștite
să-nalț cu toți alături ai ținereții cînt.

Afîta bucurie din suflet se descarcă
și crește laolaltă cu-ntînsul de cobalt,
iar gîndurile-s zvelte și vesele, de parcă
le poartă pescărușii în zborul spre înalt.

Omagiu lui Vasile Roaită

Adeseori, cînd plaja-n zori de zi
se-mpodobește cu mîrgăritare,
cînd doidora se umple de copii,
hoji blînzii ai bucuriilor solare;

adeseori, în caldă înserare,
cînd dragostea vorbește din priviri
și-nfîneriși, bătrînii în visare
înoată în potop de amintiri;

adeseori, în noapte, cînd pe mare
se-ascund în valuri stelele de jar
și cînd, din nesfîrșita depărtare,
se-nalță parc-un cîntec temerar,

mă poartă gîndu-n urmă peste ani
la tine, fiu al clasei muncitoare,
te văd cum drept și aspru-nfrunți tirani
și-aud sirena-ți — aprigă chemare —

în vuleț de talazuri funătoare.
E mult de-atunci. Și-afîț aș vrea să știi,
că-n țara ta e-acum afîta soare
și-afîta clinchet vesel de copii!...

Muzeul de arheologie

O odăită strîmtă, parcă-n ceață,
cu hîrburi și inscripții funerare.
Dar cîte neguri nu dispar ca-n soare
și cîte secole din nou prind viață!

Vezi amforele care, după danțuri,
îndestulau ospețele cu vinuri,
în timp ce sclavii sufereau în chinuri
și ne lăsau, drept mărturie, lanțuri.

Podoabe, statuete, bogăție
se laudă privirii trecătoare,
dar inima tresaltă cînd ap-re
un hîrb de oală simplă, cenușie.

Pumnalele cu capete năfînge
și-au șters cu vremea petele mișele,
dar în inscripții și granituri grele
auzi, prin veacuri, șiroit de sînge.

E-așa adîncă liniștea bogată,
de parcă din istorii se înalță;
stau sclavii și stăpînii față-n față,
ca la o grea și aspră judecată.

Trec secolii în viltoare neîntreruptă
cum valuri în întinderea albastră.
Să nu mai fie robi în țara noastră,
milenii pline s-au sculat la luptă.

Inan Curtmufla, unul din cei mai bătrîni oameni din partea locului, povestește copiilor de sfîrșitul îngrozitor al locuitorilor din Urlichioi.

Simion citise de departe tablita: GEROMEX, societate germano-romină pentru import și export. Era o casă întunecată, cu intrare direct în stradă. Nu părea să aibă curte. „O fi în etaj“, cugetă Simion. Se uită în jos și văzu ște răsufători la subsol, patru la număr. Așa avea două intrări. În mijloc, era o ușă mare de stejar, cu zăbrele de fier pe deasupra. Observă o vizetă și o crăpătură de un galben cititor, pentru scrisori. Ce să facă? Dacă erau hitleriști înăuntru? Și dacă erau înarmați? Cum să intre? Îl împușcau înainte de a pune ciorul în prag. Ce dracu-i de făcut? Se uită susul străzii: Constantin se plimba cu arma-n mână. Casca îl făcea și mai înalt. Zdrăvănița, Constantin ăsta! Apoi se enervă: pier-au vremea. Se duse încet la cealaltă intrare. Era, de fapt, ușa unui garaj. Se uită înăuntru, printr-o grilă cât un ou. Părea gol. „Să știți au șters-o șobolanii!“ La acest gând, îl apucă o frică grozavă. Era prima lui misiune, prima după eliberare și să iasă prost? Incluzat, se dreptă spre colțul străzii, făcându-i semn lui Constantin să se apropie.

— Ai găsit casa? — îl întrebă acesta.
— Sigur c-am găsit-o. Nu aici e buba. Dar m-am naiba să intrăm, fără să facem prea multă găgie?

Constantin deveni gânditor și rămase așa.
— Știi ce? Tu care ești blond și semeni mai mult a neamț, ai să suni — zise în cele din urmă tot Simion. Suni și dacă te-ntreabă cineva ceva, ai să spui doar atât: hilfe!

— Ce-i aia, hilfe?
— Hilfe înseamnă ajutor. Le ceri ajutor. Constantin îl privi cu înțeles și Simion înpușcați să ridă.

— Da, da. Le ceri ajutor. Ce te miri? Intri strigi: Hände hoch, adică sus mâinile! Pe mâine, vedem noi. Dar fără cască și fără armă. revolverul și bagă-l în buzunar.

— Și arma? Și casca?
— Scoți brasarda și lași totul afară. Am eu lăj.

— Bine — zise Constantin.
Se apropiară tiptil. Arma și casca lui Constantin fură așezate jos, în colțul ușii principale, pe trepte.

— Sună de trei ori, scurt — mai zise Simion.
— De ce?
— Poate ăsta să fie vreun semnal la ei, mai ii?

Constantin se așeză astfel ca să astupe vizeta umărului. Apoi apăsă de trei ori pe butonul aeriei. La început, fu liniște. Apoi, se auziră ște pași rari, greoi, și o voce morocănoasă, artă, murmură: „Wer da? Cine-i acolo?“

— Hilfe, hilfe! — șuieră Constantin.
— Augenblick? — spuse vocea dinăuntru și, pă un zornăit, care putea să însemne un lanț siguranta, cheia păru că se învîrte în broască. Constantin apăsă pe clanță. Ușa nu cedă încă. „Ferecați sînt, blestemații“, gîndi el. nion aștepta cu arma pregătită. Ușa se întrechise și Constantin, mai mult cu forța, pă-nse înăuntru. Nu fu nevoie să mai spuie unde hoch. Bătrînul care descuiase rămăsese gura căscată în fața revolverului. Simion ră imediat cu cele două puști și cu casca lui nstantin.

— Was ist das? Wer sind sie? — îl bîlbîi bă-nul.

— Uite, boșorogul, cum ciripește... — făcu Simion. Erau într-un hol mic de intrare cu câteva etaje, care dădea apoi într-altul mai mare. În două salturi, Simion fu sus. Nu se afla ieni în holul cel mare. Erau doar două mîne, câteva fotolii și vreo șase uși într-o parte ntr-alta. În fund, se vedea o scară largă de jar sculptat.

— Ce s-a întîmplat? — repeta speriat bătrînul, în timp ce Constantin îl pipăia, să vadă dacă n-are vreo armă.

— Ia uite! Știi și romînește? Ia spune, mai înveți în casă?

— Dar cine ești dumneata? — începu să-și apete glasul bătrînul. Aici e o societate germană. O s-o pățim!

— O s-o pățească nemții. Toți hitleriștii, cu ei cu tot. Ce faci aici?

— Sînt paznic de noapte. Dar dumneavoastră sînteți?

— Noi sîntem Gărzile Patriotice. S-a terminat cu hitleriștii. Sînt kaput.

O clipă!
Ce-i asta? Cine sînteți?

Prima misiune

de Al. I. ȘTEFĂNESCU

Ilustrații de N. POPESCU

— Wie so?... Cum kaput?
— N-ai auzit că s-a făcut pace?
— Eh, pace! — făcu bătrînul neîncrezător. Ar fi bine să fie pace.

Simion îi explică cum stăteau lucrurile. Bătrînul deveni deodată umil și începu să se vălcărească.

— Eu nu sînt hitlerist. Sînt din București. Părinții mei s-au născut tot aici. Nu mă împușcați!...

— Nu te-mpușcăm, dacă răspunzi adevărat la tot ce te-ntrebăm — se răsti Simion, făcînd cu ochiul lui Constantin.

— Vă spun tot ce vreți. Am copii. Aveți milă de un biet bătrîn. Nu sînt hitlerist. Știu nemțește, și de-aia m-am băgat portar, să cîștig și eu un ban.

— Puteai să-ți găsești altă slujbă mai cinstită — îl moraliza Simion, privindu-i mustățile albe, stufoase, puțin îngălbenite de tutun și pîntecele respectabil. Spune, cine mai e în casă?

— Afară de mine, doar domnul Hammer și domnul Roth, care au camere la etaj și locuiesc aici. Garda a plecat aseară pe la douăsprezece.

— Cine sînt ăștia? Sînt militari? Cînd au venit aici?

— Domnul Hammer umblă civil, dar domnul Roth e locotenent. Nu știu cînd au venit, că au cheile lor.

— Auzi, Constantine, mai sînt două păsărele la etaj. Unu-i locotenent. P-ăștia trebuie să-i prindem. Du-ne la ei — se adresă bătrînului. Cum te cheamă?

— Geller Francisc. Franț.
În acest moment, se auziră zgomote la etaj, o ușă scîrțîind, apoi pași greoi.

Simion tresări.
— Constantine, bagă-te repede într-una din camerele din hol și lasă ușa deschisă. Pîndește de acolo. Eu stau aici, la ușă. Franț! — șopti poruncitor bătrînului. Te duci pînă în capul scării și-l chemi jos p-ăla care umblă pe sus. Dacă nu faci treaba bine, poți să-ți iei adio de la viață, ai înțeles?

Bătrînul dădu tremurînd din cap și, intrînd în holul cel mare, se îndreptă spre scara din fund. Acum se auzea lămurit cum cineva coboară scara, treaptă cu treaptă.

— Geller, was ist los? — răsună o voce poruncitoare.

— Jawohl, mein Herr! Alles in Ordnung! Ich komme gleich! — și bătrînul începu să tropăie în fața scării, dar fără să urce. Apoi, apăru silueta unui ofițer, care tira după el un geamantan de piele, probabil foarte greu:

— Ist jemand gekommen? A venit cineva? — întrebă el cînd ajunse la ultima treaptă. Fără să aștepte răspunsul și fără să-l privească pe Geller care nu nimerea să ducă luleaua la gură, pătrunse în hol și, după ce mai făcu cîțiva pași, lăsă jos geamantanul, gîfîind. În acest moment, dinspre intrarea principală răsună:

— Hände hoch!

Era Simion, cu arma îndreptată spre locotenent. Acesta făcu ochii mari. Bătrînul fugi la perete, cu mâinile sus. Roth mîrî: „Du, alter Hund!“ și începu să ridice încet brațele. În aceeași clipă, se trînti însă jos în spatele geamantanului și, scotînd revolverul, se pregăti să tragă. Dintr-o săritură, Constantin sprijini țeava armei în umărul hitleristului. Fără să

— Geller, ce-i acolo?
— Da domnule. Totu-i în regulă. Viu imediat.
— Javră bătrînă!

întoarce fața spre noul dușman, locotenentul rămase nemișcat. Simion, care se apropiase, îi făcu semn să se ridice. Imediat, Constantin îi luă revolverul, apoi îl percheziționă. Roth privea de la unul la altul, cu spaimă rău ascunsă.

— Adu o frînghie, porunci Simion lui Geller. Bătrînul, care stătea încă lipit de perete cu mâinile sus, dădu din umeri, dar la a doua uitătură, schiță un gest de supunere și dispăru pe una din ușile laterale.

— Ia-te după el — spuse Simion lui Constantin. După aceea, făcu semn cu pistolul hitleristului să se dezbrace. Între timp, apăru Geller singur, cu o frînghie.

— Unde-i prietenul meu? — întrebă Simion.
— La domnul Hammer — răspunse bătrînul, ridicînd ochii îngrozii spre etaj. Simion se posomorî. Constantin era nedisciplinat. Dar acum, n-avea ce face. Îl puse pe Geller să-l lege pe locotenent. Acesta se calmase și părea că și-a mutat gîndul de a mai opune vreo rezistență. Deodată, Simion simți cum îi zboară revolverul din mînă și cum hitleristul îl lovește cu capul în stomac. Îl săgetă o durere neagră și o clipă ochii i se împăienjeniră. Acum se rostogoleau amîndoi pe jos. În cădere, își reveni. „Ah, nu știe Roth ăsta cu cine se pune!“

Cum reuși să ajungă deasupra, îi suci brațul din umăr, pînă cînd strigătul de durere al celui-lalt se prefăcu într-un geamăt slab, de om învins. Văzu alături revolverul. Îl luă și-l poartă pe Roth cu sete în cap, pînă cînd îl simți moale dedesubt. Se ridică clătîindu-se, luă frînghia și-l legă fedeleș.

— Franț, du-l în camera aia. Bătrînul, care fugise din nou la perete, se apropie, apucă trupul locotenentului de subsuori și-l tîrî, ieșind în camera pe a cărei ușă scria „Direktor“. Cu amîndouă revolverele în mîini, Simion îi făcu apoi semn lui Geller s-o ia înainte pe scară. Dar nu urcară decît două trepte și, de sus, se auziră zgomote și vocea lui Constantin:

— Turic, turic, gloaba dracului!

Cu mîinile ridicate, domnul Hammer, cu un ochi închis pe fața-i roză ca șunca de Praga, sărea cîte două trepte, îmboldit de pușca lui Constantin.

— Uite și a doua păsărică. Asta-i gîscă-ndopată, nu păsărică.

Hammer fu legat și împins în cabinetul directorial.

— De ce m-ai lăsat singur? Puteam să ne curățăm amîndoi din cauza asta — începu Simion, încă gîfîind.

— Dar ce s-a-ntîmplat? — făcu Constantin stînjinit. Simion îi povesti totul.

— Și pe bătrîn l-ai lăsat singur — continuă sever.

— Ei, bătrînul! — pufni disprețuitor Constantin.

— Bătrînul! Bătrînul putea să-mi dea cu ceva în cap, pe la spate. Nu poți avea încredere în ăștia. Trebuie să fim cu ochii în patru. A doua oară cînd îți mai faci de cap, să știi că ne supărăm. Simion vorbea aspru. La noi, există o disciplină de fier. Fără disciplină, nimic nu reușește.

— Ai dreptate — se învoi, în cele din urmă, Constantin. Am vrut să mergă mai repede. Îmi pare rău. Se uita primprejur stingherit. După o secundă, înălță brațul în aer și, cu țeava armei, desprinde de pe perete un tablou care căzu cu zgomot surd, răspîndind zeci de țandări în jur. Era portretul lui Hitler.

— Acu' ce mai facem? — întrebă imediat, voind să-l îmbuneze pe Simion. Acesta își reținea cu greu surîsul.

— Știi ce făcea Hammer, cînd am dat peste el? — adăugă Constantin, îndatoritor.

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

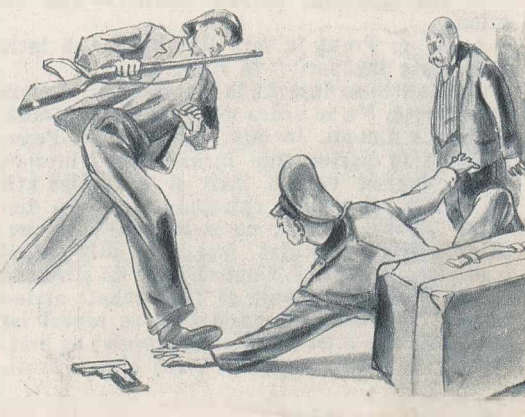
— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

— Ce?

Din poemele amurgului

de
A. A. LUCA

MOȘULE, CÎȚI ANI AI?

Un secol fără-un sfert, e mult?
Morman de zile port în spate,
În lungul anilor tumult
Văzut-am multă nedreptate.

Văzui cum aprige ciocane
Cădeau pe nicovală greu,
Cum robii — pielea și ciolane —
Trudeau și suduiau mereu.

Boierii beau sus în cerdac,
Vechilii jos înjură, strigă.
Țărani în curte, la conac,
Cerșesc mălai de-o mămăligă.

Văzut-am regi cum huzureau,
Șezînd cu hoții mari la masă.
Belșugul țării-l înghiteau
Lăcuste nobile, de rasă.

Și-am mai văzut în anii grei,
Poetii flămînzi, în haine rupte.
Averea toată, un condei,
Ducînd cu sărăcia lupte.

„Așa-i lăsat de dumnezeu!”
Cîntau pe nas toți pîntecoșii.
Minciuna se-ntindea mereu
Pînă-o înghițiră flăcări roșii.

Din răsărit un soare nou,
Sărută frunte lingă frunte.
Voinici, erou lingă erou,
Întind spre fericire-o punte.

Vezi filfiind drapelul drag?
E visul vechi din tinerețe.
Dreptățile-au sosit șirag,
Lumina lor ne dă binețe.

Prin muncă biruim deplin,
Nici-o sfortare nu-i pierdută.
Un secol fără-un sfert? Puțin!
Să scrii, să cînți, pîn'la o sută!

SE AUDE UN GLAS...

Se-aude-un glas tulburător,
Să juri că vocea e a lui Frimu...
Și se adresează tuturor:
„Cum stați cu visul vechi —
sublimu'?”

„Pe care treaptă ați ajuns?”
Mă-ntreabă-n visele de noapte
Și cei din patruzeci și opt,
Și cei din '907.

Un ideal e-un soare viu
Ce sparge-ntunecatul nor;
Popoarele o simt, o știu,
Iar visurile mari nu mor.

Eu sînt bătrîn, nepoții mei
Au brațe tari, mai au și minte
Același ideal și ei
Slujesc, cu inima fierbinte.

Da, toți muncesc cu zel și sîră
Pe-ogorol larg al libertății.
Recolta astăzi dă în pîrg,
Recolta păcii și-a dreptății.

Pe schele mii și mii de mîini,
Înaltă-o Romînie nouă,
Cîntați, zburdați, copiii-stăpîni,
Că totul v-apartîine vouă.

Și admirînd nepoții cum
Clădesc a păcii piramidă,
Pornesc cu ei pe noul drum
Să pun și eu o cărămidă.

— Își făcea bagajul. Să vezi ce-i în geamantanul lui. Și bani, domnule... Aștia sînt puțrezii de bani.

— Tot ce găsim, predăm — preciză Simion. Prizonieri, bani, cred că și casa, în definitiv.

— Cui să predăm?

— Partidului.

— Partidului? — repetă Constantin ca un ecou. Nu părea să se mire, dar nici să accepte acest răspuns ca ceva de la sine înțeles. Simion continuă netulburat.

— O să vină cineva, Matei sau Angela! — apoi se opri. De ce te miri? Cui vrei să predăm? Poliției?

— Nu, desigur — se hotărî să răspundă Constantin.

— Atunci cui? Lui tata? Predăm celor care au... puterea — își răspunse singur Simion. Se priviră amîndoi o clipă, surprinși și nehotărîți, apoi Simion întrebă într-o doară, ca să zică, ceva:

— Cît o fi ceasul?

— Habar n-am! Parcă eu am ceas? Poate are moșu'!

Geller stătea pe un scaun cu mîinile în poală. Nu se-nțelegea dacă moțâie sau dacă e înțepenit de spaimă. Scoase un ceas mare de buzunar de la brîu și spuse cu voce slabă:

— Cinci și un sfert. Peste trei sferturi de oră, vin oamenii de serviciu. La șapte, vin funcționarii.

— Ascultă Constantine, tu rămîi la poartă. Cum sună careva, îi dai drumul, îl dezarmezi, îl percheziționezi și-l bagi în camera de audiență — sfîrși, zîmbind, Simion. Eu mă duc cu Franț, să inspectez toată casa. Cine știe ce-o mai fi p-aici! Dacă auzi un foc de armă, vii imediat după mine.

— Am înțeles, să trăiți!

— Așa te-nvață, patriot romîn! — rîse Simion.

Apoi, cu Franț în fața lui, începu să intre prin toate încăperile, la rînd.

Constantin se duse jos la intrare și privi afară prin vizetă. Nu se vedea mare lucru. Pe stradă, nu trecea nimeni. În fața, era un bloc. Ferestrele de la parter erau închise, cu jaluzelele trase, dar la etajele întîi și al doilea atît cît putea el vedea, chircindu-se — erau deschise. „Dorm boierii, nu se-neurcă!” își zise. „Stanca acu' s-a sculat, face curat și în curînd o să plece la fabrică. Cum să-i dea de știre ce-i cu el? Și copiii trebuie să fi întrebat: unde-i tătucu?” Auzind pași pe stradă, se repezi iar la vizetă. Era o fetișcană cu un coșuleț pe braț. Mergea la piață, probabil. Avea obraji roșii,

roșii, și o coadă cu funde. „O să găsească pe dracu' la piață! Oare ce-o fi prin oraș?” El stă aici închis și cine știe ce se-ntîmplă. Aprinse o țigară și trase un scaun din apropiere. „Frumoasă slujbă arel Portar. Și care cum intră: la zdup! Hammer era un fricos. L-a prins tocmai cînd ieșea din cameră. Era în pijama și, văzîndu-l, dase să fugă. Cum a luat un ghiont, cum s-a cumințit. A deschis ușa camerei. În mijloc era un geamantan mare. Și asta-și făcea bagajul. Ce-o fi pe capul nemților? Fug care-n-colto, probabil.” Se gîndi apoi la Gemav. „Ah! Acolo sînt mulți de aranjat! Și pe urmă? Pe urmă, pe urmă, vedem noi. Las'că sînt ele destule de făcut.” Aruncă țigara și o strivi plin de satisfacție. Auzind voci înăuntru, se uită în hol. Era Simion cu bătrînul Franț și un al treilea ins, un ofițer romîn, slab, neras, cu hainele murdare, în capul gol, cu părul ciufulit.

— Simioane! — strigă Constantin.

— Da, ce-i? Stai, că venim acu.

Constantin îl văzu pe Franț cu un pahar de apă, dînd să bea militarului, care se lăsase pe un fotoliu. Se repezi pe scări. Simion însă îl privi aspru și strigă:

— Disciplina!

Înclădat, Constantin se duse din nou la ușă, nu fără să întrebe:

— Dar dumnealui cine-i?

— Ai să afli! Stai acolo și păzește intrarea.

Constantin se uită din nou pe vizetă, plictisit. Apoi, se încordă cu tot trupul. Cineva umbla pe trotuar de-a lungul casei. Pașii se opriră la ușă, urcară o treaptă și clanța începu să se miște încet. Constantin simți un fior pe pielea capului. Se așeză în partea în care se deschidea ușa. Se uită în hol. Simion, care observase totul, întorsese fotoliul rînitului cu spatele spre intrare, apoi se retrăsese în camera unde fusese mai înainte Constantin. Numai bătrînul Franț, tot mai năuc, rămăsese în mijlocul holului. Constantin îl făcu semn să coboare, amenințîndu-l din cap. Atunci, ușa se deschise încet, cît să treacă un om, și cineva se furișă înăuntru. Era un bărbat înalt, cu pălărie, bine îmbrăcat.

— Hânde hoch — comandă Constantin, băgîndu-i țeva armei în coastă.

Străinul încrămeni. Constantin împinse ușa cu piciorul. Simion apără din camera lui. Franț, bătrînul, gemu:

— Guten Morgen, Herr Direktor *).

Neamțul însă nu răspunse la salut și, mînat de țeva armei lui Constantin, începu să urce

*) Bună dimineața, domnule director.

treptele. Sus, îl percheziționară. Găsiră două revolvare și un stilet.

— Aha, dumneata ești, Herr Direktor! Me mamă, ce seulă trebuie să fii. Pînă-n dinții mat, domnule! Ce-ai aici? A! Chei! Astea importante. Se confiscă.

Dar choile erau legate cu un lăntșor de reaua pantalonilor. Simion trase cu nădejde ele și „Herr Direktor” sughiță infundat, su mat în pîntec. Pălăria de panama căzu, velind un cap cu păr puțin, tuns scurt.

— La zdup cu el, Constantine!

— Dar n-am cu ce să-l leg — se plînsă stantin. Apoi, scoase centura domnului director, care se dovedea foarte solidă, și-i strivi mîinile la spate. „Avem deja trei. Dacă face mai mulți, cine-o să-i păzească?” De fotoliu, se auzi vocea slabă a sublocotenentului.

— Dacă-mi dați o armă, îi păzesc eu, n-ă grijă.

Încercă să se ridice din fotoliu, apoi renu. Era subțirel și brațul stîng îi atîrna inert. stantin își stăpîni o tresărire: palma stîng militarului era toată o rană. Simion îl gîndi într-o celulă la subsol, cu cătușe la mîini, țat, ca un vînat, de un piron în perete. chema Ionescu Preda și de trei zile era seculat aici de nașiști. Îl torturaseră, să afle sînt ofițeri romîni care vor să se ridice în triva nemților, dacă sînt comuniști. Deg de la palma stîngă îi fusese strivite, cîte unul, la o menghină mică. Acum cu pielea plesnită, cu rîni deschise de roșu-vînat.

După ce „Herr Direktor” își căpătă locul rat în „camera de audiență”, Simion îl luă Franț deoparte. Bătrînul plecă apoi pe scări de stejar, iar Simion se întoarse.

— Stai puțin, domnule sublocotenent, cîm noi regulă aici. Oh, cum te-au căsă Constantine, iar ai plecat din post?

Constantin îl privi rugător, dar, în fața celor muștrători ai lui Simion, cedă și se duse din nou la post. De acolo, văzu cum Simion bandajează mîna ofițerului, legîndu-i brațul o eșarfă de gît. Apoi, pe o măsută din hol, cără toți trei din proviziile lui Hammer Roth, în timp ce moș Geller păzea la ușă.

— Bine mai trăiau porcii aștia — zise jtre îmbrăcături Constantin — și nouă ne deau mălai și țărîțe. La porție!

Preda privea curios la cei doi munci. Se bucurase ca un copil la vestea că Antor fusese arestat.

— Eu — zise el spre sfîrșit — ar trebui mă întorc la unitate. Sînt sigur că regime

nostru a luat parte la arestare. Probabil că va rebui să ne batem cu hitleriștii.

— Deocamdată, stai cu noi pînă-ți vii cum rebuie în fire — zise Simion.

Intr-adevăr, sublocotenentul îmbuca cu ochii nchiși. În trei zile, nu căpătase decît o coajă de pîine.

— Las-o mai încet, să nu-ți faci rău. Mai stai ici vreo oră, două, și pe urmă mergem la comandament.

— La care comandament? — întrebă Constantin.

— La comandamentul Forțelor Patriotice, în leea Alexandru. Acolo-i acuma statul major al democrației — proclamă vesel Simion. Acolo i să afli și care-i situația la regimentul dumitale — se adresă el sublocotenentului.

— În privința asta, n-am teamă. Chiar dacă colonelul s-a opus, l-au curățat ai noștri.

— În regimentul dumitale, sînt așa mulți... um să zic, patrioți? — se interesează Constantin. — Tocmai îl spuneam lui Simion că haina militară mi s-a făcut tare urîtă în anii din urmă, e noi, muncitorii, armata nu prea ne-a îndrăgit, îi... — termină el, din ce în ce mai încurcat.

— Dumneavoastră sînteți comuniști? — întrebă șovăind Ionescu.

Constantin privi spre Simion. Acesta puse e masă bucata de pîine pe care o avea în mînă.

— Da, eu sînt comunist — zise cu simplitate, privind drept în ochii ofițerului. După clipă, arătă spre Constantin. Dumnealui este rietenul meu. E muncitor conștient, patriot.

— Și eu sînt în Uniunea Patrioților — murură cu modestie sublocotenentul.

Rămaseră toți trei tăcuți, privind-se ca și cum fiecare încerca să-și imprime în amintire fățișarea celorlalți doi, pentru a se recunoaște ndva.

Jos, la intrare, Franț făcea semne disperate.

— Atenție! Mai cade un șobolan în cursă — șopti Simion.

Din cîteva sărituri, ușor în pantofii lui de tenis, Simion fu jos. Scena cu directorul se repetă aidoma. De data asta, nu-l mai legară chiar așa. Sublocotenentul se instalase pe un scaun, aproape de ușă, cu revolverul lui Roth în mînă, și păzea prizonierii.

— O să ducem la sediu și arme berechet — făcu socoteala Constantin.

— Da — spuse încet Simion. Jos, este de fapt un mic depozit. Am găsit și automate.

— Ah, un automat să-mi dai și mie — se lăcomi Constantin. Unde sînt?

— Am cheia în buzunar. Alea le ducem la sediu. Sau stai, poate că ai dreptate, mă duc să le aduc.

În curînd, amîndoi aveau cîte un automat de gît. Umblau prin odăi, plini de mulțumire. Treaba mergea de minune. Pînă la opt, se adunaseră nu mai puțin de zece prizonieri.

— Ce dracu' facem cu toți ăștia? — mormăi Constantin. M-am plictisit aici. Aș vrea să ieșim la aer.

— Misiunea-i misiune, Constantine. Pînă nu vine tovarășul Matei, sau cine-o veni, nu ne mișcăm de-aici.

— Bine, dar ăștia pot să vină o mie! — rîse Constantin. Unde-i mai băgăm?

Intr-adevăr, cabinetul directorului devenise neîncăpător și fuseseră nevoiți să mute prizonierii într-o sală mai mare. Începură să zbrîncie telefoanele. Simion se încruntase. Nu știa ce să facă cu ele. Să răspundă, să nu răspundă?

— Cum de mai merg? — se miră Constantin. La Gemav, mult timp n-au mers de loc. Pe urmă, era unul singur care mergea, la Gerlach în birou.

— Or fi telefoane d-ale hitleriștilor, speciale — își dădu cu părerea Simion. Îl chemă pe Franț, apoi se răzgîndi.

— Nu răspundem. E mai sănătos.

În acel moment, se auziră niște bubuituri infundate. Toți tăcură, pînă și prizonierii. Urmă alte bubuituri, ceva mai puternice.

— Parcă trage cu tunul — zise Constantin. — Ba sînt explozii — interveni Ionescu. Cred că-i bombardament.

După cîteva minute, răsună o explozie mult mai apropiată, care făcu să zăngăne toate geamurile. Ca pentru a pune vîrf, începură să sune sirenele de alarmă.

— Alarmă! Alarmă! — strigau toți.

În camera prizonierilor, se iscă imediat o mare învălmășeală.

— Halt! — strigă Ionescu.

Simion se repezi lîngă el, cu automatul și, ca prin minune, se făcu liniște. Pe fețele celor din cameră, se citeau ura și groaza. Se dădură înapoi, ghemuindu-se unii într-alții. „Adăpost, la adăpost“, urlau. Franț se zăpăcise și se îndreptase spre scara care ducea la subsol.

— Franț! — strigă Simion. Trece înapoi, la ușă.

— Ce facem? — se neliniști Constantin.

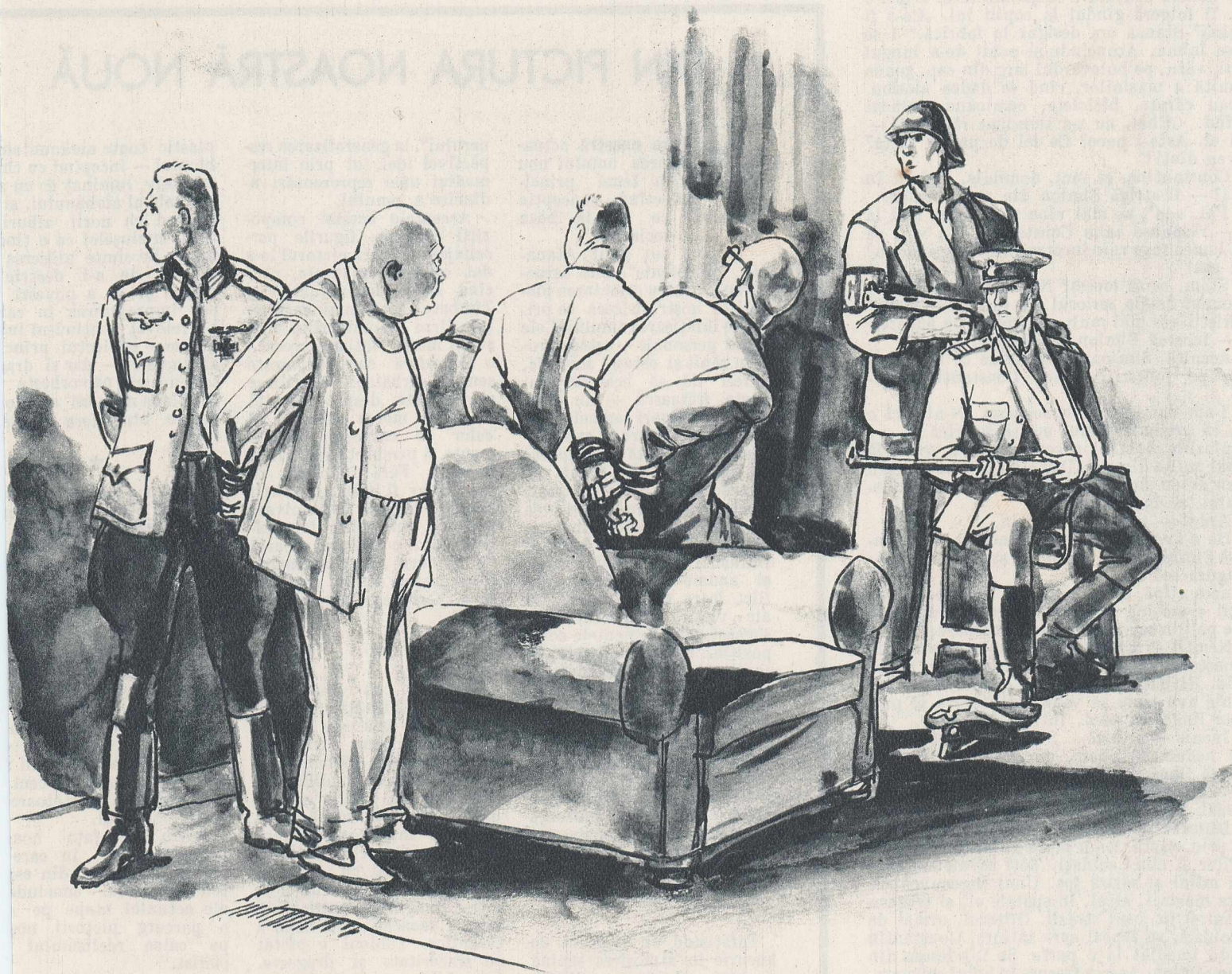
— Cine-o fi bombardînd? — se întrebă cu glas tare Simion.

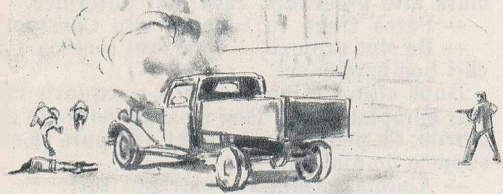
— Cred că hitleriștii! Auzi avioanele? Țsta-i Messerschmidt, îl cunosc ca pe-un cal breaz — se amestecă sublocotenentul.

— A început lupta — grăi liniștit Simion. Acum, hitleriștii or să bombardeze orașul. Dar e un oraș deschis, nu-i obiectiv militar.

— Țsta-i sistemul nazist — zise în șoaptă Ionescu. Nu m-ar mira să-i dea și foc.

— Bucureștiul e mare. Arde greu. Mai degrabă cred că vor să-l ocupe — îi răspunse Si-

Simion. Ți-am spus eu, astă-noapte, c-o să fie lupte cu hitleristii — se adresa lui Constantin. Du-te tu la ușă. Moșul o să facă pe el.

Intr-adevăr, Geller se prăbușise pe trepte și stătea cu capul în mâini.

Constantin coborî, apoi deschise ușa și ieși în prag. Vaietul prelung al sirenelor încă nu se terminase. Casa din față îi astupa orizontul, nu putea vedea nimic. Dar acum, la toate ferestrele era mișcare mare. Cîte o figură speriată apărea la cîte un geam, apoi dispărea. Se vedea bine că în bloc era mare agitație. „Probabil că au adăpost chiar în bloc“, segîndi Constantin. Pe trotuar, treceau din cînd în cînd oameni în fugă. Unii intrau chiar în blocul de peste drum. O femeie cu doi copii, unul în brațe și altul de mîna, alerga și ea către bloc. Copilul care mergea pe jos rămase în urmă plîngînd, apoi se împiedică și căzu. Femeia se întoarse, blestemînd, să-l ridice. Atunci îl văzu pe Constantin și scoase un țipăt. Se zăpăcise de tot. Constantin coborîse cele două trepte, cu intenția s-o ajute. Arăta el atît de înfricoșător? Dar femeia dispăruse în bloc, nu fără a fi aruncat o ultimă căutătură înspăimîntată. Dintr-o dată, îl fulgeră gîndul la copiii lui. „Ce-o fi pe-acasă? Stanca era desigur la fabrică.“ I se strînse inima. Aruncîndu-și ochii de-a lungul străzii, văzu, pe bulevardul larg din cap, goana obișnuită a mașinilor, cînd se dădea alarma. Treceau căruțe, biciclete, camioane, oameni alergînd. „Ehei, nu s-a terminat războiul! — gîndi el. Asta-i pace? Ce fel de pace-i asta? Pace cu dinții!“

— Constantine, ce faci, domnule, ai ieșit în stradă? — îl strigă Simion din prag, furios.

— Păi, acu', nu mai vine nici hogaș aici la noi! — răspuse calm Constantin. Nu vezi că toată lumea fugе care încotro? Dar noi ce facem? Stăm așa?

— Stăm, ce să facem? Nu vezi că nu-i bombardament de-ăla seriosul, cu sute de avioane? Hitleristii vor mai mult să-i sperie pe bucureșteni — încercă Simion să explice.

— Ascultă, Simioane, dar tu de ce l-ai lăsat singur pe Ionescu? — făcu Constantin, zîmbînd.

— I-am dat și lui un automat. N-ai nici o grijă, că prizonierii sînt morți de frică.

Exploziile bombelor continuau să se audă din mai multe direcții. Din cînd în cînd, zăreau cîte un avion singuratic. În partea opusă bulevardului, se înălțau flăcări.

— Arde! — spuse Constantin.

— De n-ar nimeri la sediile noastre — se îngrîjoră Simion. N-au ei cum să știe unde sînt — se asigură tot el.

În acea clipă, de pe bulevard intră pe strada Săgeții o mașină în goana mare. La viraj, se urcase pe trotuar, dar nu se răsturnase.

Nemții — strigă Simion, și-l trase repede pe Constantin spre intrare. Un glonte ricoșă din zid. Hitleristii trăgeau în neștire. Constantin abia avu timp să vadă cum cineva se prăbușește lângă un gard. Intrară înăuntru.

— Incuie — ordonă Simion. Constantin apucă nedumerit cheia, dar n-o învîrti. I se părea că Simion e fricos. Ar fi vrut să pună mîna-n gîtul ăstora, care împușcau în neștire pe străzi. Vru să spună ceva, dar auzi cum mașina frînează brusc, chiar în fața casei lor. Privi prin vizetă. Erau șapte hitleristi. Șoferul, un ofițer și cinci soldați. Toți aveau automatele-n mîini și săriră jos. Unul ingenunchiase în fața mașinii, altul, în spatele ei, și trăgeau în susul și în josul străzii. Ofițerul, urmat de trei soldați, se repezi spre intrare. Constantin se dădu imediat la o parte. Se înțelesese din ochi cu Simion. Acesta trecuse în holul cel mare. Cei de afară încercară clanța. Constantin strîn-

gea cu încordare arma. Ionescu ieșise și el în ușa camerei în care erau prizonierii. Ofițerul nazist pătrunse înăuntru, îmbrîncindu-l disprețuitor pe Franț, care, nu se știe de ce, alergase spre ușă. Bătrînul căzu mototol. Cînd hitleristul ajunse la ultima treaptă, gata să intre în holul cel mare, se răsuca deodată cu un răget. Constantin apăsase pe trăgaci. Privi cum trupul hitleristului se arcuiește, dar nu cade, ba se întoarce spre el. Cu mîna stîngă pe coastă, hitleristul întinse dreapta cu revolverul spre Constantin. Acesta apăsă iar pe trăgaci. Nazistul mai icni o dată și se prăbuși. Soldatul, care intrase primul după ofițer, zăpăcit, trase o rafală circulară spre holul de sus, spărgînd geamurile cu un zgomot asurzitor. Apoi, vînzînd încotro voise să tragă ofițerul, se întoarse spre Constantin. Dar în aceeași secundă, Simion interveni. Hitleristul se prăbuși peste trupul inert al lui Geller. Ceilalți doi, care nu apucaseră să intre, fugiră. Fu un moment de liniște nefirească. Bubuiturile umpluseră casa de tunete și, acum, toți erau în așteptare. Ionescu, din ușa lui, privea întrebător, cu arma îndreptată așa fel, încît să poată trage și în cameră, și spre ușa principală. Și afară se făcu liniște. Imediat ce căzuse cel de al doilea hitlerist, Constantin se repezi la vizetă, văzuse cum cei doi ingenunchiați lângă mașină se ridicaseră și, privind îngroziți spre casă, săriră în mașină. Era un fel de camionetă deschisă. Șoferul apăsă pe accelerator și, în timp ce naziștii din mașină trăgeau alandala în direcția casei, spre ușă, spre ferestre, cum nimereau, mașina porni brusc, făcîndu-i să se clatine și lăsînd jos pe unul din ei, care n-apucase să se urce.

Urmat de Constantin, Simion se repezi în stradă. Nazistul ridică brațele, privind cu ochii holbați la aceste ciudate apariții. Simion se

proptise de zid și trăgea cu sete în mașina c se depărta fulgerător. Constantin dezarmă cel care se predase.

După vreo patruzeci de metri, camioneta c subit spre dreapta, se sui pe trotuar și ir cu totul într-o casă. Cei trei hitleristi săi jos, rostogolindu-se pe caldarîm. Unul dir ei se ridică în genunchi și înălță brațele. I diat, ceilalți făcură la fel. Camioneta încep să ardă. Simion alergă spre ei, îi dezarmă puse cu fața la zid, apoi se apropie precum mașină. Șoferul stătea liniștit la volan, plin de moloz. Din ureche și din gură, pic sîngele. Fusesse lovit în cap.

Între timp, Constantin dăduse prizonier pe mîna sublocotenentului Ionescu și ac alerga spre Simion. Cînd se apropie, se uită camionetă și exclamă:

— Păcat. Era o mașină bună. S-a dus c cului.

Abia acum observară amîndoi că bombardamentul nu încetase. Bubuituri înfundate auzeau de pretutindeni. Sub soarele străluc de august, fierbințeala bombardamentului adăuga la zăpușeala generală care plutea văzduh. Ei înșiși erau lac de apă. Escor pe cei prinși spre Geromex. Trecînd prin d tul garajului, Simion se lovi cu palma p fruntea udă.

— N-o fi vreo mașină înăuntru? Cu ea putea merge repede la sediul, să anunțăm aici. Să ducem și armele.

Ultimele cuvinte fură acoperite și stri de huruitul asurzitor al unui avion, care zli foarte jos. Umbra lui mare și călătoare mă strada de-a curmezișul. Părea o imensă pa neagră de pradă, ce se înălță speriată, cău să iasă din bătaia ucigătoare a unei puști greș.

DIN PICTURA NOASTRĂ NOUĂ

În pictura noastră actuală, prezentarea omului nou constituie o temă principală, reflectînd concepția umanistă ce stă la baza ideologiei socialiste.

Tabloul lui Paul Atanasiu, „Prietenie“, este caracteristic pentru orientarea pictorilor noștri în ceea ce privește înfățișarea omului. Cele două personaje — ostașul român rănit și ostașul sovietic, care-i dă să bea cu dragoste frățească — au întipărite pe figuri semnele unei nobleți interioare pe care ambianța dezolantă a cîmpului de luptă nu face decît să o accentueze, prin contrast. Această imagine pare a avea un sens mai adînc, mai general decît cel evident al înfrățirii celor doi ostași, și anume sensul unui conflict între forțele morții și ale vieții. Conflictul este sugerat prin elementele compoziției: cerul plumburiu, pe care se profilează sinistru cadavrele soldaților căzuți, tancul amenințător și jalonele sîrme ghimpate, ramurile pustii de frunze și iarba vestejită de fumul obuzelor. Macabrul ansamblu e dominat de tinărul ostaș sovietic, a cărui prezență și acțiune par că sfișie urzeala de semne ale morții, afirmînd forța vieții.

★

Înfățișînd un moment de bucurie în atmosfera senină a unei sărbători, Vasile Weith ajunge, în „Ziua Mi-

nerului“, la generalizarea respectivei idei, tot prin intermediul unei reprezentări adîncite a omului.

Accentele acestei compoziții cad pe figurile personajelor, cărora pictorul le-a dat expresii nuanțate, căutînd să le individualizeze. Zîmbetul care luminează fețele dirze ale minerilor, belșugul mesei întinse creează o atmosferă care depășește sensul sărbătorii familiare și vorbește despre nivelul de trai mereu crescînd al celor ce muncesc, despre esența și perspectivele vieții noastre. Fără îndoială, că tabloul ar fi putut fi scutit de unele greșeli de rezolvare plastică, în spirit fals realist, cum e natura moartă de pe masă sau asemănarea supărătoare dintre cele cîteva personaje văzute din profil.

★

Deosebit de concludent pentru posibilitățile picturii noastre de gen este tabloul lui Iosif Bene, „Bucuria lui Polenszki, cioban evidențiat“. Ocolînd idilismul, care l-ar fi putut seduce ușor în această scenă pitorească și mișcătoare, și reușind să evite orice dulcegărie, el a redat cu umor și firească gesturile personajelor, într-o imagine semnificativă pentru mentalitatea nouă a țărănilor. Tabloul e pictat cu sinceritate și dragoste. Lucrul acesta se vede din grija cu care sînt tratate

plastic toate amănuntele bloului — începînd cu ch expresiv, luminat de un z bet cald al ciobanului, și minînd cu norii alburii linii mielușelei ce o ține brațe. Se simte plăcerea tistului de a-l descrie cioban și de a povesti pre împrejurarea în cauză s-a relevat conținutul lui fletesc — subiectul princ al lucrării — dar și dra tea cu care ne vorbește pre blana mițoasă a oilo despre atmosfera caldă țirlei.

★

Mult mai direct — un mergînd pînă la retoricism este exprimată ideea în bloul „Țărani muncitori mîni în vizită la un col din U.R.S.S.“ de Ion Cos. Lucrarea pare un fragm dintr-o amplă frescă a p teniei dintre poporul noș și oamenii sovietici. C tul cuprinzător al colli nicului sovietic, care bește despre realizările hozului său, admirația interesul cu care priv și ascultă țărani romîni cele două imagini cent ale tabloului, purtătoare ideii artistului.

Avem în fața noastră patru tablouri, în care pot găsi cîteva din aspectele cele mai concludente ale actualei etape pe c o parcurs picturii noș pe calea realismului socialist.

Ansa ARG

Operația

- POVESTIRE -

de Victor BIRLĂDEANU

Ilustrații de Anqi Patrescu

Prietenul meu, doctorul Traian Coman e un om tăcut. Tăcerea lui nu e granitul solemn, autosculptat, al celor care depun chinuitoare strădani să răspîndească impresia unei inpenetrabile carapace filozofice. Nu-i nici închistarea posacă a mohoriților cutreierători de vane petreceri lumesti. E tăcerea unui statornic echilibru sufletesc, tăcerea ființei careia îi place mai curînd să făptuiască, decît să cuvînte. O singură dată l-am văzut pe Traian smuls din calmul său și devenind de o neverosimilă elocință. S-a întîmplat această minune acum cîteva săptămîni. Într-o seară zăpușitoare, cu un cer de o frumusețe cum numai la ecuator mai poți întîlni, visleam amîndoi pe Herăstrăul înstelat. Cred că eu am fost cel care a rupt tăcerea:

— Îți amintești de Marea Japoniei? Au trecut doi ani de atunci...

Era o frază ca oricare alta. Căutam să leg discuția, pornind de la amintiri comune. Amîndoi am străbătut drumurile de noroi și sînge ale Coreei incendiate. Traian, ca medic în brigada medicală romînească; eu, ca ziarist.

— Marea Japoniei — a grăit Traian. Și a recăzut în obișnuita-i muțenie. Vislele-i însă despicau mai vîrtos luciul scînteietor al lacului, silindu-mă și pe mine la un suplimentar efort. A durat tăcerea noastră minute în șir. Deodată, minunea s-a întîmplat: Traian a început să povestească. Și nu s-a mai oprit. Nu l-am auzit nicicînd vorbind atît. Cred că nici el nu s-a auzit vreodată.

Mi-a povestit în seara aceea — în luntrea poposită în penumbra unor sălcii cu pletele înfiorate din cînd în cînd de amețitoarea boare a serii — o istorie coreeană. Unele din amănuntele acestei istorii le aflasem încă în Coreea, de la o plăpîndă soră de caritate, Liang Se Ciou, pe care am întîlnit-o, cîteva săptămîni după încheierea armistițiului, la spitalul românesc. Istoria amicului meu a avut darul să-mi împropăteze și să-mi întregescă povestirea lui Liang. Chiar în seara aceea, albul imaculat al hîrtiei m-a ispitit. Și am scris...

★

Ați trăit vreo furtună pe mare? V-ați simțit vreodată împresurați de clocotul sidefiu al unei naturi bete de pofta nemăsurată a nimicirii? Vi s-au pecetluit cîndva pe retină rostogolirea trîmbelor de fum și flăcări, stîlpilii perpendiculare de lumină care perforază cînd și cînd mișcătoarele neguri?

Ei bine, dacă ați avut prilejul să trăiți o asemenea spasmodică convulsivă a stîhilor, închipuiți-v-o la pătrat, la cub, spre a căpăta imaginea unui uragan pe Marea Japoniei!

...În dimineața aceea, coasta Vonsanului mai purta încă urmele uraganului care o răvășise zile în șir. Furtuna se potolise. Vuietul milioanelor de contrabasuri ale tăriiilor amuțise. Numai ceața și ploaia mai atîrnau, ca niște zdrențe umede, pe umerii vîjnoși, de bazalt, ai țărmlui.

Noaptea se mai prelingea încă pe stînci, cînd doctorul Traian Coman ieși din spitalul subpămîntean și o porni spre țărmlul mării. De obicei, dormea noaptea întregă, chiar și sub cele mai grele bombardamente, dar astăzi înțîia mijire a zorilor îl aflase treaz.

Prima noapte fără alarmă, fără neliniști. Prima noapte de pace în Coreea! Această realitate, atît de prezentă, atît de concretă — era doar liniște, deplină liniște! — nu i se înstăpînise încă în conștiință. De aceea, totul i se părea straniu, de necrezut. Așară, cînd a ciocnit cana plină de votca aceea aspră de orez, cu cea a medicului-șef al spitalului, Iun Kion Gi, și cu ale celorlalți doi medici coreeni și ale surorilor de caritate, erau prea amețiti de bucurie și de băutură, pentru ca să mai poată pătrunde sensul complex și profund al cuvîntelor. Victorie! PACE! Ce înseamnă asta? În-

seamnă că acum pot ieși din străfundurile muntelui la soare, cu rănii, cu sălile de operație, cu farmacia, cu laboratorul — cu tot? Da, fără îndoială! Inseamnă că a învins ceva mare, foarte mare, un lucru pe care mintea nu-l poate cuprinde dintr-o dată, dar care — în marea-i abstracție — se compune dintr-un infinit de lucruri concrete, simple, de o adîncă și curată umanitate.

Traian rătăci o vreme pe mica plajă nisipoasă, apoi se cătără, agil, pe colțurile unui povrniș abrupt. Pale de vînt izbeau dinspre mare, cu iz de alge și scoici, cu gust de iod. Din cînd în cînd, cîte un perete de nori se prăbușea peste țărml, în tîndări de ploaie. Traian se bucura ca un copil de prospețimea stropilor mari care-i loveau obraji. Sub șfichilul înviorător al ploii, somnul, care mai dăinuise o vreme prin mădulare, începuse să se risipească. Gîndurile se smuceau din înțepeneală și hoinăreau departe, la mii de kilometri.

Traian Coman era departe de a fi sentimental. Prietenii lui îl socoteau chiar un om rece, cu un simț practic dezvoltat. Cert e că, deși își iubea tînăra soție, rămasă în țară, nu s-ar putea spune că îl copleșea dorul după ea. O iubea cu o dragoste calmă, fermă, fără capricii și obsesii. Se bucura de marile și micile ei bucurii, pe care ea i le comunica cu sinceritate și naivitate în scrisori nespuse de lungi. Silvia era studentă în ultimul an al Conservatorului și trecea tocmă prin florii frămîntărilor și îndoielilor de tot felul: „Unde să mă duc, la operă sau la operetă?” — îl întreba cu regularitate la sfîrșitul scrisorilor, întrebare la care el răspundea cu tot atîta regularitate, în spiritul unei banale, dar sănătoase, filozofii: „Unde te îndeamnă înclinația!” Nu că i-ar fi fost indiferent destinul ei artistic — el personal o socotea mai aptă pentru operă — dar era mai pedagogic, susținea el, (de fapt mai comod), s-o lase să se frămînte singură și să-și aleagă singură calea.

El însuși nu-și dădea seama de ce, în dimi-

neața asta, în mod cu totul neobișnuit, chipul Silviei îl urmărea, îi răsărea mereu în fața privirilor. Și nu o Silvie de toate zilele, simplă și firească, veselă și cam zurlie, așa cum o cunoștea din copilărie, ci o Silvie deosebită, vapoasă, în mare ținută de concert, îmbrăcată în scilpitoare mătăsurii. Din fumul plutitoare ceți, zbucnit parcă dintr-o uriașă narghilea nevăzută, prindeau viață trăsăturile gingașe, de figurină de Sèvres, ale viitoarei primadone. Strania împletire de crengi respirate și așchii verzi ale pinului singuratic, zugrăvea și ea aceeași delicată silvetă de porțelan.

Deodată își aminti de ultima ei scrisoare. Cumplit de uituc mai el Azi, da, azi e ziua deschiderii Festivalului. Bucureștiul, probabil, la ora asta e un ocean de steaguri, mai învolburat decît învolburata Mare a Japoniei. Și Silvia... Silvia trece acum prin marile emoții. I-a scris, în ultima scrisoare, că a fost premiată la concursul pe țară și că va lua parte la concursul internațional al sopranelor. Poate că, la ora asta chiar, cîntă... Ce anume? Aria Rozinei, fără îndoială. De ce-i atît de sigur? Păi, cum ar putea să cînte altceva decît aria lui preferată?

„Una voce pocco fa”... București, steaguri, Vonsan, orașe, oameni, i se învălmășesc în creierul încă amețit de somn.

Curînd, Traian ajunsese în vîrful povrnișului, pe un tîpșan aburcat, smălțuit cu flori sălbatice și străjuț de un pin pitic, cu coroană rotată.

Se opri. Cîteva clipe respiră cu nesăț aerul sărat. În pofida rețelei dese de ploaie, privirea răzbătea pînă departe. La stînga zării, se ivea o limbă înverzită de pămînt — peninsula Hedo, cu grădina Sun Do Uan, fulger zigzagat de vegetație, înfipt în clocotul mării cenușii. Drept în față linia orizontului se îngroșă, iar în rarele clipe cînd ploaia își oprea rafalele, se zărea un petic de pămînt.

— Insula Iodol! — auzi deodată o voce groasă din spate. Își întoarse repede privirea. În spatele lui, rezemat de trunchiul pinului chinezesc, răsărise parcă din ceață un ofițer coreean, înalt, cu figură prelungă, cu un petic de postav negru acoperindu-i ochiul stîng. Vorbea rușete, stîlcind cuvintele.

— Insula eliberată ieri? — întrebă Traian.

căutându-și cuvintele, în coreeană. Pe fața ofițerului, se întinse un zîmbet fericit la auzul limbii materne.

— Da, ieri am fost acolo — răspunse scurt, de astă dată în coreeană.

Ofițerul tăcu. Privi o vreme zbuciumul nepotolit al talazurilor, apoi se așază pe un bolovan sub frunzișul picurînd al pinului. Își rezemă capul de trunchiul jilav și închise ochii. Trăsăturile feței i se concentrară și mai mult, sub ochi i se adunară pungile vinete ale nesomnului. Părea că se împotrivește din toate puterile amorțelii care îl cuprindea cu brațele ei moi, irezistibile.

Traian făcu câțiva pași, cu gîndul să se îndepărteze, spre a nu-i tulbura odihna. Dar ofițerul întredeschise ochii, se scutură din vraja somnului care-i aluneca sub pleoape, și-i strigă din urmă:

— Nu, nu pleca. Nu m-a bîruit somnul nici după două săptămîni de nesomn și n-o să mă frîngă el acum, de-abia după două zile. În dimineața asta, zău așa, n-am nici un chef să dorm...

Traian îl cercetă cu luare aminte, apoi îl întrebă:

— De ce tocmai în dimineața asta?

Ofițerul nu-i răspunse. Scoase numai din poartă un binoclu și i-l întinse. Traian îl luă în mînă și-l învîrti încurcat. Apoi, privi prin binoclu marea înfuriată. Cît vedea cu ochii, teribila învîrtejire a stihiei.

— Privește mai la dreapta — răsună vocea matinalului tovarăș de plimbare. Da, chiar în direcția aceea. Ce vezi?...

— Un petec de pămînt... Pe un pisc, un steag...

— E steagul nostru — murmură ofițerul.

Iarăși se așternu între ei tăcerea. Dacă se poate numi aceasta tăcere! Nedomolita frămîntare a mării umplea împrejurimile de un vuiet asurzitor. Totuși, Traian aștepta într-atîta o explicație, încît tăcerea noului său amic i se părea grozav de pregnantă, de concretă, fi supăra chiar auzul. Așteptarea nu-i fu dezmințită.

— Ieri, cînd am pus piciorul pe insula aceea — continuă ofițerul, cu o voce înceată, lungind cuvintele cu greutate — cel mai bun prieten al meu a fost rănit de moarte...

În chip vădit, vorba cu greu. Își ațintise privirea asupra smocurilor de iarbă de petășpan, între care ploaia căscase băltoace cenușii. Acum, vorba lui semăna mai curînd a șușotire, așa că Traian trebui să se aplece, spre a putea deosebi cuvintele.

— Pornise să demineze un drumeag spre pisc... Piscul acela unde acum filfite steagul... Schija minei i-a ciuruit pîntecul... L-am adus într-o șalupă... E la spitalul românesc...

Coman își opri răsufierea:

— Cum îl cheamă?

— Kim Tzoi Ir...

Își aduse aminte, într-o fulgerare, că în urmă cu o jumătate de oră, cînd plecase din spital, zărise numele acesta în registrul de operații. Chiar el trebuia să-l opereze, exact peste o oră. Întrebare de rănit și Lupașcu, medicul de serviciu, îi spusese că n-a fost adus încă cu mașina sanitară din port.

Îl prinsese grabnic de braț pe noul său prieten și-l întrebă:

— E în stare gravă?

— Sanitarul batalionului a dat din cap cînd i-a văzut rana și nu ne-a spus nimic. Asta înseamnă că nu-s mari speranțe...

— Speranțe sînt oricînd! Haide cu mine!

Ofițerul l-a privit cu o neascunsă uimire, dar l-a urmat. Coborîră stîncile în tăcere. Ploaia încetase. Deși nici o frîntură de rază nu se strecurase încă prin perdeaua groasă a norilor, totuși în aer începea să se simtă văpaia zilei de iulie.

În timp ce mergeau de-a lungul plajei, ofițerul puse o întrebare neașteptată:

— Azi începe la București Festivalul?

Traian se întoarse brusc:

— Da. Dar de ce întrebă?

Ofițerul oftă:

— Sărmanul Kim Tzoi Ir!

Și se confundă din nou în muțenie. Traian îl privi cîteva clipe, intrigat. Tovarășul lui de drum se simți dator să răspundă acestei priviri:

— Logodnica lui Kim e acum atît de departe de el. Poate chiar acum dansează la București dansul săbiilor. E dansul care-i place cel mai mult lui Kim. Crede-mă, Li Ien e o dansatoare fără pereche!

— Mai repede, frățioare! — strigă Traian și lungi astfel pașii, încît tovarășul lui de drum se văzu nevoit să alerge. Curînd, ajunseră sub peretele de munte în care era adăpostit spitalul. Traian trecu ca o vîjlele pe lingă Lupașcu, azvîrlindu-i doar o întrebare:

— A fost adus rănitul?

Doctorul Lupașcu, un bătrînel îmbujorat la față, tocmai ieșise din salonul bolnavilor. Era asudat și nervos. Așa era firea lui: cînd i se întîmpla ceva neprevăzut, se enerva și suferea cu fiece fibră a trupului. În loc să-i răspundă lui Traian, se năpusti asupra lui cu un potop de dojeni:

— Unde-ai dispărut, dom'le? Te-am căutat de-am înnebunit! Știai doar că vine un rănit grav, că trebuie să-l operezi urgent, că...

Traian nu-l mai auzi. Străbătu furtunos salonul, provocînd schimburi de priviri îngrijorate între bolnavi, trecu prin camera de gardă a surorilor și intră în sala de operații. Doar ofițerul coreean, care-și ațintise asupra-i privirea curioasă și blîndă a singurului ochi viu, rămăsese să-l asculte pe bătrînul acela inimos și cu țîfnă.

Traian pătrunsese între timp în mica încăpere de lingă sala de operații. La lumina unui bec îmbrăcat în hîrtie albastră, zări o targă. De pe targă, îl izbi sclipirea a doi ochi mari, imenși, negri, ca două abise de durere omenească. Ochii ardeau pe un chip prelung, cu pomeți proeminenți, cu bărbia ascuțită, cu fruntea înaltă, încrețită de numeroase șanțuri. Capul era înfășurat în bandaj. Albul feșilor — își dădu seama deîndată ce ridică pătura — acoperea întreg trupul firav al lui Kim Tzoi Ir. Traian își confundă cîteva clipe privirea în adîncimea acestor ochi — singurul lucru viu de pe targă. Se zbuciuma în ei o imensă durere. Dar, totodată, el distinsa în neagra lor genune speranță și voință, aspră voință, supraomenească voință. Rănitul voi să vorbească, mișcă buzele cu grele eforturi, dar de pe buzele lui se ridică doar un gemăt cutremurător.

Traian le zări de-abia acum pe Doina și pe Liang Se Ciou, cele două surori de caritate din schimb, care șușoteau într-un colț al camerei.

— Repede, pregătiți sala de operații!

— E gata... — răspunse Liang Se Ciou.

Traian își aruncă pe el halatul, se

îndreptă spre chiuvetă și se spălă febril, cu îndîrjire, de parcă ar fi săvîrșit nu ceea ce făcuse de atîtea zeci de ori pînă acum, în cei cinci ani de cînd era chirurg, ci cine știe ce ritual al unei supreme religii — religia salvării vieților omenești. În clipele acelea nu se mai gîndea la nimic altceva decît la viața din cei doi ochi larg deschiși, viața care atîrnă de mîinile lui, de degetele acestor scurte și cam butucănoase, de îndemînarea și iuțea lor, de forța spirituală care le va în suflați, le va face să pipăie moartea, s-o smulgă din trupul rănit și s-o zvîrle în borcanul de spirt al unui muzeu.

Bolnavul fu desfășat și așezat pe masa de operație din sala de alături. Ochii lui în cercară să se aplece către locul de unde izvora scutulă de rere, care-i prefăcea unei chipul într-o intruchipare vi a groazei și a chinului. Traian își dădu seama dintr-o clipă că operația nu va fi de loc ușoară. Schija cea mai prietenoasă străpunsese pieptul în dreptul inimii. Poate chiar ajunsese în regiunea inimii. Lumina lămpii puternice, coborîte deasupra mesei de operații, bisturiul avu o lucire crudă...

★

Trecuse mai mult de o oră. Între timp venise să asiste la operație și șeful brigăzii medical romînești, doctorul Mihu. Ba chiar se strecurase, prin nu știu ce șiretlic, și ofițerul coreean prietenul lui Kim Tzoi Ir, matinalul tovarăș de plimbare al lui Traian. Toți urmăreau cu răsufletea înțetă mișcările sigure și abile ale mîinilor chirurgului. Profesorul Mihu, specialist de seamă în chirurgie, își scotea din cînd în cînd ochelarii, și-i freca cu batista, apoi și-i pune la loc, urmărind cu și mai mare atenție această nemaipomenită operație. Să scoți o schijă rătăcită atît de aproape de inimă — mulți chirurși cu prestigiu ar fi pregetat îndelung înainte de a se apuca de o asemenea operație de răspundere. Și iată că tînărul ăsta flegmatic, care pînă acuma și-a îndeplinit conștiincios datoria, dar nestrălucit prin nimic deosebit, și-a luat pe ume răspunderea și dă dovadă de un astfel de talent și de o energie de sine și o energie pe care nici n-ai fi putut bănuși sub învelișul acela oarecare. Da, cu totul oarecare. Prin ce miracol i-or țîșnit așa, deodată, la suprafață, toate aceste neașteptate însușiri?

Kim Tzoi Ir închisese între timp ochii. Deși nu cu groază, ci cu calm, ca un om care adoarnă cu încrederea fermă că se va trezi peste cîteva ore. Sorbise încrederea asta de pe fața chirurgului, din ochii aceia care-l învăluiseră cu o privire ca o îmbrățișare de frate, din hotărîrea și neclintit care se întipărise pe trăsăturile omului acela necunoscut, în halat ca zăpada.

După o oră și jumătate, pentru prima oară de la începutul operației, Traian zîmbi. Cîntă în mîna dreaptă o țandără de fier însingurat. Apoi, fără un cuvînt, o azvîrli într-un borc de sticlă anume pregătît. Zîmbetul i se întinse de biruitoare pe fața rotundă, pe trăsăturile strălucitoare pînă mai adineauri într-o chinuitoare încordare. Molipsitor zîmbet! Se lăți într-o clipă pe chipul îmbujorat al Doina și pe cel palid al lui Liang Se Ciou, pe trăsăturile fine ale profesorului, pe fața trudită de nesomn a ofițerului.

Traian mînuia mai departe instrumentele meșteșugului, a cărui semnificație n-o puse niciodată atît de profund, cuprinzătoare cu întreaga ființă, ca în dimineața aceea. Și în timp ce cosea rapid rana, care peste cîteva săptămîni va fi o simplă cicatrice, i se năzu reau — poate din pricina oboselii, poate din alte pricini — Silvia și o micuță dansatoare coreeană, îmbrățișate ca două surori, și, deasupra capetelor lor, șiraguri de steaguri filfîind Steagul de pe piscul insulei Iodo. Oceanul și steaguri din București.

De fapt, era unul și același steag, strălucitor ca geana de foc a unui răsărit de soare. ...Operația luase sfîrșit.

ÎN PHENIANUL renăscut

— reportaj scris pentru „Flacăra” —

de LI HEN SU
ziarist din R.P.D. Coreeană

Răsflind din plămîinii metalici, locomotiva a intrat în gara Phenian. Aburii, ca niște nori groși, au învăluit trenul, apoi s-au risipit. De pe treptele unuia dintre vagoane, coborî tacticos un moșneag.

Cînd puse piciorul pe pămînt, se îndreptă din șale și privi uimit în jur, clipind des, asemenea unui om u vederea obosită. Un tînăr, pe emne feciorul lui, se apropie cu așa zîmbitoare. Bătrînul părea că aici nu-l zărește: era atît de copleșit de ceea ce vedea, încît nu lua n seamă forfota de oameni, în gară.

Fruntea i se descrețise. Ochii îi luceau de fericire lăuntrică. Moșul își rotea mai departe privirea, amuțit. Ce gînduri îl frămîntau oare în clipa aceea? Poate gîndul la miile de bombe cu care agresorii crezuseră că pot înfrînge nebiruitul popor al Coreei? Poate revedea cu ochii minții ruinele asupra cărora, în nopțile triste, luna își holba ochiul înghețat? Cîtă vreme trecuse de la încheierea armistițiului? Nici măcar doi ani... Și orașul era cu adevărat de nerecunoscut!

Și iarăși moșneagul își mișcă buzele și rosti tulburat:

pîlnii săpate de bombe, numai grămezi de moloz. Și acum, totul părea schimbat, ca și cum un pictor vrăjitor zugrăvisse peste noapte o față nouă orașului.

Clădirile strălucesc, mîngiate de soarele molatic al dimineții senine de toamnă.

Grupuri vesele de muncitori, purtînd pe umeri uneltele de muncă, se îndreaptă în pas vioi spre șantiere. Privindu-i, moșul parcă abia

se dumiri. În clipa aceea, în preajma lui, auzi glasul unui tînăr: — Tatăl... Tăicuțule, bine ai venit!

Moșul tresări și chipul i se lumină de bucurie.

S-au îmbrățișat, tată și fiu, și s-au privit îndelung, tăcuți. Vorbele nu-și mai aveau rostul; ochii spuneau totul.

Intr-un tîrziu, mergînd alături de En Dar — feciorul său — moșneagul grăi:

— Ce s-a mai schimbat Phenianul nostru! Cit pe-acî să nu-l mai recunosc!

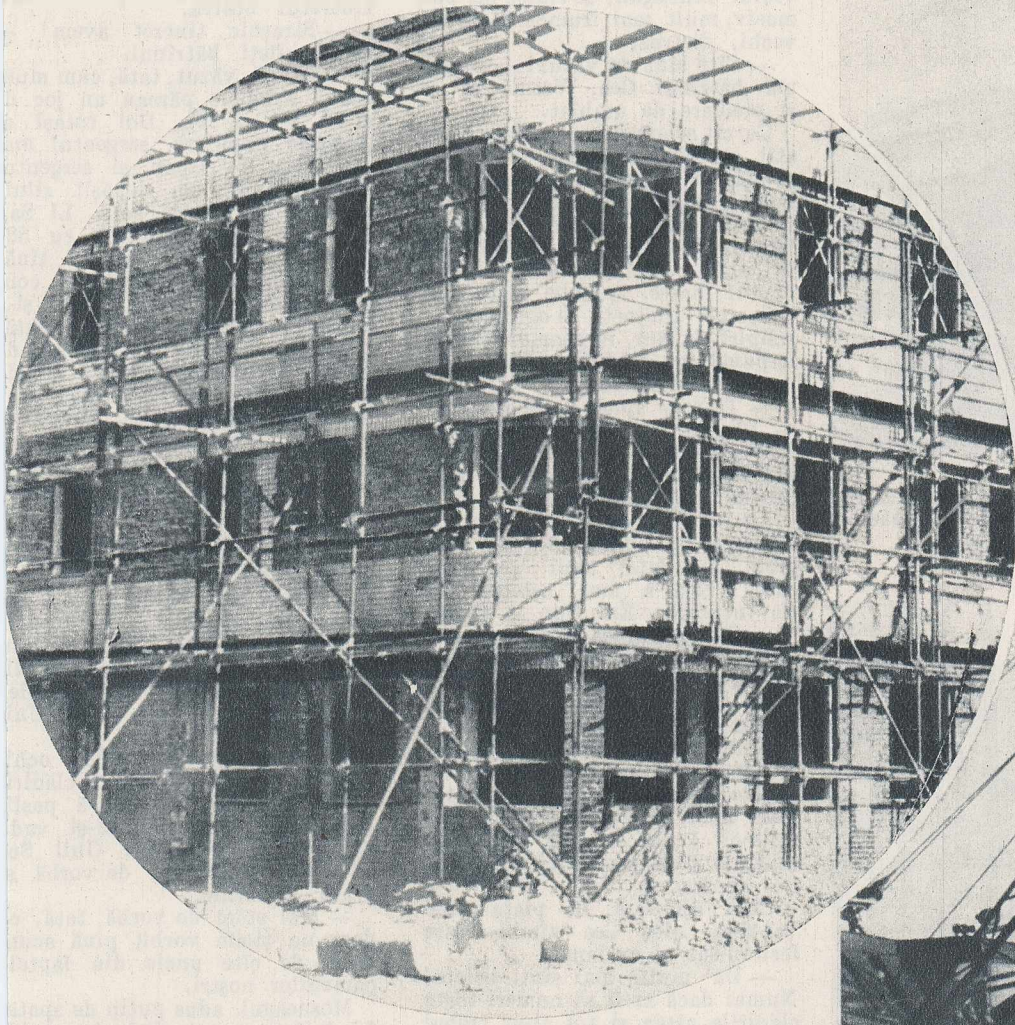
En Dar îl privi și-i spuse tulburat și el de emoție:

— Da, tată, s-a schimbat... nu mai e război.

Moș Cea nu venea la Phenian pentru întia oară. En Dar, cel de-al doilea fiu al său, era tîmplar și lucra în capitala țării.

Moș Cea mai fusese la el și înainte de război, ba venise chiar și pe vremea războiului. Și venea la Phenian în fiecare primăvară, ca să ia parte la consfătuirea țaranilor fruntași. Văzuse fărădelegile cotropitorilor. Nu putea uita, de pildă, școala pe care bombele au ras-o de pe fața pămîntului, cu elevi și profesori cu tot. Trecea destul de des pe strada pe care se găsea clădirea

Ajutorul sovietic are un rol hotărîtor în refacerea R. P. D. Coreene. În fotografie, uriașe excavatoare trimise de marele popor sovietic, lucrînd pe unul din șantierele de reconstrucție.

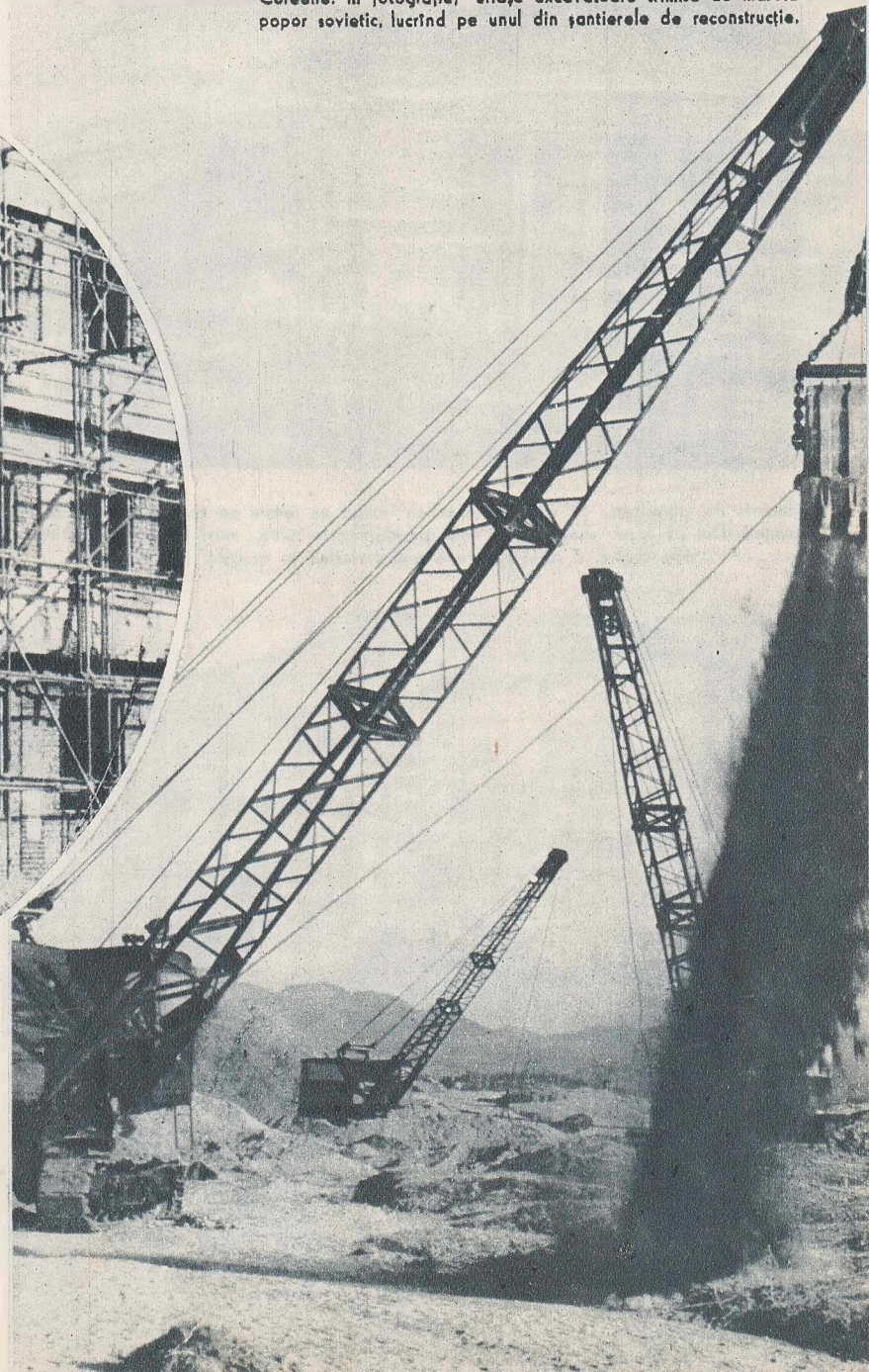
În această clădire, vor funcționa redacția și tipografia ziarului „Minciu Cioson”.

— Uite-l, dragul de el, s-a și reclădit!... — rosti apoi, ca pentru sine.

Se îndreptă spre ieșirea din gară cu pas zorit și iar se opri. Nu, nu e vis, ochii nu-l mințeau și, totuși, parcă nu-i venea să creadă.

— Dragul de el, parcă-i un nou născut!

În toamna lui '953, cînd s-a pus capăt războiului, piatră de piatră nu mai rămăsese din întregul oraș. De jur împrejur, numai

frumoasă, cu două etaje, a liceului de băieți. Într-o bună zi, însă, trecînd pe aceeași stradă, n-a mai recunoscut-o. Aici să fi fost școala? În locul grădinii cu flori, se căsca o groapă neagră. Află și moș Cea de cele întimplat. Cînd a șuierat sirena, copiii nu și-au întrerupt lecțiile. Nimeni nu și închipuia că tocmai cartierul acesta liniștit, fără fabrici, fără obiective militare, ar fi putut să fie atacat de bombardiere. Dar dușmanii poporului coreean n-aveau nici un fel de scrupule. Cîteva bombe și școala n-a mai fost. A măcinat-o bombardamentul, cu copiii ei cu tot.

Cîte din străzile care bucuraseră odinioară ochii bătrîni ai lui Cea nu deveniseră în acele zile de urgie „pămînt pîrjolit”. Focul nesățios al agresorilor ștersese de pe fața pămîntului străzi, locuințe, muzee, teatre, școli.

Moș Cea părăsise orașul cel mai de seamă al patriei în ruine și moloz. Aflase apoi de prin gazete că orașul se reconstruiește. Închipuiera lui, însă, nu fusese în stare să-i redea imaginea ce i se înfățișa acum.

Și iată-i pe amîndoi, tată și fiu, pășind cu emoție pe străzile ora-

șului-erou, în plină reconstrucție.

— O cunoști, tată? Asta-i strada Armata Populară. I s-a dat acest nume, pentru că a fost construită de ostașii armatei noastre. De aici, de pe strada asta, poți ajunge în bulevardul Stalin. Uite, vezi clădirea aceea din stînga? E Institutul Politehnic, iar în clădirea de alături se află căminul studențesc.

Moșneagului îi străluceau ochii. Nu se mai sătura privind. Știa el din ziare că numai în primele cinci luni de la încheierea armistițiului se construiseră în oraș 15.000 de locuințe, 120 de mari clădiri administrative, 80 de fabrici și 130 de depozite. Mai știa că alte cîteva mii de locuințe se aflau în reconstrucție. Știa că, în lunile următoare, fuseseră reclădite ori construite din nou patru universități, două institute, vreo sută de alte școli, cîteva cinematografe, un teatru de operă, multe magazine de stat și cîte și mai cîte... Dar una este să știi toate acestea din ziare și alta este să le vezi cu ochii tăi.

Și iată-l acum pe moș Cea, mergînd agale la brațul feciorului său En Dar și sorbind din ochi

siluetele elegante ale noilor clădiri, cu linii arhitectonice moderne.

— En Dar, fiule, cîte etaje are casa aceea? Șase, dacă văd bine, nu? N-am mai văzut-o!

— Cum aveai s-o vezi, tată? E nouă. Hotelul Internațional;

zise moș Cea, cu gîndul departe. Și apoi tăcu.

Tăcu și En Dar. Poate că amîndoi cugetau la sacrificiile viteazului popor al Coreei, la munca și constructivă, care a spulberat în cele patru vînturi scrumul războiului, ca să înalțe din ruine orașul drag, Phenianul, mai frumos ca niciodată. Și amintirile năvăliră impetuoz.

En Dar începu să povestească. Era în luna mai, era înția primă vară de pace. La chemarea partidului clasei muncitoare, poporul răspuns într-un singur glas: „Vor șterge urmele războiului! „Totul pentru reconstrucția patriei!”. La cîteva săptămîni de la apariția în ziare. Hotărîrii Comitetului orașenesc de reconstrucție, ruinele orașului a fost acoperite de păduri de schele. De au fost ploaie sau arșiță, lumină de zi sau lumină de stele, ceas de ceas, clipă de clipă, oamenii muncii din Phenian au lucrat, însuflețit cu toții de aceeași voință de birui. Ca și în zilele de război, în bătălia reconstrucției, patrioții coreeni au învins. Cine a lucrat la reconstrucția orașului? Toți...

— Noi toți — spuse cu mîndrie En Dar. Doar indicațiile tehnice le-am primit de la specialiști. Uite, bulevardul Stalin, pe care am trecut adineauri, l-au construit salariații Ministerului Industriei Grele, ai Ministerului Afacerilor Interne și elevii Școlii Central de Partid. Iată și stadionul nostru de 40.000 locuri pe care l-au construit, cu mîinile lor, studenții universității Kim Ir Sen, ostașii tineretului nostru.

— Strașnic tineret avem! — se însuflețî bătrînul.

— Să-i fi văzut, tată, cum munceau! Normele păreau un joc de copii pentru ei. Doi ostași a Armatei Populare, sergentul major Kim Ho Goan și sergentul Pak Hen Su, au depășit zilnic normele cu 500 la sută. Li Sai Min și-a depășit norma cu 58 la sută. Li Ion Gu, un tîrnă funcționar care a lucrat la construcția bulevardului Stalin, și-a depășit norma chiar cu 600 la sută.

Mergeau acum tîndu-se din mină. Bătrînul se gîndea cît de avîntați, cît de entuziaști sînt oamenii patriei sale, tineri și bătrîni, bărbați sau femei, muncitori, intelectuali, țărani... Cauza reconstrucției devenise cauza tuturor, cauza mării familii a poporului.

Parcă ghicindu-i gîndurile, En Dar adăugă:

— Voluntarii chinezi, care au luptat alături de noi în războiul de eliberare, ne-au ajutat să vin decăm și rănile de pe trupul țării.

— Dar mașini au fost destule — Destule! Ni le-a trimis Uniunea Sovietică.

Cu greu își desprindea ochii bătrînul Cea de minunatele clădiri. Tatăl și fiul își înțiră pașii. Bătrînul îi era dor să-și vadă nora și pe nepoțelul Ghil Su.

— Mai stăm noi de vorbă și acasă, feciorule.

— Mai stăm de vorbă, tată, cî doar nu ți-am vorbit pînă acum decît de cîte unele din faptele oamenilor noștri.

Moșneagul, adus puțin de spate își întinse pasul. Prin fața ochilor săi, se perindau aievea imaginile luminoase ce întruchipau realitățile puterii populare, imaginile dragă și minunate de frumoasă și glorioasă Phenian, care asemenea legendarei păsări Phoenix, renaște din propria cenușă.

Elevii ai școlii de ofițeri Kan Ghan, lucrînd pe unul din șantierele din Phenianul de vest.

un palat cu cîteva sute de camere.

În dreapta, deasupra apelor fluviului Tedongan, se ridică un pod masiv, mult mai frumos decît cel vechi, distrus.

— Cîte sînt de văzut! — exclamă bătrînul Cea. Vreme să ai și picioare de umblat.

Cu cît se apropiau de centru, cu atît străzile deveneau mai largi și mai frumoase. Iată-i ajunși pe bulevardul Stalin, care se întinde în linie dreaptă, ca o magistrală lată de 60 metri. De aici și pînă în piața Kim Ir Sen, numai clădiri înalte, aproape toate noi.

Soarele dimineții se oglindea, cu scilipiri de aur, în geamurile unei impunătoare clădiri, ce se înălța pe colina Moranbon.

— Tată — spuse vesel En Dar, — o vezi? E teatrul Moranbon.

Moș Cea știa că pe colina aceea fusese și înainte un teatru care pierise însă sub bombe.

Au suit, tată și fiu, colina. Bătrînul s-a oprit, răsuffînd din greu, în fața unui grup de case. Fără a mai aștepta să fie întrebat, En Dar îi spuse:

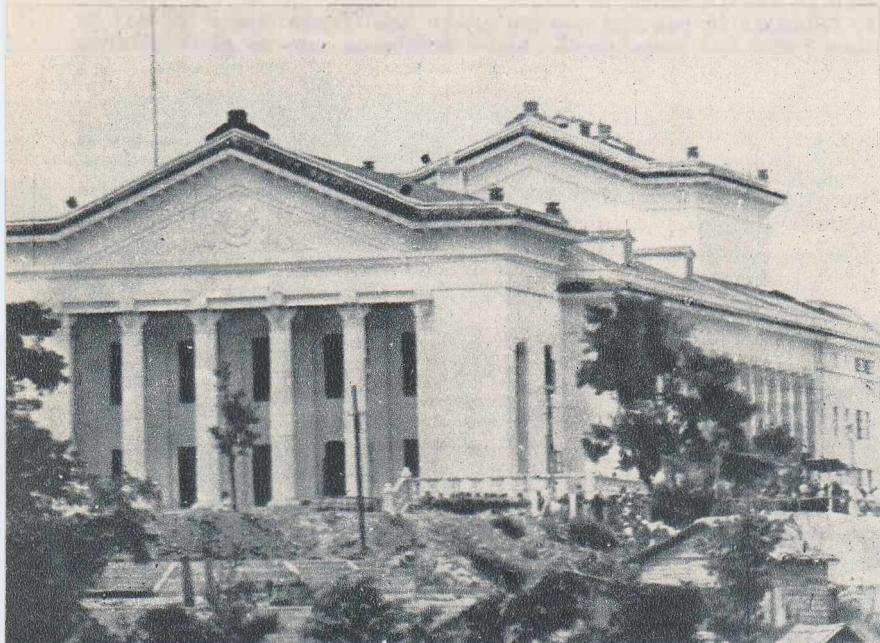
— Clădirea aceea înaltă este cel de-al doilea bloc al palatului Cabinetului de Miniștri, iar clădirea cu patru etaje, aflată în partea cealaltă, este liceul nr. 1. În stînga, se află liceul de fete nr. 4, dincoace, liceul de fete nr. 7, liceele de băieți nr. 9 și nr. 11. Vezi apoi cele două clădiri din mijloc? Acolo, se află biblioteca centrală și muzeul. Aici, e magazinul de stat nr. 2.

Cînd ajunseră în piața Mao Tze-dun, moș Cea zîmbi către fecioru-său și exclamă:

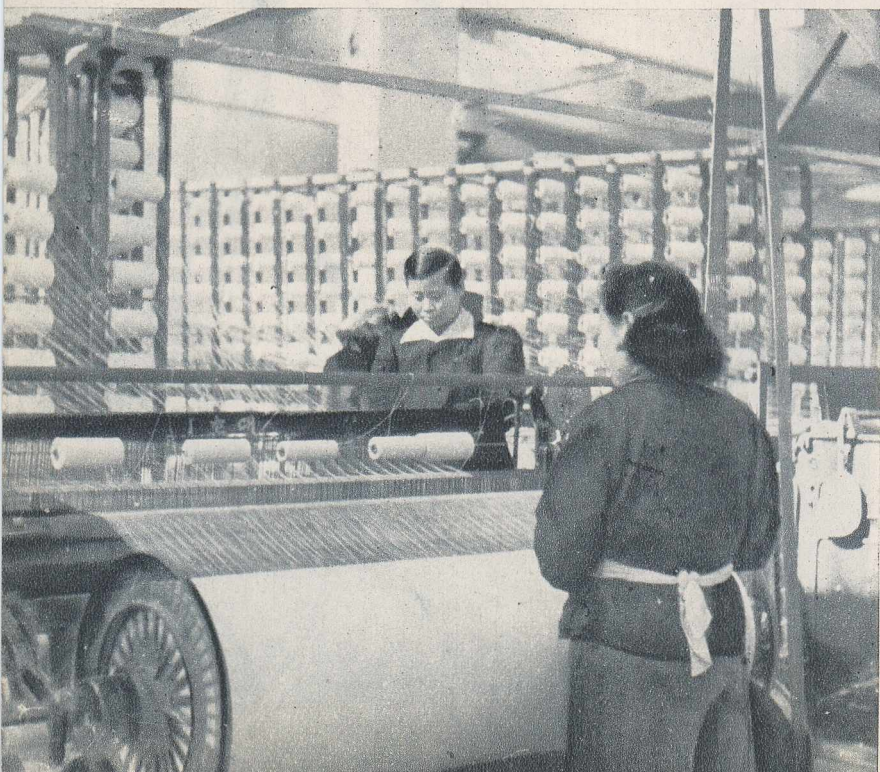
— Da' multe mai sînt, băiete! Numai dacă ar fi să numeri toate clădirile astea și tot ți-ar trebui o grămadă de vreme!... Mare putere are omul, En Dar! — mai

Cea mai mare uzină textilă din R. P. D. Coreeană, aceea din Phenian, a fost reconstruită într-un timp record, reutilizată cu utilaj modern și redată producției.

Înainte de agresiune, pe colina Moranbon exista un teatru pe care bombele nu l-au cîrnat. Dar pe loc! unde totul a fost transformat în ruine, mîini harnice au înălțat un nou teatru, a cărui clădire o puteți vedea în această fotografie.

Diferite anotimpuri, în diverși ani, m-au găsit fie cu treburi, fie numai din îndemnul inimii, pe meleagurile Băii Mari. Și de fiecare dată, de cum soeam, ceva îmi îndrepta pașii, fără îgaz, spre casa sculptorului Geza Vida.

Urc și acum strada Ferăstrăului. Dinainte, zarea-i acoperită de o ulme. Intrecînd-o, un turnuleț de lemn subțire și fin ca o săgeată, acrat parcă de mîna unui artist miniaturist, spintecă văzduhul. E isericuța sculptată în lemn, ce se ridică acolo de vreo trei secole, ca mărturie a neasmeitului geniu lastic al meșterilor din această artă a Carpaților.

Și iată că, fără să fi prins de este, la un cot întunecat, strada ferăstrăului s-a pierdut... De aici, începe pădurea. De aici, pornesc vîlmile care urcă și coboară lenes înă în inima Țării Oașului.

Aici, în pragul pădurii, se înalță ultimă casă, cu care se încheie o rezare de mineri, de tăietori de tăduri și de meșteri aurari, și după care încep cătunele de baci și de eri.

Împing portița și pășest cu noție înăuntru. Lucruri cunoscute și familiare mă întîmpină în farmecul lor mereu nou: perele lateral al casei, din sticlă transparentă; cele șase chipuri groști, ca niște măști de carnaval, estete în trunchiuri de bătrîni băjari, care ascund, în pîntecel, faguri de miere; livada peștriță multicoloră, la umbra căreia află ei de cactuși. Dinspre grădina de gume și flori, coboară pînă pe peptele verande hortensii și tranfirii. Pe aceste trepte de lemn, seam întotdeauna, mărunțel, cu chip de copil cu obraji roz pârul nins, „piticul cel bun”; bănul pictor de biserici Kadar. Pînă curînd, cutreiera încă satele și tunele înarmat cu o cutie de psele, zugrăvind pentru oieri sericute umile. De la o vreme, creează numai la grădina, laotă cu fiica lui și cu bărbatul esteia. sculptorul Vida.

Urc treptele și mă opresc în pragul atelierului, al cărui pe de sticlă surprinde din afară. Atelierul seamănă mai mult a atelier. Un soi de schele se înalță pînă aproape de tavan. Pe perele, sînt așezate uriașe fragmente de sculpturi turnate în ghips: pețe de țărani, picioare încălțate opinci, trupuri în cojoace. Pe mese, pe podeaua acoperită un strat gros de noroi, ghips var, sînt răspîndite tot felul de scule necesare artei sculptorului. Prin eșafodajul schelelor, abia mai întrezăresc apele oglinzii așe, ce acoperă peretele din dreapta, și silueta de bronz a unui soldat, ollo după Michelangelo. O ușă deschisă spre odăile din fundul casei, deasupra unui pian, pe peretele întunecat, chipul prelung blond al lui Béla Bartók aruncă pată de lumină parcă.

În atelier, chirchit dinaintea sovrăruite, un flăcău cu clopnesc așezat pe o ureche răscolite jarul; rezemat de fereastră, unchiș cu o gubă mițoasă, mustăți semete, pufăie dintr-o țărășească: „modelele” au acum ocupări domestice. Netezînd fragmentele de ghips cu ciocane și cuțite, trei oameni, albiți ca niște ari, lucrează do zor pe lîngă ele. Doi dintre ei sînt mai în vîrstă, al treilea, mai scund, dar mic și bine clădit. Acesta din

Casa din pădure

urmă ciută un cîntec oșănesc, scoțînd în răstimpuri din fundul gîtului niște sunete ascuțite, sălbatic: „Hei, țura, țura, țura...”

Ceilalți doi se întrec să-i imite „țipuritura”, dar nu izbutesc. „D-apoi că nu-i așa, bucureștenilor”, rîde la ei cel scund, întorcîndu-se. Acosta e Vida. Un bărbat vînjos, cu ochi albaștri, pătrunzători, într-un obraz pîrlit de soare.

Din prag, îl ascult și mă gîndesc, ca în alte rînduri: cunoscîndu-l înția oară, cineva ar fi ispitit să uzeze de obișnuita formulă a artistului care „se deplasează pe teren”, care „se apropie de omul simplu”... Curînd, s-ar dumiri însă că acestui artist, cu fața asprită de vînt, cu haine scortoase din dimie, formula: „a te deplasa pe teren” sau „a cunoaște poporul” i se potrivește ca o haină de împrumut, prea strîmtă pentru mîinile lui mari, cu palmele bătătorite, pentru grumazul lui vînjos.

Mă gîndesc, nu fără înțelegere, la greutatea pe care le-ar avea de întîmpinat eventualul biograf al sculptorului. La început, și-ar nota, desigur, plin de iluzii, cîteva „puncte” cuprinzătoare, asemenea unor capitole de roman: Geza Vida — fecior de minier din neam de iobagi; fost el însuși minier; fost argat și grădinar; fost topitor și lucrător la acid sulfuric; astăzi — laureat al Premiului de Stat, deputat, profesor...

De la Geza Vida nu află nimic despre sine. Cauți atunci să-l cunoști din spuselile celor ce-i sînt prieteni apropiați: vecinii lui mineri, bacii și tăietorii de lemn din cătunele apropiate. Grea treabă și asta. Greu să-i află, greu să-i descosești. Pentru ei, Vida e un om de-al lor, cu care se simt la-ndemînă, cu care vorbesc același grai, despre aceleași lucruri. Li se pare firesc, văzîndu-l cum crestează în lemn sau modelează în lut chipuri ome-nești, cum firesc li se pare și doinutul măiestru al ciobanului.

Îl aud acum pe sculptor vorbind unchiășului mustăcios:

— No, și spune, hade Nuț, ț-o mîncat lupu mielușă a micuță?

— D-apoi, că nu a care o știți mneata, una de mi-o adus-o Dumitru la sfînta Mărie, s-o țin în ciurdă. Am avut multe baiuri în as-iarnă și stupii mi-o degerat...

— Da' nu ț-am spus să le pui paie deasupra? Dor ț-am arătat în ce fel, ias'toamnă, cînd ne-am aflat împreună la mneata pe deal.

— Le-am pus, da' le-o mîncat jîtele pe cînd eram dus în vale după fîrină, ș-am aflat stupii betegiți pe cînd am venit.

— Ni, hade Nuț, ț-o da un fagure dintr-a mele și, cu ce-i alege din ale betegite...

Urmează apoi o discuție despre o întîmplare cu o bicicletă, cu o prăpastie, cu viraje...

— D-apoi, că tot așa am pățit și eu o dată — intervine sculptorul. Nu încălecasem veci o bicicletă, m-a îndemnat careva, și eu, cum eram numa așa, în opinci, am încălecat șeaua și mi-am dat drumul din deal. Pînă la vale, nu m-am oprit. Mă duceam ca un buștean pe jlip.

— De ce erați în opinci? — se miră unul.

— Că dor nu era să umblu în cizme pe dealuri! — rîde, și mai nedumerit, Vida.

O băbuță îmbrobodită cu o basma neagră intră în atelier și pofteste lumea la masă.

— Sărut mîna, maică, numai un picuț și venim — îi spune sculptorul.

După puțin, cei din atelier ies, ștergîndu-și din mers mîinile înălbite de ghips.

Am zăbovit după luarea prînzului cu stăpînul casei, la masa așternută cu o scoarță murășănească, în odaia aceea cu chipul luminos al lui Bartók deasupra pianului întunecat, în odaia cu multe lavete și lăicere, cu pereții acoperiți de picturi în ulei sau acuarele și schițe în creion. Încerc un soi de încîntare rară să-l ascult, vorbindu-mi, în limba oierilor de pe Gutin, despre vremea lui Michelangelo, despre Florența Renasterii. Așa cum îmi vorbește acum despre concursul pentru pictarea palatului La Signoria, cînd orașul s-a

Figurile acestea groțesti nu sînt niște idoli ai unei îndepărtate religii, ci... stupi de albine, încărcăți cu faguri. Ei au fost sculptați de Geza Vida în trunchii retezați ai unor bătrîni arbori.

despărțit în două tabere potrivnice: una era pentru alegerea lui Leonardo da Vinci, iar cealaltă îl slăvea pe Michelangelo.

— D-apoi, că s-au dat și lupte de stradă; vezi dumneata pictura și sculptura sînt arte populare!...

Îeșim apoi la umbra nucului. În vreme ce mușc dintr-un măr, ori joc o nucă, sculptorul își amintește istorii și întîmplări din războiul Spaniei. Încerc acum un sentiment și mai neașteptat, privindu-l pe acest artist care a luat parte la trecerea forțată a Ebrului și a suferit atacurile nocturne ale aviației franchiste la Guernica.

...Multe zile însorite de vară, ori altele, mai tomnatice, am petrecut în casa din marginea pădurii și în umbra livezii ei. Îmi plăcea și în odaia răcoroasă unde, alături de tot felul de chipuri cioplite în lemn, găsești și un album de fotografii pe care scrie: „Lagărul Gurs-Franța 1936—45”; imagini din viața de prizonierat a fostului voluntar din Spania, Vida Geza.

Îmi place mai ales atelierul de obicei liniștit, în care îl văd pe Geza Vida modelînd capul lui badea Nuț. Sfîtuiesc între timp amîndoi, încet, prietenește, despre vreme, despre stupi, ori despre timpul de mult apus, cînd s-au cunoscut ei, la o ședință ilegală organizată de tînărul comunist Vida, la un șalăș de mocani.

Îmi place să privesc îndelung sculpturile lui Vida: chipuri de haiduci de pe vremea lui Pinteș, de felul lor țărani de pe Gutin, tineri dansînd un bătrîn joc din Țara Oașului, expresia puternic realistă a figurilor, gesturile lor vii. Toate acestea nu pot fi rodul unei temporare deplasări pe teren printre oierii din munți. Aceasta e opera unui artist a cărui viață s-a împletit cu însăși viața personajelor sale, cu truda lor, cu visul și cu lupta lor.

Sorana URSU

Fotografii de S. STEINER

Geza Vida, lucrînd la macheta unei noi sculpturi

PRIN INSTITUTELE CLUJULUI

Se spune despre orașul acesta, cu o irezistibilă tinerețe, că are o veche tradiție științifică. Cred că e incomplet spus. Orașul acesta a avut două tradiții. Una din ele e moartă. A fost instaurată de blazoane monarhice și susținută de capital bancar și mitraliere dictatoriale. Era tradiția urletelor naționaliste de pe venerabile catedre universitare, a idealismului vehiculat la „Institutul de istorie națională”, la „Erdelyi Tudományos Intezet”, la „Ferdinand I” și la alte stabilimente asemănătoare; era tradiția teoriilor „științifice” încununate cu flori de hîrtie colorată și încălțate peste noapte cu bocanci de legionari sau de hortyști; era, în sfîrșit, tradiția mizeriei cronice a laboratoarelor, tradiția mizeriei universitarilor progresiști, a studenților săraci...

Cealaltă tradiție a Clujului e luminoasă și e, azi, mai vie ca oricînd. A palpitat într-însa, decenii și decenii, pasiunea pentru adevăr, pentru libertate; a clototit într-însa tot zbuciumul minților luminate și al inimilor generoase; s-a înfrățit în ea tot ce au putut da mai valoros ca opere de gândire poporul român și naționalitatea maghiară. Tradiția aceasta a vorbit în aule studenților, deschizîndu-le ochii și încălzindu-le inimile; s-a revoltat în rectorate, demascînd mocirla universitară și combătînd eternele „economii bugetare” la capitolul știință, pe autorii lor, pe stăpîinii autorilor lor. Tradiția aceasta — adevărata și via tradiție a Clujului — a fost prigonită, hăituită. Dar, prin firea ei, ea a fost inexterminabilă. A vrut să reziste, a avut puterea să reziste și a făcut-o cu eroism.

Această tradiție stă astăzi, în noile condiții create de puterea populară, la temelie vieții științifice a orașului.

Am vizitat filiala Academiei R.P.R., unde se studiau, în lumina hotărîrii recente sesiuni generale a Academiei R.P.R., noile măsuri ce trebuie luate. Am vizitat numeroase institute de cercetări, secții și colective ale filialei, în plină activitate. Și, pretutindeni, am resimțit, tot timpul, elanul acela generos al creației științifice închinată poporului, o caldă atmosferă de frație națională, un optimism viguros, încredere în forțele poporului și în înțelepciunea partidului, care ne conduce.

Trebuie să ai, așa cred, cel puțin trei-patru specialități științifice diferite, pentru a putea cuprinde, măcar în mare, cu înțelegere, activitatea ce se desfășoară în toate institutele Clujului. Dar oricine își dă seama că toată această cercetare și teorie științifică e pusă în slujba vieții însăși.

Vreau să arăt câteva fapte...

★

Am fost împreună cu prof. N. Giosan, directorul stațiunii I.C.A.R. a filialei Academiei, și cu unul din colaboratorii săi științifici, la stațiunea I. C. A. R. - Cîmpia Turzii. Am plecat cu trenul în zori din Cluj și am ajuns acolo

În decembrie 1954, au avut loc lucrările celei dintîi sesiuni științifice generale a filialei din Cluj a Academiei R.P.R., în colaborare cu universitățile „Dr. V. Babeș”, „J. Bolyai” și celelalte institute superioare de învățămînt și cercetare din Cluj și Tirgu-Mureș. În fotografie: prezidiul sesiunii științifice generale.

la vremea cînd activitatea era în toi. Vizita nu a fost prilejuită de nici un eveniment. A fost una din vizitele obișnuite pe care prof. Giosan le face stațiunii acesteia experimentale, precum și celorlalte din regiune, în vederea coordonării activității lor științifice.

Ne-am preumblat, împreună cu directorul stațiunii și cu cercetătorii științifici de la Cîmpia Turzii, cale de cîteva ore, pe tarlalele stațiunii și ne-am oprit, de zeci și zeci de ori, în fața a nu știu cîte parcele experimentale cu grîu, cu porumb...

După prînz, am plecat înapoi, la Cluj. Norii se risipiseră și, din tren, ni se înfățișa, scaldată în soare, o splendidă panoramă colorată în auriu și verde intens. Era un peisaj tonic, plin de optimism, de veselie. Dar el nu era nesfîrșit. La orizont, s-au ivit cîteva dealuri și ele arătau, în lumina aceea violentă a soarelui de amiază, cît de zgîrcită, de vitregă poate fi uneori natura cu creațiile sale.

— Iată — mi-a arătat profesorul. Dealuri erodate... Cîmpia Transilvaniei le cunoaște din belșug... Hectare și hectare smulse oricărei culturi. Au venit ploii torențiale, șuvoaie de apă au măturat totul în calea lor, au erodat terenul... La stațiunea noastră din Cluj, s-a înființat, nu demult, un nou laborator condus de profesorul Szöverdi Francisc, care se ocupă în primul rînd cu studiul combaterii eroziunii solului în Ardeal. E o problemă care comportă multe cercetări...

Atacînd una din problemele stațiunii pe care o conduce, profesorul mi-a vorbit, în continuare, despre toate studiile ce se fac acolo și despre unele realizări do-

și am mai văzut ceva: o fotografie reprezentînd o frumoasă pajistă din Munții Apuseni, pentru alegerea căreia l-am felicitat în sinec mea pe fotograf. Mai apoi, mi-am dat seama că felicitarea era neremunerată. El nu alesese acea pajistă pe criteriul frumuseții. El o fotografiasse ca pe o realizare. Cercetătorii laboratorului de pășun și finețe al stațiunii I.C.A.R. Cluj au studiat intens problema refacerii pajistelor naturale de gradate din Munții Apuseni, în vederea redării lor creșterii vitelor. Rezultatele studiilor le-au putut pune în practică. Pînă acum s-au făcut lucrări de ameliorare pe o suprafață de 500 hectare. Pajistele din fotografie făcea parte din această suprafață.

★

Acad. prof. dr. Gr. Benetato șeful secției de științe medicale filialei Academiei, era încă în clinică; își vizita bolnavii, atuncînd am sosit la Institutul de Fiziologie pe care-l conduce. În așteptarea sa, m-am așezat pe o bancă din grădina, alături de femeie. În asemenea împrejurări nu stai multă vreme tăcut, mai ales cînd ai ce spune. Și femeia aceasta, Nieke Erjika din Satu Mare, avea despre ce să vorbească. Acum un an și opt luni, a născut un copil. Nașterea a fost extrem de grea și, în timpul ei, copilul suferit un traumatism²⁾ crania cu hemoragie cerebrală. Poate că dacă Nieke Erjika nu s-ar fi în căpătînat să nască acasă și să fi făcut un tratament profilactic, nașterea n-ar fi avut asemenea urmări...

În multe cazuri, această afecțiune este fatală, pentru că sînt atinși centri vitali ai creierului. Nu a fost însă cazul la micul Janoș; hemoragia s-a localizat pe anumite centri ai creierului care nu au un rol indispensabil în menținerea vieții. Copilul trăiește, dar a rămas cu grave tulburări (nu putea merge, nu putea sta jos, avea picioare flascie etc.). Nefericita mamă a consultat mulți medici, dar tot nu au ridicat din umeri: boala copilului nu era altceva decît o leziune a sistemului nervos și do se știe că celula nervoasă, o dată distrusă, nu se mai poate regenera...

Pe baza îndelungilor observații făcute asupra copiilor bolnavi acad. Benetato a constatat însă că în anumite condiții și cu ajutorul anumitor substanțe, se pot obține ameliorări în tulburările distrofice ale sistemului nervos. A administrat multor bolnavi tratament original pe care l-a conceput și a obținut rezultate îmbucurătoare. Și l-a prescris și copilului Erjika Nieke, căruiu i s-au făcut o serie de injecții. După trei-patru săptămîni, micul Janoș a putut să mîște degetele mîinilor. Nu pe multă vreme, copilul a început să mîște picioarele-i încrămășate. Apoi

²⁾ leziune provocată de acțiunea mecanică a unui agent fizic (n.r.).

³⁾ tulburări funcționale, metabolice (n.r.).

bîndite. Am aflat astfel că multe din liniile³⁾ și soiurile create de stațiune, cu valoroasa contribuție a prof. dr. Vasile Velican, au perspectiva, pe temeiul calității lor, să ia locul soiurilor actualmente raionate. Printre ele, se află linia Cluj 650 grîu de toamnă, care depășește, din punct de vedere al producției la hectar, soiul raionat Cenad 117, cu peste 15%. Grîul Cluj 650 are un procent mai mare de substanțe proteice, un gluten de bună calitate și dă o pîine superioară. Printre alte linii noi create, se mai numără Cluj 167 — un grîu de primăvară, caracterizat prin calitate superioară și mare precocitate, foarte potrivit pentru comunele din Munții Apuseni — precum și soiul de orzoaică Cluj 123, care, datorită însușirilor sale superioare, a reușit să fie raionat și cultivat în întreaga țară.

Dar cea mai importantă problemă care se pune în fața cercetătorilor științifici ai stațiunii I.C.A.R. a filialei din Cluj a Academiei R.P.R. este aceea de a crea un nou soi de porumb timpuriu și productiv, care să ajungă la maturitate în prima jumătate a lunii septembrie.

Actualele soiuri de porumb care se cultivă în Transilvania ajung la maturitate abia tîrziu, în octombrie. Din această cauză, grîul de toamnă nu poate fi semănat la timp și nu dă, ca atare, rezultatele pe care le-ar putea da. Pentru crearea noului soi de porumb, cercetătorii desfășoară acum o muncă intensă, atît la Cluj, cît și la Cîmpia Turzii.

...Cînd am ajuns la stațiunea din Cluj, am putut vedea toate lucrurile despre care auzisem numai.

¹⁾ soiuri în devenire

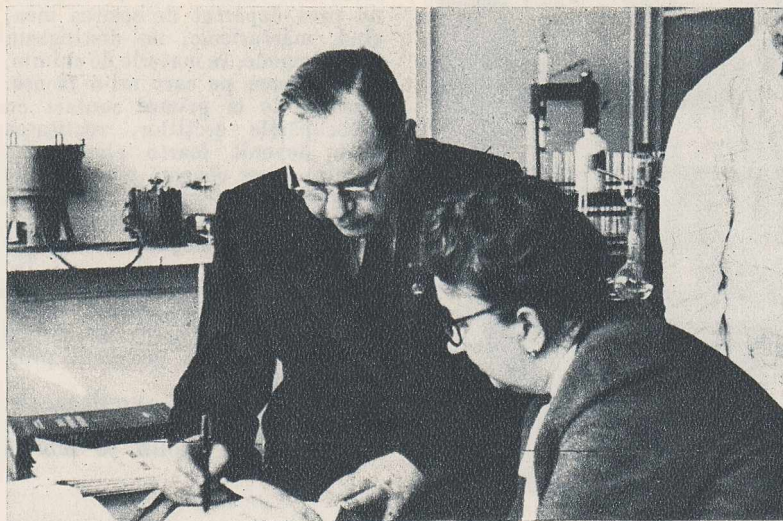
a început să dea din ele atât de tare, atât de vioi, încât i-a fost greu femeii să-l mai țină în brațe...

Deși m-a primit cu mărturisirea că „fuge” întotdeauna de ziaristi, acad. Benetato mi-a acordat cu bunăvoință răspunsuri ample la toate întrebările, pe care i le-am pus cu privire la problemele științifice pe care le studiază cercetătorii Institutului.

Despre ele, ar fi de vorbit ca de o revistă întreagă... Voi numi numai câteva: probleme de imunofiziologie (apărarea antimicrobiană a organismului, alergii, anafiliacii), studiul sintezei proteinelor în organismul animal, studiul asupra metabolismului creierului etc.

...În luna mai a anului trecut, a avut loc la Scarborough, în Anglia, un congres internațional de igienă. La el, a participat din partea țării noastre și acad. Benetato. A prezentat atunci o importanță comunicare, întocmită pe baza unor îndelungi și temeinice studii făcute de Institut în probleme de fiziologia muncii. Aceste studii, care privesc nevoile energetice la diferite categorii de muncitori, la gravide, copii și adolescenți, în vederea stabilirii rațiilor alimentare juste, continuă și azi la Institut. Până acum, ele au fost făcute asupra minerilor, siderurgistilor, muncitorilor agricoli, prestieri, asupra femeilor gravide la fabrica „Varga Katalin”, prem și asupra adolescenților de la școlile rezervelor de muncă. Tocmai despre această din urmă categorie, a adolescenților, despre posibilitățile lor nevoi energetice, tratat comunicarea făcută la congresului internațional de igienă. La sfârșitul ei, au luat cuvântul înocșii medici și igienisti enezii. Numai ținând și noi seamă de nevoile energetice și particularitățile metabolice ale ucenilor din fabricile noastre — au spus ei — numai cercetând rația alimentară și dându-le necesarul, îi vom putea salva de turculoză care-i macină.

Discuția purtată cu acad. Gr. Benetato s-a desprins apoi, pe simțite, de problemele de cercetare ale Institutului. Și oricât de metodică am căutat să fiu în area unor notițe, nu am mai ușit. Căci mi s-au perindat, pe rând, prin față, în figura aceluiași vant, zeci de alte figuri noi. Într-o șefului secției de științe medicale a filialei Academiei, care mi-a spus: „ne preocupă problema aerului orașului, problema alimentării cu apă, a amplasării locințele a noilor blocuri de locuințe muncitorești...” Pe urmă, a stat de vorbă cu profesorul universitar Benetato. Despre dizertația de candidat în științe medicale a conferențiarului Schwartz pad, de la universitatea „J. Bolyai”. Despre Uivary Elisabeta, asistentă de la catedra de fiziologie. Curînd, în locul omului de față, l-am văzut apărînd pe de datul Benetato. Vorbînd despre Teaca-Bistrița, despre gospodăria de acolo, despre viața nouă a anilor. Apoi, l-am cunoscut pe mic neobositul cercetător al fiziologiei materialist-dialectice. Vorbind despre reflectarea lumii materiale în conștiința omului, amînd una dintre ideile lui Lenin „Materialism și empiriocriticism”, combătînd o teorie ideologică, enunțată la un recent congres internațional la care a participat. Mai tîrziu, acad. Bene-

Savantul sovietic V. I. Spițin, profesor de chimie anorganică la universitatea „Lomonosov” din Moscova, a vizitat în 1953 Clujul. În fotografie: prof. V. I. Spițin și acad. prof. Raluca Ripan, directorul Institutului de chimie al filialei din Cluj a Academiei R. P. R.

tato mi s-a înfățișat în chip de constructor, de organizator: „Am venit în Institutul acesta în 1927. Pe atunci, teii din fața ferestrelor erau de trei ori mai mici. Și Institutul era mic. Mai mult cu numele... Și uite cum s-a transformat în ultimii ani... La corpul acesta, s-a ridicat un etaj. S-a construit amfiteatrul, sala asta de lucrări, laboratoarele au fost utilitate cu o aparatură pe care niciodată n-au avut-o. În sînul Institutului, au luat ființă alte două institute. Cel de fizică medicală și cel de fiziopatologie, pentru care construim o clădire cu două etaje...”

La sfîrșit, acad. Benetato a fost un simplu cetățean: „Poi mîine, plec în vacanță — mi-a spus, plin de veselie. — La mare... Acolo, n-am să fac știință și n-am să stau de vorbă cu nici un ziarist. Am să citesc literatură. Poezie. Pușkin e minunat...”

★

Am căutat zile întregi în Cluj, să găsesc măcar pe unul dintre cercetătorii istoriei vechi din cadrul Institutului de Istorie al filialei Academiei. Mi-a fost cu neputință. La rostirea flecărilor nime, mi s-a răspuns invariabil: „e la săpături arheologice”. De aceea, am trăit tot timpul sentimentul unei adevărate ofensive. Am urmărit pe hartă punctele ei de atac. Întîi: Grădiștea Muncelului din Munții Orăștiei. Șantierul de acolo, condus de acad. C-tin Daicovicu, directorul Institutului, e în continuare, din anii trecuți. Cine știe ce noi lucruri de neprețuit, ce

noi zidiri rămase de la străbunii noștri daci, de pe vremea regelui Burebista și a viteazului Decabal, vor vedea și anul acesta lumina soarelui! De-a lungul săpăturilor din anii trecuți, s-a descoperit un șir întreg de cetăți — la Grădiștea, la Piatra Roșie, la Blidaru — din perioada de formare a statului dac și pînă la centrul lui de către romani (sec. I î.e.n. și sec. I al erei noastre). S-a putut stabili astfel existența, în această parte a Transilvaniei, a centrului politic, militar și religios al statului dac din acea perioadă și s-au descoperit dovezi grăitoare ale înaltului nivel de dezvoltare economică, politică și culturală a strămoșilor poporului nostru. Printre numeroasele obiecte găsite, se numără și citeva fragmente ale unui vas de ceramică. Pe unul din ele, e o inscripție: „Decabalus per Scorilo”. Sînt numai trei cuvinte, dar ele deschid

perspective poate nebănuite pentru cunoașterea limbii dace.

Alte puncte ale „ofensivei” de care am vorbit se aflau la Cașolț și la Arpaș, în apropierea Sibiului, (unde lucrările sînt conduse de prof. M. Macrea), la Morești și împrejurimi, în Regiunea Autonomă Maghiară (sub conducerea conf. K. Horedt) și la Rodna.

Dacă cercetătorii de veche istorie dădeau „ofensiva” pe frontul săpăturilor arheologice, apoi pe toți cercetătorii de istorie medie, modernă și contemporană i-am găsit luptînd în biblioteci, în arhive. Am spus „luptînd” și socotesc că n-am greșit. Căci nu e de loc ușor să aduni documente, cele mai evidente documente, să le interpretezi, să le conexezi, să dai pînă la urmă o lucrare care să servească într-adevăr scrierii istoriei poporului. Am urmărit planul de lucru al sectorului de istorie medie, al sectorului de istorie modernă și contemporană. Sînt în ei sarcini de seamă. Bunăoară, publicarea (sub conducerea acad. D. Prodan) a corpusului de documente privind istoria Romîniei (seria C. Transilvania) — sau lucrarea privitoare la tradițiile de colaborare și de luptă comună, de-a lungul veacurilor, ale poporului român și minorităților naționale, în Transilvania. Această din urmă lucrare este condusă de prof. Bányai Ladislau, director adjunct al Institutului și rector al universității „J. Bolyai”.

La materialele cunoscute, cercetătorii — Ileana Bozac, Benkő Margit și ceilalți — adaugă zi de zi alte și alte documente inedite, găsite în arhivele diferitelor orașe și sate ale Transilvaniei.

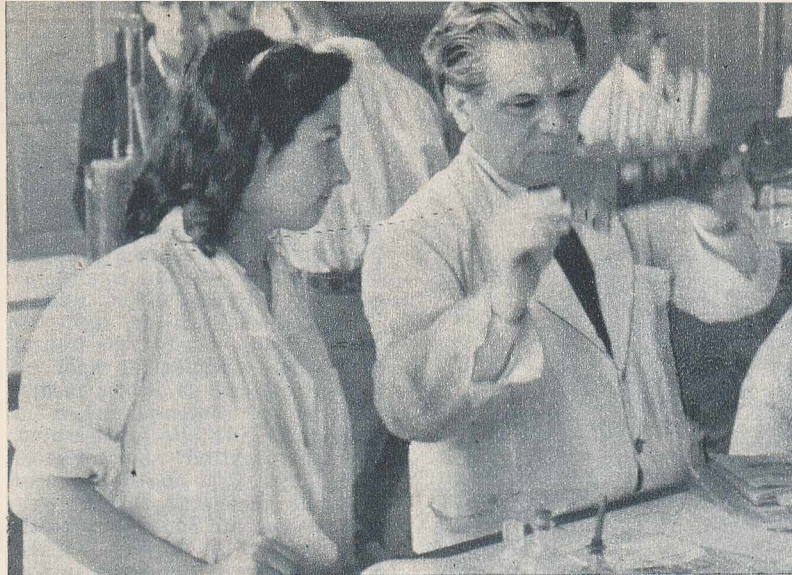
Cu aceasta, am expus, foarte pe scurt, unele dintre problemele și studiile la care lucrează zeci de cercetători, intens, ani de zile.

★

La Cluj, am vizitat și Institutul de Lingvistică al filialei Academiei,

Reportul anual dat în 1939 de marele savant român E. G. Racoviță, pe atunci director al Institutului de Speologie din Cluj, a cuprins numeroase și vehemente proteste împotriva stării de mizerie în care erau ținute institutele de cercetări științifice și de învățămînt superior, de către guvernele burghezo-moșieresti. În facsimile: citeva pasaje din acest raport.

...leiași imperioase îndatoriri mă silește să
ra „Mizeriei laboratoarelor”, pacostea Un
devenită cronică și a cărei răutate crescă
rame învățămîntul Științelor Naturii, viito
Sunt mirat și mîhnit de stăruitoarea nevăs
hotărîsc față de această atît de
a dat uitării fapt
Cum nu se gîndesc, cei cu răspunderea cîrmuir
...a fetel ce va înscăuna în dezvoltarea științifică
In ciuda acestor adevăruri elementare, Guvernul din 1931 a
șters din bugetul său, pe motiv de economie (!) suma relativ re-
dusă ce constituia totalitatea fondurilor de lucrări practice, de
cercetări și de explorații pe teren, deci toate cheltuelile de între-
ținere a instituțiilor unde se creiază și se învață științele de ob-
servație și de experiență.
Dela acest nesăbuit buget începe „Mizeria Științelor Natu-
rii” în Romînia, căci toate ministerele următoare au năstră-
sfîntenie această nechibzuită reformă...

Acad. prof. dr. Grigore Benetate, directorul Institutului de Fiziologie, în timpul unei experiențe de laborator.

condus de acad. Emil Petrovici. Și, înainte de a cunoaște în mare activitatea Institutului, am trecut prin câteva secții ale sale, pentru a mă introduce în problemele muncii. Încă în prima secție vizitată, acolo unde se elaborează Atlasul lingvistic român, am văzut pe colaboratorii Institutului cercetînd conținutul a mii de pachetele pline cu foi de hîrtie. Ce conțin ele și la ce servesc?

Încă în urmă cu mulți ani, acad. Emil Petrovici a pus bazele unui vast studiu lingvistic, menit să acopere întreaga țară. Anchetele în vederea lui au fost întreprinse pe baza a două chestionare. Ele cuprindeau peste 7000 de întrebări, privind diferite domenii de activitate, și erau formulate în așa fel, încît răspunsurile la ele să fie nu numai cuvinte, dar și expresii întregi. Bunăoară, cum se zice: „Rămîn peste noapte?” Dar: „Eu ung carul cu unsoare?”. Dar: „Partea din măr care nu semănîncă?” Răspunsurile primite din peste 370 de localități din țară reprezintă un tezaur fără preț. Ele au fost trecute pe fișe, orînduite cu grijă (pe criteriul întrebării la care au răspuns) în pachetele de care am vorbit, și constituie astăzi izvorul viu, care stă la baza elaborării Atlasului. Nu mă pot opri să nu redau aici măcar câteva din sutele de răspunsuri ce au fost primite la una din întrebările anchetei. Bunăoară, la întrebarea: „Cum spui la petrol?” Limba vie a poporului a plămădit cuvîntul în așa fel, încît i-a dat, de la regiunea la regiune, și uneori de la sat la sat, cele mai surprinzătoare forme. Iată, numai într-o anumită parte a Banatului, la petrol se spune și „petriol”, și „petrolei”, și „parafin”. Prin părțile Vasluiului, oamenii zic: „gază”. Prin Transilvania — redau răspunsurile obținute în numai câteva sate — petrolul se numește și „gazu” (u de la fine este afonizat, șoptit), și „fortoghin”, și „fotoghem”, și „petriloi”, și „ulei de lampă”.

Atlasul lingvistic român, pe care-l pregătește Institutul, va cuprinde aproximativ zece volume mari și cinci mici, colorate. Dintre acestea, două mari și unul mic au și fost date la tipar.

O altă lucrare importantă pe care o pregătește Institutul, în colaborare cu colectivul de lingvistică al filialei din Iași a Academiei R.P.R., este Dicționarul graiurilor daco-române — al graiurilor populare românești din țara noastră. Această lucrare este condusă de

prof. Ștefan Pașca, membru corespondent al Academiei R.P.R., director adjunct al Institutului. Izvoarele de material sînt aici mai multe. În primul rînd, vechiul dicționar al Academiei, la baza căruia au stat peste un milion de fișe. Printre acestea, sînt, desigur, cele întocmite acum aproape un veac de marele cercetător al limbii noastre, B. P. Hașdeu. În biblioteca Institutului, am văzut 18 volume de manuscrise cu răspunsuri la chestionarele sale, puse prin anul 1885... În afară de materialul selecționat din vechiul dicționar al Academiei, cercetătorii care întocmesc Dicționarul graiurilor mai folosesc și fișele care stau la baza Atlasului.

Tot pentru Dicționarul graiurilor, e folosit materialul cules în urma diferitelor anchete dialectale mai recente, material din culegerile de texte populare, precum și material strîns de pe teren în vederea unor monografii lingvistice ale graiurilor regionale.

„Pînă la 5 august, trebuie să dăm la tipar primul lot de trei litere” — mi-a spus tov. prof. Bela Kelemen, responsabilul colectivului care pregătește Dicționarul român-maghiar, o altă lucrare de proporții a Institutului. Deși colectivul e format deopotrivă din cercetători romîni și maghiari bine pregătiți — Elena Stan, Katalin Varró, Frieda Edelstein etc. — totuși, munca nu a fost și nu este de loc ușoară: limba nu are tipare fixe; este un organism viu, în permanentă schimbare și înnoire. Și apoi, atît limba romînă, cît și cea maghiară sînt foarte bogate. Fiecare cuvînt are numeroase sensuri și fiecare dintre acestea trebuie redat exact...

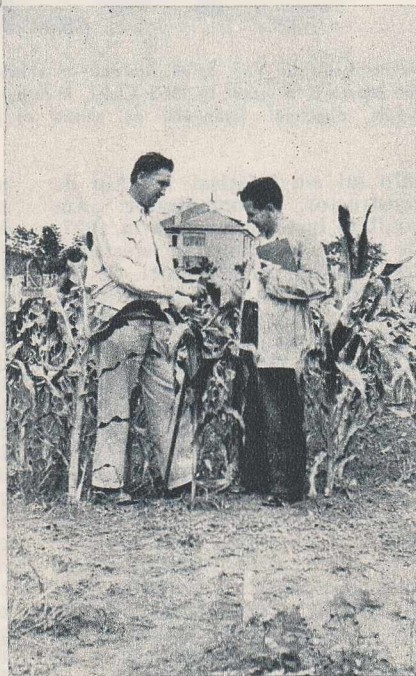
În notițele luate la Cluj, în acea parte a lor care privește Institutul de Chimie al filialei Academiei, am regăsit aceste fraze subliniate: „Noi nu studiem aici problemele practice mărunte, pe care le poate rezolva orice laborator obișnuit. Cercetătorii noștri sînt oameni de știință. Ei studiază probleme științifice de perspectivă, cu o înaltă bază teoretică, privind dezvoltarea producției...”

Aceste cuvinte mi-au fost spuse de acad. prof. Raluca Ripan, direc-

torul Institutului, într-un moment nu prea depărtat de sosirea mea, cînd, mărturisesc, nu distingeam încă limpede, în materie de chimie, diferențierea pe care mi-o făcuse. Curînd, de la primul contact cu preocupările secțiilor, realitatea mi-a devenit foarte clară. Am învățat ce se cheamă probleme de perspectivă în chimie. Ele sînt legate, în primul rînd, de studierea și valorificarea bogățiilor naturale ale țării.

Aceasta este preocuparea centrală a unei importante secții a Institutului — aceea de chimie generală, condusă de acad. prof. Raluca Ripan.

Există, în natură, o argilă moale, materie plastică foarte căutată: caolinul. Din caolin se fabrică

Profesorul N. Ciosan (dreapta), directorul stațiunii I. C. A. R. a filialei din Cluj a Academiei R. P. R., cercetează împreună cu prof. Szöverdi Francisc, o probă de sol, înainte de studierea ei în laborator în vederea stabilirii condițiilor de creștere și dezvoltare a porumbului.

ceramica. Țara noastră are o industrie de ceramică destul de dezvoltată. Dar aceasta poate fi mult lărgită, pe baza valorificării zăcămintelor caolinoase.

Acestei probleme, Institutul de Chimie din Cluj i-a răspuns prin intense studii asupra valorificării zăcămintelor caolinoase existente în regiunile Cluj și Baia Mare. Rezultatele obținute pînă acum permit trecerea în faza de pilot industrial.

Anul trecut, pe baza necesităților dezvoltării agriculturii, s-a făcut o reprofilare a tematicii Institutului. Atunci, au luat ființă două secții noi. Una din ele este aceea de îngrășăminte naturale și sintetice, condusă de prof. C. Liteanu și alcătuită de prof. Miron Gh., Czeglédi Ladislau și alți cercetători.

Cu ajutorul profesorului, mi-am explicat științific „răclamația” pe care mi-a făcut-o astă-vară un bătrîn țaran moldovean de prin părțile Vasluiului, că îngrășămintul fosfatice pus de el în ogor a fost „ca și cum n-ar fi fost”...

Pentru ca îngrășămintele să fie folosite de plante, trebuie să fie solubile. Îngrășămintele fosfatice sînt perfect solubile. Totuși, se întîmplă uneori ca o parte din ele să întîlnească în sol diferite metale,

care se găsesc în cantități extrem de mici, dar au o influență covârșitoare: dau, împreună cu îngrășămintul, combinații insolubile. În această situație, îngrășămintul este practic nefolositor. Colectivi profesorului Liteanu a analizat în cele mai mici amănunte această problemă. După îndelungi observații de laborator și de cîmp, s-a constatat că plantele utilizează foarte bine fosfații atunci cînd acești se află în prezența unor substanțe organice în curs de fermentare. Faza a acestei constatări, s-a realizat un îngrășămint fosfatice care e aciu în curs de pregătire cu substanțe organice, și care va fi experimentat în curînd la cultura de grîu toamnă de la I.C.A.R. — Cîmp Turzii. Sînt sigură că, aflînd această bătrînul țaran de prin părțile Vasluiului se va bucura mult și va vorbi cu toți sătenii din Cîntărești despre felul cum ocupă cărturarilor noștri de pîsurile oamenilor și de rosturile muncii din fabrici și de prate...

Cînd mi-am revizuit carnetul de notițe, am dat peste denumire care mi-a ocupat aproape un întreg lat de pagină „Desoxicorticosteronă”. Ce e aceasta?

Încă din 1938-1939, profesor Ion Tănăsescu (azi academician și conducător al unui sector important al Institutului de Chimie) a început un studiu original asupra acizilor biliari ai animalelor, în vederea valorificării lor. Acești acizi, care se află în bînturile animalelor și dețin un rol important în procesul de digestie, au constituție chimică foarte asemănătoare cu anumiți hormoni. De ei puteau fi folosiți ca materie primă pentru prepararea acestor hormoni, cît sînt mai accesibili și mai ieftini decît alte materii prime de origine animală sau vegetală. În cursul pasiunii cu care a pornit cercetările, prof. I. Tănăsescu nu lăsa să treacă ocazia să avanseze în trecut datorită lipsei condițiilor materiale. Astăzi, problema aceea figurează ca una dintre preocupările de seamă ale secției de valorificare a produselor animale vegetale pe care o conduce acad. I. Tănăsescu. S-a obținut rețetă de Desoxicorticosteronă (hormon al glandei cortico-suprarenale) și se lucrează acum la realizarea Cortizonului românesc din acizii biliari.

Aș fi dorit să mai dispun măcar încă o zi, pentru a putea vedea și celelalte realizări și activități științifice ce se fac la Institutul de Chimie. Dar orele lucrului s-au sfîrșit și a trebuit să închei activitatea reportericească.

★

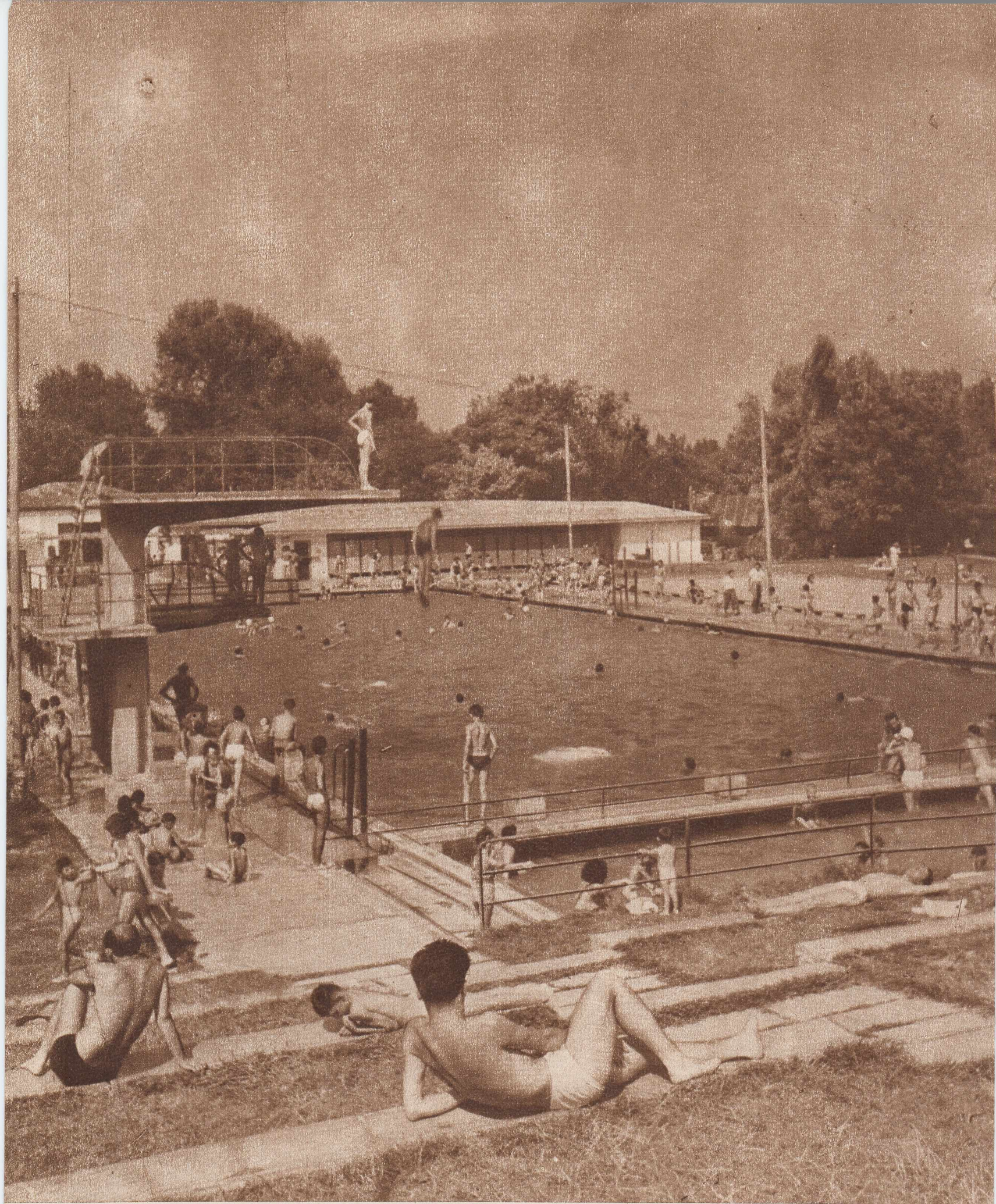
Înainte de plecare, colaboratorii Institutului au avut o ședință festivă. Am revizuit mental ca darul și n-am descoperit nici o bătoare. Dar era vorba totuși una: a Institutului de Chimie, dintre colaboratorii săi princi- — prof. I. Tănăsescu și p. C-tin Macarovici — fuseseră al o dată cu alți 11 oameni de știință din Cluj — membri ai Academiei R.P.R. Și primeau atunci, cea ședință, felicitările și urările colectivului.

Ana BA

moment solemn pentru colectivul care a realizat primele autobuse românești: în curtea uzinelor „Mao Tze-dun”, se montează pe autobuse plăcuțele cu numerele de circulație...

Fotografie de A. LOVINESCU

Pe stradă soarele te face să te simți ca într-un cuptor. Dar aici, la ștrand, îl primești cu plăcere. Și dacă totuși te supără, apa e aproape...

Gabriel Fernandez LEDESMA

„Moartea lui Zapata”

(Din expoziția de pictură și grafică mexicană).

ACTUALITATEA plastică

Trei expoziții, deschise cam în același timp în trei săli diferite, oferă bucură-teanului imagini plastice ale unor pămînturi și oameni posebiți ca mod de viață și cadru geografic. Este vorba de „Expoziția de pictură și grafică mexicană”, de „Afișul în R.P. Polonă” de lucrările înfățișînd „Aspecte în R. Cehoslovacă” ale pictorului Paul Atanasiu.

Interesul publicului nostru față de documentul social, uman și geografic — și, de bună seamă, față de cel artistic — pe care îl prezintă aceste expoziții, este sporit de faptul că, în ciuda deosebirilor profunde dintre lucrările expuse, ele regăsește teme comune, familiare lui, legate de lupta omului pentru viață, pentru viitorul ei. Chiar de la prima luare de contact cu pictura și grafica mexicană (ex-să în sala Dalles), vizitatorul se impresionează de personalitatea puternică a artiștilor expozanți, originalitatea artei lor. Această individualitate a mijloacelor de expresie plastice mexicane, evidentă în coloritul viu al lucrărilor expuse, în caracterul frescă al multor compoziții — vorbit, de bună seamă, marilor condiții ale picturii murale mexicane — în felul special de a soluționa marile spații și în materia-e folosite, își are rădăcini puternice în arta populară a Mexicului. Prin personalitatea acestei arte cultă mai ales din felul în care unele tradiționale și naționale de expresie plastică au fost folosite în tratarea unor teme ancorate în cea mai arzătoare actualitate. Artiștii mexicani au făcut din pictura și grafica lor un categoric protest împotriva realităților crude și sărăcii lor, împotriva exploataării de către străin. În tabloul lui José Avelaz Morado — „În spre carierele de piatră” — nu vezi nici un chip, doar trei siluete privite din

PIŃN NIESIEMY PŁON W NASZ DZICYSTY DŃM
ZEŃ: LEPIEJ PŁONOWAŁO PO STO KORCY Z KOPY

Jagodzinki Lucjan — Să dăm o recoltă bogată patriei noastre. (Expoziția „Afișul în R. P. Polonă”).

spate ale unor muncitori ce se îndreaptă, tirșindu-și pașii, spre carierele de piatră, purtînd pe spate uneltele primitive cu care probabil și strămoșii lor spărgeau stîncile... Atîta tot. Dar din această lucrare se degajă aceeași atmosferă apăsătoare pe care o regăsești în „Somerul” lui Francisco Dosamantes, în „Înmormîntarea lui Zapata” de Luiz Arrenal, ori în „Războinicele” lui Orozco. De la constatarea gravă a acestor dramatice realități, artiștii mexicani trec la dezvoltarea cu multă combativitate a cauzelor lor, realizînd tablouri pline de forță demascatoare ca lucrările cunoscutului artist David Alfaro. Lucrările expuse în sălile Fundației Dalles aduc imaginea unei arte militante, a unui popor curajos și nobil.

★

Cele cîteva sute de afișe prezentate pe panourile Expoziției din

bulevardul Magheru 21 vorbesc concludent despre înaltul nivel calitativ atins în R.P. Polonă de această populară și atît de combativă ramură a plasticii. Ceea ce se remarcă în lucrările expuse, pe lîngă bogăția tematicii legate de toate problemele construcției socialismului, este diversitatea mijloacelor de expresie plastică.

Semnate de artiști valoroși, afișele folosesc felurite imagini plastice, pentru a chema masele largi la munca pașnică de reconstrucție a Poloniei. De la conținutul grav și cu forță mobilizatoare a afișelor ce cheamă la lupta pentru pace și construcția socialistă (aparținînd artiștilor I. Mroszczak, T. Trepkowski, L. Jagodzinski) sau de la cele pline de gingășie și farmec legate de viața copiilor (semnate de J. Piotte, J. Czerwinski, B. Dudkowska etc.), pînă la afișele satirice ce bcluiesc lipsurile întîlnite în munca cotidiană (W. Borowczyk, A. Kobzdej, J. Slomczynski) sau demască pe acei ce ar dori un nou război, (autori — Z. Lengren, W.

Ignacy, K. Baraniecki), ori la cele pline de fantezie și sensibilitate ce popularizează diferite filme, cărți, expoziții, spectacole — găsești în lucrările expuse o bogăție deosebită de teme și formule plastice, atestînd valoarea incontestabilă a afișului polonez.

★

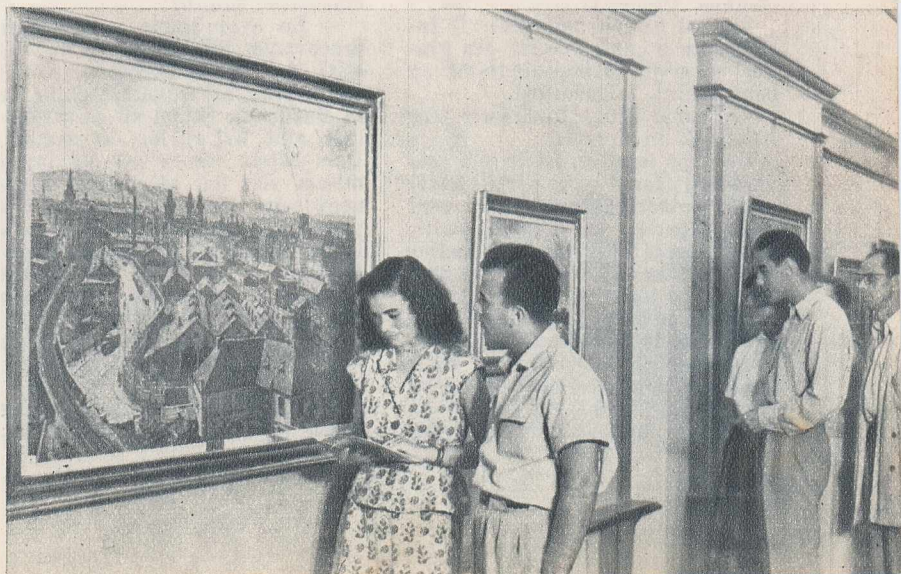
Din recenta sa călătorie în R. Cehoslovacă, pictorul Paul Atanasiu, laureat al Premiului de Stat, ne-a adus — într-o serie de picturi și schițe — imagini ale peisajului cehoslovac, fie sub aspectul său industrial, atît de caracteristic, fie sub cel rustic, prezentîndu-ne cîteva lucrări interesante în noile Galerii de artă ale Fondului Plastic, din bulevardul Magheru 20. Atras de frumusețea și pitorescul acestui peisaj, Paul Atanasiu l-a evocat în cîteva schițe încă din primăvara lui 1945, cînd, alături de Armata Sovietică, trupele romîne luptau pentru eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul fascist. Poezia aceluia peisaj rustic, cu căsuțe îmbrățișate de frunzișul umbros al copacilor, cu lacuri limpezi în care se răcoștează verdele stîns al sălciilor, și pe care Paul Atanasiu a surprins-o în cîteva acuarele, contrastează izbitor cu acea imagine a războiului și distrugerii, pe care pictorul a sugerat-o prin cîteva trăsături de cărbune, în schița „După război”: lîngă un gard de țară fărîmat de schije, resturile unui tun distrus...

Zece ani mai tîrziu, plecînd pe aceleași meleaguri, Paul Atanasiu consemnează în lucrările sale imagini din noua Cehoslovacie, din viața nouă a orașelor sale.

Praga cu fabricile și uzinele sale (așa cum apare în peisajul industrial „Praga”), cu bătrînele sale străzi și clădiri, amintind vechiul oraș feudal („Capul podului Karol”), Praga clocotind de freamătul și veselia noii ei vieți („Seara de 9 Mai 1955 la Praga”), portul Bratislavei ori vederea dinspre Hradcany, Devin-ul, și Myslenice, toate acestea apar în lucrările lui Atanasiu cu farmecul și pitorescul lor specific. Și regretăm că pictorul nu ne-a adus mai multe și mai autentice imagini ale omului noii Cehoslovaciei, cele cîteva portrete existente neresînd să suplimenteze această lacună.

Fără îndoială că vizitarea acestor trei expoziții este deosebit de instructivă, aducînd vizitatorului noi impresii, cunoștințe și sentimente, apropiindu-l și mai mult de popoarele a căror viață o oglîndesc acestea. S. F.

În fața tabloului lui Paul Atanasiu, „Praga”, s-au oprit doi noi vizitatori.

Moș TACHE VASILACHE

Scrisorile primite de la gazete o interesează și pe soția sa.

SCRIE LA GAZETĂ

de Ilarie MURGU

Încerc să aflu ceva despre moș Tache, privind locurile și oamenii care mă-nconjoară.

Străbăt de aproape un sfert de oră o localitate care nu pare nici sat, nici oraș, cu clădiri fiind mari, fiind pitice, respirate aiurea, ori ascunse sub plicuri de nucă și cireși. Întreb: „Unde e Buhuși?” Oamenii zîmbesc cu prietenie și spun: „Acesta e, care-l vezi”. Totul îmi pare aci calm, binevoitor, fără zor inutil. De la locuitorii lui, care mă îndrumă cu răbdare și bunătațe, pînă la casele care au avut loc și timp să se împrăstie, una pe deal, alta în vale, alta pe lângă șoseaua lată și liniștită.

De la Buhuși, mă îndrept spre comuna Cîndești.

Aceiași oameni molcomi. Îi întreb care e calea. Tresar din gînduri și griji, întîmpinîndu-mă cu ochi senini, binevoitori.

— Numai icoa, tovarășele. Tăt în sus și la dreapta.

De după ferestre, fetele mă privesc pe furis. În porți, femeile torc, urmărindu-mă din ochi pînă departe. În dreptul școlii, aștept parcă să-l văd pe „bădița Vasile a Ilioaiei”, ieșind cu „Sfîntul Nicolae” și însuși pe autorul „Amin-tirilor”, „un băiet prizărit, rușinos”, zgîndu-se la „Smărăndița popii”...

Din același lut o fi oare făcut și badea Tache Vasilache, pe care-l caut? Cînd îl văd, mi se arată a fi un om asemănător celorlalți.

Mă întîmpină cu bunăvoință, dar plin de rezerve. Pare, de altfel, tăcut și morocănos, căci mergem de aproape zece minute împreună fără a putea încheia o conversație.

Ajunși la el, acasă, îmi comandă scurt:

— Matale ești flămînd! Iaca, baba mea ne dă ceva de îmbucat.

O masă rotundă, joasă, trei scaune pitice. În mijloc, aburește mămăliga răsturnată. Ceapă, ouă fierte, lapte. Din străchini de lut, mîncăm brînză și smîntînă cu linguri de lemn. Îmbucăm cu poftă, gîndind totul în cîteva minute.

— Mă tovarășe!

Îl privesc. Fața moșului pare aprinsă de bucurie. De unde această dispoziție subită?

— Eu v-oi spune ceva. Mare drăcovenie am făcut. Amu, să știți dv. că pe la noi n-au mai venit pînă azi tovarăși chiar de la București. Știam eu că-n Capitală sînt azi alt fol de oameni. Da-s bătrîn, dracu' să mă ia, și mi-am zis: hai să vedem, dumneavoastră de care-ți fi? V-am pus strachină de lut și lingură de lemn. Mămăligă în loc de pîine. Bată-vă să vă bată, ați mîncat de parcă ați fi de aici. Tare mi-a plăcut. Acu' borșul o să ni-l servească baba cu pîine, în talere de porțelan, cu linguri domnești. Am și de acelea.

Și mă lovi cu dragoste peste spate, cu o mîină grea, ca de urs.

Am arătat cele de mai sus, ca să-l cunoașteți și dumneavoastră pe moș Tache, așa cum l-am cunoscut și eu. Sau, mai bine zis, cum e de văzut moșul în împrejurări anume, căci, încolo, cea toți locuitorii Cîndeștiului.

Tovarășul Tache s-a dovedit de îndată a fi vorbăreț, cît zece la un loc, și cu o inimă largă, să ne cufundăm cu totul în ea.

După ce am cinat, baba lui a curățit masa cea mare și moșul s-a așezat să-și „desfacă corespondența”. Zece plicuri, cele mai multe purtînd antete prețioase, le-a scos din cutia sa poștală de la poartă (are și așa ceva).

Sîau în liniște și nu mă mai satur privind-l cu cîtă seriozitate desface fiecare scrisoare, citind-o încordat. În fiecare zi, primește între 10 și 15 scrisori. Puțini dintre noi avem o corespondență atît de bogată. El scrie celor mai importante ziare și reviste din țară, care la rîndul lor îi scriu.

I-au scris de data aceasta tovarăși de la „Scînteia”, „Munca”, „Romînia Liberă”, „Îndrumătorul Cultural”, „Agricultura Nouă”, „Albina”, „Comitetul de Radio”, „Steagul Roșu” (Bacău).

„...Vă facem cunoscut că articolul dv. „Îngrijirea culturilor la Cîndești” a fost publicat” (Steagul Roșu).

„...Am apreciat foarte mult materialul primit. Va apare în curînd” (Romînia Liberă).

„...Așteptăm cu nerăbdare noi corespondențe” (Albina)

La un pahar cu vin, ne împrietenim și mai mult.

Are o limbă sprintenă, elastică, fără opriri și bițbieli în lumea cuvintelor și expresiilor. Colorează totul cu zicale neaoșe moldovenesti, dar nu se împiedică de loc nici în cuvinte ca: „echivalent, succesiune, concludent”.

Comentariul ascuțit și informația abundentă și actuală, calitatea specifică gazetarului, îl caracterizează din plin. Cu o memorie uimitoare, reproduce pe loc situații, date, nume despre care a auzit o singură dată.

— Am scris despre el — atunci, în „Viața Sindicală” — și am pus titlul acesta: „Un director de școală”. Am arătat cum, de pe terenul dăruit de sfat, lucrînd el singur, a realizat pentru cei 44 de copii din internat 3.000 kg cartofi, 2.000 kg porumb, peste 200 kg ceapă, 2.000 kg murături puse la butoi și 200 kg legume conservate.

Sau:

— Dacă sîntați curioși, pot să vă spun și aceasta. Tata mi-a povestit ce a auzit de la bunicu'. Iară bunicul i-a spus lui ce a auzit de la bunicul lui. Așa am aflat eu că Turcu Constantin a trăit pe la 1710. Era din Porcestii Romanului. Venind, de frica turcilor, tot pe ceama apeli, a ajuns într-un loc unde era numai pădure. În mijloc, o poiană. Și-o făcut icoa casă. Urmașii lui au tălat din pomi și au zidit alte căși. Așa s-a născut Cîndeștiul nostru...

Fac eforturi înzecite pentru a scrie, cuvînt cu cuvînt, tot ce povestesc. Fiindcă am priceput limpede că reportajul pe care urmează să-l scriu, îl scrie chiar acum moșul Tache Vasilache.

Ceva mai tîrziu, ne pomenim cu tovarășul Alexandru Culbeci, poștașul comunei. Aduce un plic de la „Scînteia”. E un bărbat zdravăn și liniștit, mîndru de uniformă și chipul său, pe care

nu-l scoate din cap decît la masă și la culcare. Ascultă fără răsufiar cuvintele moșului, iar cînd acest trece, pentru un timp, în odal alăturată, îmi șoptește:

— Mînunat om, bătrînul Tache. Nu se ferește, nici de față c el, să-l laude:

— De cînd scrie la gazetă, sîntrec oamenii, care mai de care să se „informeze”. „În gazeta d'azi, întrebă ei, a scris sau n-scris moșul?” Se înfrîntează cînd nu se pot „informa”. Așa am reuș „grozav” să-mi măresc numărul de abonați.

Îl întrepruie gazda noastră: — Eu citeam și pe vremuri ju nalele: „Astă-seară, domnul Calimchi a dansat cu prințepesa Sturza „Scandal și furt la Băneasa”. „Cum părați pastilele... dracu' să ia. În 1910, în Piatra Neam erau de tot 25 de abonați. Az numai în Cîndești noștri, sînt peste 600.

★

Moș Tache Vasilache se poa mîndri azi de a fi printre primii corespondenți voluntari plugari care i-a avut țara noastră după August 1944. Primul său articol a apărut în 1945, în ziarul județean „Flacăra”.

Trebuie să știm însă înainte moșul nostru a fost tot el cel care a înființat, după 23 August, primul celulă comunistă în comună, că, în 1945, a condus în Cîndești înfăptuirea reformei agrare. Oamenii îl priveau cu încredere spunîndu-i: „Am început-o bine, aene Tache. Tot așa să ne ții”.

— Se poate trăi și fără boie și încă foarte bine. Țara e a noastră, să ne punem pe treabă.

Ieșind în brigăzi voluntare, sînteni începură să repare drumuri să asauze bălțile, să dreagă alii apelor.

— Oamenii ca la noi, nu găse în țara întregă — se laudă întî zi moșul, către șeful secției educație politică a județenei parcului, învățătorul Ion Bubă. Ne-ștrîns 82 de voluntari, printre ei și bătrînul Vasile Smărăndese de 80 de ani. Am schimbat cursul pîrăului. Inmuia, al dracului, pămîntul și îngloda șoseaua.

— Ce-ar fi dacă ai scrie despre toate acestea la gazetă? — îi puse, pe neașteptate, învățător.

Tache Vasilache l-a privit și să-l înțeleagă. El să scrie? mîinile sale bătuțele de muncă cu capul său de țaran? Dar ei s-a mai pomenit așa ceva?

— Nu te speria. Așterne pe hîtie totul, la fel cum mi-ai povestit mie. Pe urmă, adu-o aci.

S-a întîmplat ceea ce bînuia Articolul „Muncă voluntară” apărut. Sub el, o semătură no în gazetărie: Tache Vasilache.

E greu de spus ce a însemnat pentru moșul nostru fericitul eveniment. Viața nouă, care începe să răsăre triumfătoare peste marele transformări care se treceau de la o zi la alta erau dente și pentru el. Dar cineea care i-o acordase partidul îl du dintr-o dată într-o lume cu to nouă, îl umplea de o demnitate și de o încredere în forțele se pe care nicicînd nu le simțise: nu crezuse că le-ar putea avea. Nici moșul Tache nu poate explămăruit azi. Zice el:

— Am văzut dintr-o dată cinci ani înainte.

Rîde și continuă: — Încă de a doua zi după apariție, am scris al doilea articol.

reilea, al patrutea. Vorba aia: „Pe bătrâni greu îi urnești, greu îi oprești“.

Începură să sosească scrisori de a diferite ziare. Moșul le răspunse prompt. Trimise note și informații în raionul Buhuși la „Scinteia“, „Luptătorul“ din Bacău, „Flacăra“ în Piatra Neamț.

Scrise despre chiaburul Ion Nălescu și toate matrapazlicurile sale. Articolul apăru. Unsat întreg se imbi răcorit. Dar, în aceeași zi, chiaburul îi puse piciorul în prag. Îinea sub braț o armă de vânăpore și ochii îi erau injectați.

— Dacă vine vorba de răfuia-ți, atunci să ne răfuim: zece carșe mai am întregi, zece vor intra în pielea ta de calic!

Moș Tache a rămas însă drept: — Trage, dacă ai curaj!

Chiaburul n-a tras. Ca răspuns provocarea venită, moșul scrise despre un al doilea chiabur, Vasile Cristache Crăciun, care ținea de zece ani ca slugă pe un fecior, ră să-i plătească nimic... Apăru acesta. Tras la răspundere, boitanul trebui să-i dea băictului reptul său.

Și toate scrise în limba și jude-ta sa bătrânească, așa cum le-ar povestit oricui, cum îl îndemna fetul său:

„Am fost ieri în comuna Rechiu, văz taurii comunali. Dar nu-s văzut. Te-apucă jalea și mînia. Ini de glod, neșesălați, au bur-e supte de foame. Buni de orice, mai de prăsilă nu. L-am căutat președinte. Nu era de văzut. Tovarășul Grigore Sava bea și mănă-că, în locul taurilor. Il află în ciumă de dimineață pînă sara“. „Ți-i mai mare jalea cînd te ci la centrul de lapte. Murdar plin de muște, ca în grajd. Tăt otele se face chișleag. Ce treabă-i a, tovarășe Antochie Gheor-ghe?...“

Și unul, și celălalt fură înlo-ți la cîteva zile după apariția acestor corespondențe.

Înfricați de pana lui ascuțită, taurii își schimbă tactică. Tigară de partea lor pe un ime Direa Vasile, care, îmbră-d haina nollor vremuri, lustru-și cuvîntul cu lozinci și for-le partinice și cîștigînd chiar rederea celor de la plasă, se tală în fruntea comitetului pro-priu din Cîndești. Transformî-se într-un adevărat cerber al unei, el îndreptă și asupra respondentului toate mijloacele ibile de intimidare: insulte chiar promisiuni de arestare.

Moș Tache îmi povestește azi întîmplare care dovedește cît de naivă și de odioasă, în așa timp, furia dușmanului său. dențiat pentru munca sa cul-tă, moșul fusese invitat la erbare în Odorhei. Urcat sus, tribună, vorbind și rîzînd, fu at și înfățișat cititorilor într-un tăr al Îndrumătorului Cultural. Așa află. Cînd sosi poșta, con-șă toate numerele revistei și răgă pe foc.

„Ce s-a întîmplat mai departe? Nu ști din situația de astăzi: ul Tache se află cinstit și lat de toți. Despre celălalt, a as doar o amintire hîdă.“

În 1951, o invitație deosebită: rugăm să participați la con-ul corespondenților voluntari“. Așa atîta umor în relatarea acestor e, că mi-e aproape imposibil reproduc.

M-am sculat de la măsuta rotundă și de lîngă baba mea ițită, iar cînd m-am așezat

din nou, stăteam la o masă întin-să, plină cu scule luctoare, de nu-ți venea la socoteală: is de mîncat, ori de mîncat cu ele? Și apoi: străini, „tututu, tatata“. „Unde-i ușa, moș Tache?“ mă întrebam. Un om din dreapta mea mă urmărea atent:

— Nu vi-l foame?

— Ba mi-l... Dar mă uit să văd cum îți dumneata sculele astea în mîna.

— Iar eu aștept de un sfert de oră să văz cum începi dumneata.

S-au împrietenit. Erau de la țară amîndoi.

Tache Vasilache a fost ales în prezidiu și a fost rugat să vorbească. Iar moșul a vorbit, ca întotdeauna, cu inima deschisă.

Întors la locul său, cu obrăjii arzîndu-i de emoție, cu ochii împăienjenți și sufletul mare, ca niciodată, moșul simți nevoia de a-și mărturisii bucuria. Smulse o foaie din caiet: „Dragă Vasile. Află că-ți scriu dintr-un loc foarte înalt. Fac parte din prezidiul...“

I-o trimise fiului său.

Peste două zile, primi și ei poșta, o scrisoare scrisă în aceeași zi și la aceeași oră cu a sa: „Dragă tată. Îți scriu din prezidiul școlii de ofițeri. Am primit gradul de sublo-cotenent“.

Moșul mă privește și suride: — Asta este așa, un fel de „telepatie“, nu?

★

Dacă am aduna la un loc toată activitatea publicistică a moșului Vasilache din 1945 și pînă azi, am avea în față un „tencușor“ de vreo 4.000 de scrisori. Să in-

trăm puțin în această pădure tînără și falnică. Tache Vasilache a scris informații din tot raionul Buhuși. Dar, mai cu seamă, din comuna sa. Iar de aci, a scos la iveală, în primul rînd, realizările de fie-care zi și oamenii care se căleau o dată cu ele.

Descriese astfel metodele agro-tehnice ale consăteanului Ion Vasile Simion. Articolul apăru și badea Vasile veni să-i spună: „De-amu încolo, abia o să ai ce scrie. Mă apuc mai virtos de treabă. Pun 12 prăjini de vie și curăț pomii, de n-au să mai fie omizi niciodată“.

„Ion Gheorghe Smărăndescu nu-și dă cotele, nu-și achită impozitele“.

— Ce mi-ai făcut, Tache? Oa-meni bătrîni, și eu și matale. Dă-o în focului s-o arză!

Dar critica a ajutat: azi e frun-țaș pe comună și la predarea cote-lor, și la plata impozitului.

Scrise despre Simion C. Simion, care, plivînd de trei ori grîul, realizase o recoltă excepțională. Despre Gheorghe a Cristinei, care, îngrijînd porumbul, culese o pro-ducție frumoasă chiar și în acel an de secetă. Scrise despre cele 21 mame eroine din comună și despre țăpînării din Tazlău.

Dar, săptămîni întregi, se în-tîmplă ca moșul să nu scrie un rînd. Biblioteca sa îl fură cu totul. Pînă noaptea tîrziu, geamul casei sale rămîne luminat.

— Mergi de te culcă, Tache dragă — geme baba din așternut. Ți-a mai rămas un singur ochi teafăr, vrei să-l pierzi și pe acela? — Merg băbucă, merg.

Și nu merge. Gustul de citit redeșteaptă gus-

tul de scris. Tache trimite gaze-telor impresiile sale despre cele citite. Chiar și scriitorilor, personal.

„Mult stimat tovarășe scriitor Zaharia Stancu... Aflați că sint născut în anul 1897, aprilie 8. Tovarășe scriitor, ați pomenit de răscoalele din 1907... Am văzut cu ochii mei trei țărani împușcați în comuna Reghiu, jud. Neamț. Pe unul îl chema Tomescu, pe altul Matfolea. Pe-al treilea, l-am uitat“ etc.

În numărul din 30 decembrie 1953 al ziarului „Munca“, tovarășul Zaharia Stancu îi răspunde, prin-tr-un articol întreg.

Adresează o scrisoare și poetei Maria Banuș. I se răspunde. Scri-toarea îi mulțumește pentru cuvîn-tele trimise și dorește să-l cunoască personal.

E aproape de miezul nopții.

— Ajunge, Tache, cu cititul!

★

Ajunge, într-adevăr. Îl țin de vorbă de mai bine de cinci ore. „Noapte bună, moș Vasilache“, și trec în odaia cealaltă, unde mă vîr sub cerși groase și în perini moi.

Mă trezesc devreme. Geamurile au pălit într-un albastru străveziu. „Trebuie să fie aproape de venirea zorilor“. De-abia acum văd: lam-pa din încăperea alăturată arde în continuare. Moș Tache citește.

Nici rugămîntea femeii, nici sfaturile medicului, nici propriile sale îndemnuri nu l-au putut smul-ge de lîngă cărțile iubite...

Așa l-am cunoscut eu pe moș Tache Vasilache din Cîndeștii Bu-hușului.

Dragoș VICOL

CÎNTECUL SECERĂTORULUI

— Bună vreme, spic bălai,
am venit să mi te tai..
Vîntul, molcom, tupiliș,
îți tot murmură-n pîiș;
soarele cu față nouă
mi te zvîntă-ncet de rouă.
Secera, prea zvăpăiata,
te întrebă: „Ei, ești gata?“

— Surioară secere,
gata-s de petrecere l..
Bobu-i copt și miresmat,
paiu-nalt, mai-mai uscat..
Culcă-mă sub buza ta
pînă-a nu mă scutura..

Iar voi, fete și feciori,
chiot dați spre cele mîri
să-și pornească roata-n zori!
Iar morarul, meșter bun,
umple-și pipa cu tutun,
că răgaz n-o mai avea
cînd a prinde-a măcina!

— Mulțămimu-ți, spic bălai,
de cuvîntul ce ni-l dai:
vom da zvon cu mare sîrg
și frăținilor din tîrg

să grăbească,
să poștească,
peste-o săptămîină-două,
la ospăt cu piine nouă l..

CLĂI DE GRÎU

Apusul: aur împrôșcînd seninul;
dar nu-i atîta aur peste văi
cît poate izvorî belșugul, plinul,
din soarele ce l-a cuprins în clăi..

O, MĂRI DE GRÎNE

O, mări de grîne coapte, mări de piine,
cîte izvoare vor porni, ca miine,
din voi, în cele patru părți de zare l..
Slăvită-ți fie munca, gospodare l..

Tu, brutărită, mîneca-ți sumete,
dă foc cupitorului să se desfete
în jocul roș de aprigă vîpaie;
curînd, s-a răsfața piinea bălaie

în dalbele ferestre și pe mese,
alătura de vinuri mai alese,
și-om frînge-o petrecînd sîrbătorește
zicînd: „ia, frate, și te veselește!

E piinea ce-o închin luminii, vieții,
e piinea păcii și a tineretii..
An nou înseamnă orice toamnă nouă
cînd roada o socoți crescută-n două..

PE DRUMUL ȚĂRII

Nu departe de Turda, după ce cotește de câteva ori când la dreapta, când la stînga, șoseaua se întinde în zare lin, îmbietor.

„Drumul țării” — așa cum își numesc localnicii șoseaua — e străbătut mereu de camioane, de autobuse cu pasageri, de cărute încărcate vîrf cu cereale, cu lemne, cu piatră. De o parte și de alta a șoselei, în largul porumbiștilor, oameni harnici taie, plini de voie bună, coceni de cucuruz pentru vite.

La „tulei” se află și moș Ion Crișan, unul dintre cei mai cunoscuți și mai îndrăgiți oameni din Copăceni. Văzîndu-l așa de înalt, zdravăn, cu scilpiri vesele și șirete în priviri, nici n-ai crede că moș Crișan a trecut de 62 ani. Secura o minuieste aproape tot atît de aprig ca și înainte cu ani; cît privește vorba, aici nu-l întrecut de nimeni.

După ce termină de tăiat coceni din partea de apus a porumbiștii, luîndu-se la întrecere cu Gligor — cel de-al șaselea fecior al său — Ion Crișan se trase mai la o parte, lîngă căruța, chipurile „ca să-și tragă sufletul”. Cei care-l cunosc mai îndeaproape știu că în aceste clipe moșul simte nevoia să-și răsucescă o țigară. Iar dacă are și cu cine sta de vorbă, bătrînul este și mai bucuros.

După ce mă întoarse pe toate fețele cu diferite întrebări și după ce mă cunosc mai bine, tocmai cînd mă pregătisem să ascult vreo poveste interesantă, moșul se ridică în capul oaselor, privind mustrător pe fecioru-său, Gligor. Apoi, fără un cuvînt, înăbușîndu-și mustrarea, bătrînul se apropie de calul cel sur de la căruța și-i slobozi chinga hamului, ca să nu-l mai frece pe coapsă. Recunoscător, calul căută cu ochi blînzi spre stăpînul său.

Cu gînd să leg din nou vorba, spusei într-o doară:

- Frumosi cai ai, moșule!
- Da... frumoși is, ce-i drept... — răspunse bătrînul. Și căruța, și hamurile-s mîndre... Eeh, caii ăștia își au și ei povestea lor...
- Ce fel de poveste?
- Eh, o poveste...
- Se-ntoarse tacticos, își mai răsucă o țigară groasă, după care se îndură să-mi spună:
- Hai să-ți spun și dumitale povestea lor.

pede, cum îi lacrima. În fiecare suflet de om sălășlăuia speranța... Copăcenii se aflau tot în ghearele dușmanului, însă eliberarea se vestea aproape. Fasciștii se retrăgeau în dezordine, lășînd în urmă zeci de cadavre, mașini grele, muniții... Tot retrăgîndu-se, au nimerit și în Copăceni...

De cînd erau, oamenii nu mai văzuseră atîta sălbăticie, atîtea jafuri, atîtea omoruri de ființe nevinovate. Ingrozîți, sătenii apucară care încotro, cu cățel și purcel. Doar cîțiva dintre cei bătrîni, legați puternic de țarina lor, nu se îndurară să ia calea refugului. Printre puținii care cutezară să rămînă pe loc, era și moș Crișan.

— Multe am trecut — zicea el — oi trece-o și pe asta.

Și moș Crișan a trecut-o. Lupta a fost aprigă, durînd neîncetat, două zile și două nopți. La capătul ei, se așternu o „țîrucă” de liniște. Sovieticii își întăriseră pozițiile de pe dealul Săduleștilor și avansaseră mult spre sat. Nemții fuseseră gonîți spre margini, la cotul de jos al satului...

Bătrînul Crișan își trecu încețitor mîna prin păr, scoțînd din adîncul pieptului un oftat:

„Amaric mai era atunci; drept între liniile frontului. Nici n-aveai cînd să-ți tragi răsufllarea... La o vreme, în răstimpul unui răgaz de luptă, mă pomenesc, deodată, în pragul casei, cu un grup de 14 ostași sovietici, conduși de un locotenent major.

— Zdarova! — îmi ură comandantul.

— Zdarova! — îi răspunsei eu bucuros. Bine că v-a adus vremea și pe la noi, ca să ne scăpați de blestemații ăștia. Uite cum mi-au găurit streășina casei. Ia-n priviți cum mi-au prăpădit gardul dinspre livadă...

— Așa? Spui drept? — mă întrebă unul dintre ei, care știa romînește, cercetîndu-mă pătrunzător cu privirea. Nu cumva ești vreo iscodă de-a lor?

— Eu? Păcatele mele... D-apoi eu am ficlori pe front, care se bat și ei să gonească mai repede pe venetici. D-apăi...

Comandantul, laolaltă cu ceilalți ostași sovietici mă lăsară să mai povestesc, să-mi vărs tot focul din

inimă. Într-un răstimp, acela care știa romînește îmi spuse:

— Bine, moșule, fie cum zici dumneata! Noi acuma te credem că nu ne ești dușman, ci dimpotrivă... Dacă-i așa, spune-ne cîte ceva despre nemți... Cam cîți au trecut ieri pe aici, cum îi drumul de la cotul de jos al satului, unde... ?

Le-am înșirat pe nerăsuflăte tot ce știam, mulțămînt că le pot da o mîna de ajutor. Au mai cercetat ei prin sat una, alta, și-au plecat spre liniile lor...

Aici, moșul se opri iar din povestit o bucată de vreme. Po urmă, a continuat. Și am aflat că, din pragul casei sale, a văzut cum se furișează pe coasta dealului cercețașii, cum au fost învăluți brusca de un foc puternic de armă automată. I-a văzut apoi despărțîndu-se în două cete. Una își continua drumul, cealaltă se pregătea să le acopere retragerea.

Din pozițiile fasciste, de la un post de observație înaintat, scilpiră în soare lentilele unui binoclu. Cîteva minute mai tîrziu, începu comanda. Bombele cădeau aproape pe fiecare metru pătrat, răscolînd pămîntul, pîrjolînd porumbiștea.

Ținîndu-și răsufllarea, moș Crișan urmărea cu atenție ce se petrecea pe deal. Oftă ușurat cînd înțelese că cei care duceau informațiile la comandamentul trecuseră de coama dealului, ieșînd din bătaia focului. Cei rămași, însă, o duceau mai greu. Erau aproape înconjurați. Un singur drum putea fi folosit încă — drumul către casa pe care tocmai o părăsiseră. S-au întors. Fără nici o vorbă, moșul i-a îndrumat spre șura plină cu grîu. Era acolo o ușiță mică, acoperită de saci, care dădea în altă magazie mică...

După ce făcu treaba asta, moșul se scărpină în barbă gînditor. Dar n-apucă bine să-și așeze oasele pe laviță, că se pomeni cu dușmani în casă. Trîntînd ușa de perete, zvrîlînd cu furie mobilele din cale, unul dintre nemți se postă în fața bătrînului, îi puse mîna-n beregată și-l strigă:

— Unde-s bolșevicii, cîine blestemat de valah? Unde i-ai ascuns?

— Bolșevicii? Care bolșevicii? — făcu mirat gospodarul.

— Nu te mai preface — îi strigă neamțul, lovîndu-l cu cîzma în fluierul piciorului.

Moș Crișan continuă a se face că nu pricepe, cu toate că unul dintre ei o rupea strîc romînește. Băgîndu-și capul între umeri, gospodarul se trase înspre un colț al încăperii, feîndu-se de lovituri. Între timp, alții devastau întreaga casă, răscoleau saltelele și pernele, cotrobăiau în unghere, cercetau podul și pivnița. Ba unul dintre ei își băgă nasul și în șură, însă, văzînd grămada de saci, nu-i dădu prin cap să scoțoească mai departe...

Negăsînd nimic, dușmanii începură să-și verse din nou focul pe

moș Crișan. Cu tocul „Mauseru lui” unul dintre nemți îl lovi cu sete în timpă, spărgîndu-i osu pînă la pielea creierului. Buimăci de lovitură, gospodarul se prăbuși l pămînt. De aceea, el nu mai auzi nici împușcături trase în curt de nemți, nici gîițatul porcului lovit de un glonte...

Cît a stat în nesimțire, moș Crișan nu-și mai aduce aminte. Știe doar că într-un tîrziu s-a trezit pe laviță, buimac, bandajat la cap. Il îngrijise în pripă un vecin cu pe hotar, fugărit și el pe uli de urgia brandurilor și rătăcit în livada bătrînului.

Își aminti de ostașii din șură pe față îl apăru un suris.

— Nu i-au găsit! Și mai că veni să tragă un chiot de bucurie.

Se dete jos de pe laviță, își deslăeni oasele și se apucă să prepare de-ale mîncării. Doar avea oșpeți.

După zece zile, cînd sovieticii au intrat în sat, mîndru, încotro jurat de oșpeții lui, moșul porcă să întîmpine pe eliberatori.

Oșpeții moșului fură încotro jurăți, îmbrățișați de tovarășii lui și moșul privea cu ochi blînzi, în telegînd calda prietenie ce-i leagă pe acești oameni.

Curînd, se pomeni și el cupri de brațe puternice, prietenoase

În ziua aceea, nimeni altul n-a fost mai fericit ca bătrînul Crișan. Nu știe cîți oameni îl îmbrățișaseră; nu știe cîte mîini de ostași îi strînseseră cu căldură mîinilor mari, aspre, bătătorite de muncă și știe cîte bițețele și iscălituri, mulțumire a găsit pe colțul mesei.

Moș Crișan tăcu o vreme. Rîculăți de firul povestirii, lăcea și noi, respectînd liniștea și gîndurile bătrînului.

După un răstimp, cotrobăind mîinile în șerpar, moșul scoase o hîtie îngălbenită, împăturită în patru

— Au trecut doi ani. Credea uitată întîmplarea asta, cînd, într-o bună zi, mă trezii chemat primărie. S-a făcut o adunare, venit delegați din partea unei misiuni militare, au vorbit de prietenie. S-au adus patru cai mîndre ca să am de unde alege... Eu i-am ales pe ăștia, pe Suru și pe Roib. Mi-au dat și documentul ăsta.

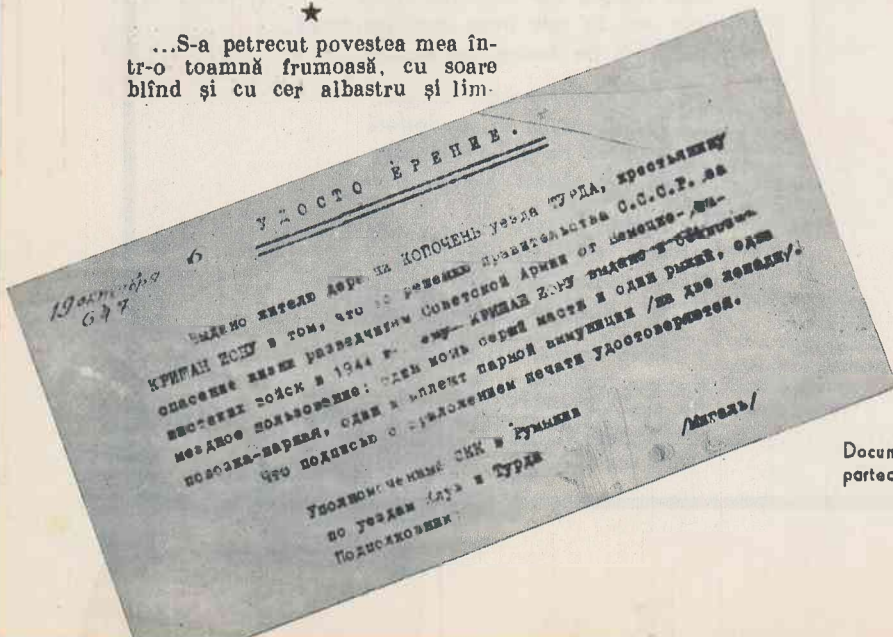
Prin documentul purtat în șerpar de povestitor, înscris la nr. 6 din 19 octombrie 1946, se certifica cu iscălitură și sigiliu de către împunernicitul C.A.C. din România pe județele Turda și Cluj că, „pe tru că a apărât viața unor ostași din Armata Roșie de armata fascistă în anul 1944, guvernul U.R.S.S. a hotărît ca cetățeanul Ion Crișan să i se dea definitiv un cal de culoare gri și un cal de culoare roșcovană, o căruța pentru doi cai și un complet de ham pentru doi cai.”

După un timp, mîngîindu-l caii, moș Crișan zîmbi și adău.

— Îs frumoși caii, da-i și n frumos că nu au uitat.

Apoi, fără zăbavă, moș Crișan își iuți armășarii și porni căruța la drum. O porni, pe „Drumul țării” sub lumina dulce a razelor soare ducîndu-și rodul spre casă.

...S-a petrecut povestea mea într-o toamnă frumoasă, cu soare blînd și cu cer albastru și lim-

Documentul în limba rusă primit de Ion Crișan din partea împunernicitului Comisiei Aliate de Control din România pentru județele Turda și Cluj.

Letopiseț despre Beloiannis

Fragmente din poemul distins cu Premiul I pentru poezie la Concursul celui de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie de la Varșovia

Alexis Parnis

Iubite Alexis!

A trecut un an de zile de la ultima noastră revedere. Îți amintești, și-am strâns frățeste mîna pentru înalta distincție ce ți-au acordat-o tinerii lumii întruniți în Bucureștiul meu, la cel de-al IV-lea Festival al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie. Ți-am înmînat atunci revista românească ce ți publicase Povestirea despre „Ultimul cîntec”, poem închinat amintirii poetului erou Ionopulos. În zilele acestea, am primit o veste de la tine, prietene, o bucurie: la Varșovia, ai primit o nouă distincție: premiul I la Concursul de literatură. Tineretul lumii a acordat această colectivă recunoaștere poemului tău, despre Beloiannis — poem ce mi l-ai citit în manuscris odinioară.

Salutul meu, Alexis Parnis! Alături de piesele de teatru „Ultima noapte a Atenei”, „Insula stearpă”, „Capul de pod”, alături de cărțile de povestiri, alături de prețuitele tale culegeri de versuri „Inima Greciei” și de altele, condeiul tău de poet luptător a iscat această dureroasă cîntare despre Nikos, eroul cump nouă tuturor. În vechile întreceri dintre aezi, laurii reveneau nu numai cîntăreților, și și cetății în care s-au născut ei. Pe fruntea patriei tale, tinerii lumii adunați la Varșovia, au așezat laurii prețurii.

Salutul nostru, din inimă, eroicei Elode!

Tiberlu UTAN

*O, patrie iubită, drapelul ți-l apleacă,
La căpătîiu-acelei ce-o viață l-a purtat,
Genunchii ți-i îndoaie spre țărna-nșingerată
De-acei ce-n nici o luptă nu a îngenunchiat.*

lutește peste Parthenon a stelelor coroană.
Ca o solie din război aleargă luna-n goană,
În Viți pînă în Parnon—cu jale-i știruiește
ladei, despre cel căzut în luptă vitejește.
tejari și brazi drapele-și fac din ramuri și le-nclină;
rățește jalea le-o împart și-a lacrimii lumină
almierii țării din Sud, mestecenii Rusiei...
oate-i grăiesc celui căzut pe cîmpul bătăliei
rin gura mamei, ce plîngînd, mormîntu-i netezește,
le parcă patul pentru somn acasă-i pregătește...

CUVÎNTUL MAMEI

e ceruri marte se stîngea, cînd zorii se arată,
i prima zi a lui april sosea de zori chemată,
ar mugurii-n grădini clipeau pe fiecare mladă,
dar ochii tăi, copilul meu, au încetat să vadă.
Tu i-ai închis în scurtul somn al unei nopți ce trece,
lălu străin ți i-a închis cu vâlul morții rece.

M-ai părăsit cînd pe pămînt se-ntoarce primăvara
în calea ei cînd brațe-ntind și oamenii, și țara.

O, mama-i ca albastrul cer, iar fiul—clară, luna.
Lama e lacul de smarald, iar fiul—floare, ună!
Lama e frunza ce oleacă-o prinse veștejirea,
i fiul—vîntul răcoros ce-i dă re-ntinerirea.

ima, candelă mi-a fost, nestinsă pentru tine,
r de bumbac erai și-ardeai în candelă, în mine.
e-un fir de tort trimis de sus de soare—pe o rază
a luntrea sprintenă zbura visarea-mi veșnic trează.

fost-am astfel, zi de zi, de raze, țesătoare,
nă-ai crescut, așa cum cresc măruntele izvoare:
în casă—leagăn ea ți-a fost—ți-ai năzuit făgașul
ore viață, cum prin trecători răzbește pîrăiașul.

marea-ntregului popor te-ai contopit, în valuri,
r eu—o limbă de nisip—stam priveghind pe maluri,
a țării ce privind în zări ar vrea să regăsească
n val ce ieri, ce numai ieri, avea să-i părăsească...

opac plăpînd erai pe cînd ți-a-ntins partidul mîna,
n vлага lui puteri ți-a dat și ție rădăcina

Și auzind cum tu îi spui partidului tău: tată,
Eu mă mîndream că mamă-ți sînt, eram îmbărbătată.

Partidul grijă ți-a purtat, de tată, ne-nteruptă
Și ca pe toți te-a învățat cum să te porți în luptă,
Și te-a-ndrumat pe drumul drept, cum numai el învață—
Eu singură-am rămas, ca tu să fii cu el, pe viață.

Cînd tu, de perină, sub cap, o piatră doar ți-ai pus,
„El va veni!” — eu perinii de-acasă-n plîns, i-am spus.
Cînd tu-nghețat te odihneai, arare, în tranșee,
O, eu cearșafuri ți coseam, că-s mamă și-s femeie.

De ai veni, cuprinde-v-aș, pe tine cu o mînă,
Cu alta, pe soția ta — la inima-mi bătrînă.
Și astfel, fiecare braț, aripă minunată
Mi-ar fi, mă crede, și-aș zbura, de voi îmbucurată.

Copil—ții minte?—ascultai, și-ți povesteam de tata,
La douăzeci și unu ¹⁾ cînd, soldat și el, luptat-a...
Nepoților și-acum le-aș ști povești frumoase spune...
Tiptilă, moartea de-ar veni, drept perină mi-ai pune
Sub cap, copile, palma ta, și altfel fi-mi-ar groapa,
Și mîna ta, da, mîna ta, ea mi-ar închide pleoapa...

Dar voi cădea, cădea-voi, știu—nu mi se-ntoarce fiul—
Ca roibul ce-n nisip muri, și n-a trecut pustiu!

Cum de-ndrăzni a-și ridica mormîntul baricada
În fața ta, ce-ai străbătut în lat și-n lung Elada?
Cum de-a putut a te-ncăpea mormîntul ce-ți săpara,
Tu, ce în inimă-ai purtat grecească-ntreaga țară?

Copacii parcă-s lumînări ce-ți străjuie mormîntul
Și-n creștet luna-i flacăra în zbatere cu vîntul,
Iar soarele, pe cer, plîngînd, ca mine, e în doliu
Și fața și-o acoperă cu-al ploilor lințolii.
O, eu peste mormîntul tău, bocesc nemîngîiată,
Și lacrima preschimbă-se-n garoață-nșingerată.

Copacii-n codru-s prăvăliți furtuna de-i mai mare,
Dară din rădăcina lor vor crește noi vîlăstare —
La fel mi-e sufletul călit, și vлага nu și-o pierde,
Și-mi crește ura de vrăjmași, precum pădurea verde.

CUVÎNTUL RAPSODULUI

Ce-ai fi ajuns, Elada mea, acum între popoare
De n-ar fi fost partidul meu pămîntul să ți-l are?
Statuie mută ai fi fost, cu mîinile sfărmate,
Să-mpodobești cu piatra ta străinele palate.

Veche corabie-ai fi fost, naufragiată navă,
Ce moare-mpotmolindu-se-n de mult trecuta-i slavă.
Partidul, el ți-a dat avînt, putere și speranțe,
Sub vîntu-i tinăr să străbați a'mărilor distanțe.
Sub vîntu-acei, ce l-a aprins Octombre, în furtună
Corabia-ți porni din nou spre zori, spre-o zi mai bună.
Ce-s comuniștii? — luptei imn, chemați să te răzbune,
Pe lira ta, Eladă, ți-s — într-aurite strune,
Și-n armonia lirei, ei cîntarea-o fac mai largă —
Viața lui Nikos — struna lui, din toate ni-i mai dragă.

Al țării braț a ridicat făclia-ți, Beloiannis,
Și razele-i se-ntreunesc departe, peste graniți,
Cu alte facle ce le-aprind popoare greu cercate —
Să lumineze-al păcii drum, și drum spre libertate.

În romînește de Tiberlu UTAN

1) În martie 1821, s-a început la Marias (Peloponez) răscoala împotriva jugului turcesc.

STĂPÎNIII

la te uită, tocmai unde au ajuns excursioniștii noștri! — constată admirativ Gertrud Weitz, filatoare la Industria Lini-Timisoara, și Ionel Alexandru, activist al C. C. S. din București.

Cînd am ajuns la Tușnad, ploaia ținea în nedomolită stăpînire, de două săptămîni și mai bine, munții și văile. Era o ploaie statornică, fără grabă, care-ți făcea impresia că se scoală de dimineață, o dată cu oamenii, că-i însoțește cu picurii ei reci pînă la cantină, că suie cu ei spre vile, alungîndu-i din urmă cu răpăituri grăbite și că — după ce oamenii au ajuns în camere — rămîne cuminte dincolo de ferestre, încetinindu-și ritmul, odihnindu-se parcă și ea. După cîteva zile petrecute sub regim pluvios egal, mi-au revenit în minte versurile lui Topîrceanu — desigur inspirate de un cadru asemănător:

„Pe-aici cînd plouă, plouă îndesat,
Nu ține ca la noi un ceas sau două
Că ziua plouă, plouă pe-nsurat
Și cînd se crapă iar de ziua, plouă”.

Ca urmare, primul pas a fost schițat spre gară, iar înțitul gînd pe care l-am deslușit în mine suna lapidar și activ: „fugi!” Și poate că n-ar fi lipsit mult pînă să pun în practică acest imperativ, dacă nu m-aș fi gîndit că exact aceleași vitregii ale naturii le îndură și cei aproape o mie de oameni veniți la Tușnad, la odihnă, 12, 14 sau 21 de zile. Iar dacă am rămas, mai departe, să văd ce se întimplă prin Tușnad, o pot mărturisii acum, n-am făcut-o din eroism, ci din curiozitate, voind să știu cu tot dinadinsul cum își petrec oamenii odihna pe ploaie.

În primul rînd, există o auten-

tică pîndă a soarelui. O geană mică de lumină, seninul unei nopți, strălucirea deosebită a unei stele ce trimite din înalt liniștitorul mesaj al unei raze, totul părea oamenilor veniți la odihnă un argument în plus pentru reușita excursiei ce se proiectase pentru a doua zi la lacul Sfînta Ana. Iată-i, în zori — adică, mai corect spus, după nouă dimineață — gata de plecare, echipați cu mantale de ploaie, cu haine mai groase, cu rucsacuri încărcate de pachete, din mijlocul cărora răsare paharul colorat al termosului. Incepe urcarea serpentinelor, pînă cînd, cîțiva dintre cei care suie pentru prima oară o cărare de munte sînt cuprinși, brusc, de niște elanuri alpiniste cărora nu le mai pot rezista și încep s-o ia de-a dreptul, prin viroage, ori aproape vertical, tăind pieptiș prin albia seacă a vreunui torent de munte. Aici, încep necazurile tovarășului Bodeanu Ivan, responsabilul clubului C.C.S. și conducător al excursiei, care pledează neobosit pentru temperare, pentru pas egal și respirație liniștită. Sfaturile se dovedesc zadarnice și tovarășul Bodeanu ar fi gata să se dea de rușine, cu toată competența sportivă, de n-ar avea niște serioși aliați în cărările prăpăstioase ale muntelui. Pe aceste cărări, i-am întîlnit, presărați ca niște bușteni, oboșiți, pe temerarii alpiști...

Dar, iată-ne ajuși sus, în poiană, și apoi pe stîncile de pe care poate fi admirat, în toată splendoarea, lacul Sfînta Ana. Un soare vesel, făgăduind o vreme minunată, stăpînește înălțimile. Ne așezăm, care cum apucăm, pe iarba înaltă, presărată cu flori, ori pe cîte un colț mai domol de stîncă, învăluit în mușchi cu moliciuni de pîslă. Tovarășul Bodeanu, ca unul care cunoaște aceste locuri, cocotat pe o stîncă ce-i dă o prestanță didactică, ține o scurtă prelegere:

de Tita CHIPER

Fotografii de S. STEINER

— Ne aflăm la o înălțime de 1250 metri; jos, se găsește lacul Sfînta Ana, despre care se spune că ar fi fost în vechime craterul unui vulcan și a cărui adîncime n-a fost încă aflată. O măsurătoare ce a atins 350 de metri adîncime încă n-a izbutit să atingă fundul lacului.

Se lasă o tăcere impresionantă. Sînt cifre ce ne situează deodată la distanțe majore, cifre care te impresionează și te obligă parcă să-ți îndrepti ținuta și să te lauzi, o dată ajuns acasă, cu performanțele obținute. Respiri sacadat, ți-e sete, te simți obosit, dar ce contează aceste amănunte pe lîngă cei 1250 metri înălțime urcați și cei 350 metri de adîncime parțială a lacului!... Numai pentru tovarășa Löffler Ana, preparatoarea chimică la stația experimentală Rîșnov, această ambianță pare cu totul familiară, atît de familiară încît, așezată comod pe o stîncă, avînd o vedere superbă spre lac, croșetează atentă niște dantele complicate. (În definitiv, nu există nici un criteriu care să interzică croșetarea dantelelor la 1250 de metri înălțime, aceasta fiind o pasiune cu totul nevinovată!)

S-ar părea că jumătate de zi cu soare a schimbat cu totul dispoziția oamenilor. Ei așteaptă cu nerăbdare rulara noului film în grădină (seara precedentă, unii rîseseră pînă la lacrimi de peripețiile comicului Latabar), dar iată că nici n-au ajuns bine la cantină, și ploaia începe din nou. E un soi de „v-ați ascunselea” cu ploaia și, pînă în prezent, nici unul dintre adversarii nu pare să se lase bătut.

Și, după odihna de după-amiază,

ploaia, care se răzună crîncă parcă de absența ei de jumătate de zi, pierde o nouă partidă o plictiseală cu care amenința oamenii. Un grup de melomani printre care și bătrînul inginer Hansoller Emil de la uzina „Mao Tze-dun” din București, s-a cîntă cu răsufierea oprită prime acorduri ale Simfoniei a V-a de Beethoven și apoi ritmul atît cunoscut al sonatei a VIII-a, ca umple sala de audiție a clubului. După masa de seară, sala de conferințe e neîncăpătoare pentru cei care au venit să asculte conferința despre Eminescu. Afară e întunecat; în încăperea, lumina a căpătat o strălucire blîndă, prietenoasă, și dacă-ți arunci privirile în sală, impresia că ești în casa vreunui dintre cei prezenți, casă aflată la Iași sau la Craiova, la Petrița sau la Constanța. Și, că acolo, cîntă molcom, versurile lui Eminescu, asemenea unei legănări apăsătoare.

„O rîmii, rîmii la mine,
Te iubesc atît de mult
Ale tale doruri toate,
Numai eu știu să le-ascult”...

...De ce or fi ascultînd unii versurile cu palmele la ochi, ca un concert?...

În această stațiune, oamenii aflați la odihnă merg la club, joacă șah sau șubah, iau cărți de bibliotecă, ascultă prezentări de cărți noi or cîntă la acordeon (din motive cu totul necunoscute, că țara se află în păstrarea responsabilității sportive, care se află acum la București și, deci, amatorii de chitară nu-și pot dovedi măiestria).

Aceasta e, ca să spun așa, activitate colectivă, rodul preocupărilor tovarășilor activiști culturali ai C.C.S., care se străduiesc să facă cît mai plăcută odihna oamenilor muncii veniți în stațiune.

Sînd să asculte poveștile lui Constantin Botoacă, Maria Barbiro, tehniciană la Grivița Roșie, Gertrud Weitz, de la Industria Lini-Timisoara, și Diaconită Zinuca, telefonistă la radiodifuziune, n-ar mai coborî de pe munte pînă-n seară.

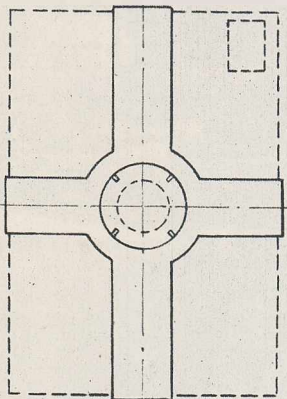

Tineretul patriei noastre

— CONCURSUL DE PORTRATE FOTOGRAFICE ORGANIZAT DE REVISTA „FLACĂRA” ȘI CENTRUL DE PRODUCȚIE CINEMATOGRAFICĂ —

Lentila adițională (proxar) la aparatele fotografice simple

Lucrate în condiții favorabile, multe fotografii realizate cu aparate „box” sînt bune și uneori chiar foarte bune. Dar dacă amatorii de fotografii, posesorii ai celor mai populare aparate, pot să-și justifice de multe ori simpatia pentru aparatul lor, aprecierea față de „box” este pusă la grea încercare cînd e vorba de realizarea unui portret. „Dacă aparatul meu ar fotografia clar la 1 m sau 1.50 m, să vezi ce fotografii aș face!...” — spun ei.

Problema nu este atât de complicată, pe cît se pare, dacă ne adresăm opticii. Rezolvarea constă în așa-numita lentilă adițională.

La început, câteva cuvinte despre aparatul de fotografiat tip „box”¹⁾. Aparatele de acest gen sînt echipate cu un obiectiv format dintr-o singură lentilă. Focarul acestei lentile este, în genere, de 10 cm. Aceasta înseamnă că razele paralele ale unui corp situat (conventional) la infinit, cum ar fi, de pildă, soarele, se vor întîlni, după ce străbat lentila, într-un punct situat la 10 cm în spatele acesteia.

Aceste aparate dau imagini clare pentru toate punctele ce se găsesc între infinit și 3 metri de la obiectiv. Faptul că se poate fotografia clar un obiect plasat la trei metri se explică prin plasarea obiectivului la circa 10,3 cm de la planul de proiecție (rolfilmul) și diafragmării care i se face. Pentru a realiza imaginea clară a unui obiect plasat la numai 1 m de aparat, ar trebui să existe posibilitatea de deplasare a obiectivului spre în afară. Acest lucru, însă, nu este posibil.

Adăugînd însă încă o lentilă cu un focar adecvat, focarul rezultat al celor două lentile permite obținerea unei imagini clare la 1 m — bineînțeles, în detrimentul clarității obiectelor plasate la distanțe mai mari.

Raportîndu-ne la datele ce le întîlnim de obicei la un aparat tip „box”, adică $F = 10$ cm și distanța de la obiectiv la rolfilm 10,3 cm,

¹⁾ Uzinele I.O.R. din țara noastră sînt pe cale de a trece la producția în serie a unor aparate populare de tip „box”, sub denumirea de „Optior”.

este necesară o lentilă adițională negativă cu $F = 20$ cm pentru a obține fotografii clare la un metru. Putem folosi, deci, o lentilă negativă de ochelari cu $-0,5$ dioptrii (dioptria este egală cu $\frac{100}{F}$ sau $F = \frac{100}{D}$).

Lentila adițională se poate monta într-un dispozitiv simplu, ca cel din figură, avînd grijă să fie cît mai apropiată de obiectiv și plasată în axul optic al acestuia.

Trebuie să știm însă că folosind două lentile, distanța pînă la peliculă se măsoară de la jumătatea distanței dintre lentile. De aceea, după ce facem așezarea adițională, trebuie verificat sistemul. Pentru acest lucru, folosim următoarea metodă: în locul peliculei, punem un geam mat sau o bucată de hîrtie de calc plană. Aproximativ sau depărtăm de aparat un obiect luminat, pînă cînd obținem clară imaginea acestuia. Se măsoară distanța de la obiectiv la obiect, urmînd ca ea să rămîină valabilă ori de cîte ori vom fotografia la această distanță. Pentru a realiza cadrulul dorit, vizarea se va face ca de obicei.

În cazul că dispunem inițial de o lentilă de ochelari al cărei focar nu-l putem preciza, aplicăm metoda descrisă mai sus, cu ajutorul geamului mat sau al hîrtiei de calc.

Avantajul realizat prin utilizarea unei lentile adiționale constă și în îndepărtarea, într-o oarecare măsură, a aberațiilor cromatice specifice unei singure lentile.

Sfaturi practice

— Materialul negativ pentru fotografiat la lumina becului incandescent. Pentru fotografii de portret în interior este de preferat filmul sau plăci pancromatice. Acest material este sensibil la mai multe culori și mai sensibil la lumină. În acest caz, expunerea va fi mai scurtă și va putea fi obținută o fotografie la o cantitate mai mică de lumină, iar plasticitatea fețelor va fi mai bună și tonalitatea mai caldă.

— Mici amănunte în legătură cu expunerea la lumina becului incandescent: Expunerea este bine să se facă pe elementul cel mai important al cadrului nostru. În cazul de față, portretul omului. Atunci cînd este vorba de un portret de compoziție în care vrem să se vadă și ambianța în care se află omul, expunerea trebuie făcută intermediară, adică între cel mai alb obiect din cadru și cel mai negru obiect din cadru. Pentru ca amatorul să se înarmeze cu mai multe cunoștințe, recomand cartea renumitului operator sovietic Iurii Ekelcic.

O COLECȚIE FILATELICĂ LA LICITAȚIE

Vestita colecție de timbre a fostului rege al Egiptului, Faruk, a fost recent vîndută, la Cairo, în cadrul unei licitații.

Suma realizată se ridică la însemnata cifră de 115.160 lire sterline. Din această sumă, valoarea timbrilor egiptene atinge 53.800 lire sterline, sumă ce reprezintă o surpriză, deoarece pentru această parte a colecției se scontă o realizare de 80.000 lire sterline. În schimb, timbrele celorlalte țări au fost vîndute la prețuri superioare.

Astfel, o colecție de stampile Austria s-a adjudecat cu 4410 lire sterline, primele emisiuni din Mexic cu 3760 și o colecție de timbre moderne din diferite țări a ajuns la 2800 lire sterline.

Din marile rarități mondiale valoarea de 2c. roz (forma rotundă), anul 1850 Guyana Engleză s-a adju-

decat la 700 l. s.; blocul de 12 valori de 6 penny Anglia (1847-54) 780; 2 p. albastru-indigo Post Paid Maurițius neuzat, 780; o pereche Trinacie 1860 uzat pe ziar, 1076 lire sterline.

Cel mai mare preț la această licitație a fost obținut pentru o pereche 108 paralele Moldova, uzat pe scrisoare: 2900 lire sterline.

Semnificativ este faptul că avocații lui Faruk au amenințat pe cumpărătorii de la această licitație că vor fi obligați să restituie timbrele achiziționate, întrucît toți vor fi dați în judecată, licitația fiind ilegală.

În afară de timbre, ex-regelul Faruk colecționa alte obiecte ca: statuete, picturi, desene, filme, fotografii etc., toate însă avînd caracter obscen. Această colecție neobișnuită nu a fost însă expusă publicului, vizionarea ei fiind rezervată numai clienților „serioși”. Cine erau considerați de Faruk clienți serioși? Cei care cumpărau din colecția regelui timbre în valoare de cel puțin cinci milioane de franci francezi.

Jocuri distractive

23 AUGUST

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	P	L	A	N	U	A	P	A	R	A	
2	O	A	S	M	U	C	U	R	I	E	
3	P	N	R	U	C	U	R	E	S	T	I
4	O	M	I	N	E	R	T	U	N		
5	R	A	I	U	S	S	I	S	T		
6	C	L	A	R	I	T	I	N	A	R	
7	S	T	I	L	R	O	Z	T	E		
8	O	A	T	E	I	S	T	O	R	I	C
9	A	V	E	R	E	M	E	T	O	D	E
10	L	A	Z	A	N	O	R	O	D		
11	T	M	G	H	A	Z	P	U	R	I	
12	A	J	O	C	I	A	L	I	S	M	

ORIZONTAL :

1) În cinstea lui 23 August numeroase întreprinderi l-au îndeplinit și depășit — Mîndra noastră Armată Populară veghează la păstrarea cuceririlor poporului muncitor. 2) Raion septentrional din R.P.R. — Ne-a adus actul eliberator de la 23 August. 3) Piatra Neamț — După actul de la 23 August, hitleristii au încercat să-l distrugă, dar vitejia gărzilor patriotice și mai ales înaintarea victorioasă a Armatei Sovietice, l-au eliberat și salvat de la distrugere. 4) Aparține unui detașament de frunte al clasei muncitoare — Numeral. 5) Paradisul legendar — Marea noastră prietenă și eliberatoare, a cărei armată eroică a făcut posibil istoric actul de la 23 August 1944 — Prenume (poetic). 6) Evident (pl.) — Din generația nouă, ce nu va mai cunoaște nicicînd suferințele îndurate pînă la 23 August 1944. 7) A cunoaște — Piron la mijloc — Azot fără vocale. 8) Mioriță laie, laie bucălaie — De domeniul istoriei. 9) Bogăție — Cele avansate sînt folosite pentru mărirea productivității muncii. 10) Fișie de lumină — Popor (arhaic). 11) Teme! — Oraș în Austria — Curați. 12) Datorită libertății cucerite la 23 August 1944, în anii ce au urmat am început să-l construim în patria noastră cu frățescul ajutor al Uniunii Sovietice.

VERTICAL :

1) Mulțumită actului de la 23 August 1944 a putut lua apoi puterea în mîinile sale — Pe a sa, poporul nostru a devenit stăpîn abia după 23 August 1944. 2) Cu holde aurii — Participăm la acțiunile organizațiilor de masă. 3) Sportiv de frunte — Lupt pentru o idee. 4) De două ori — Astronom progresist francez (1786—1853). 5) Producerea celor de larg consum este o grijă permanentă a regimului nostru de

democrație populară — Re 6) Cele ale clasei muncitoare au fost posibile grație actului de la 23 August Instrument muzical. 7) nual sau ciclu de lecții — 7 cerea unui solvent prin membrană poroasă în soluție. 8) Cel de pe he este strîns cu sîrg de ț nimea noastră muncitoare Sete! — Rîu spaniol. 9) F tru scăderea lui luptă m citorii din fabrici și uzine. Același element cu greu atomică diferită (pl.). 10) alt termen pentru la diez muzică) — Se spune de o metodă avansată de m aplicată pentru prima d (part.) 11) A finisa — Dacian — Roșia Montă 12) În ele freamătă cînt muncii în cinstea lui 23 gust. Cuvinte rare : GR TER, AIS.

DEZLEGAREA JOCUL APĂRUT ÎN Nr. TRECU

ORIZONTAL: 1) Pila — R — As — A. 2) Onest — dioactiv. 3) Nega — Joliot (4) Tri — Termonuclear. 5) Perta — Ile — S — E. 6) Cîc — Ca — Alaun. 7) Cer — Masl — Ecran. 8) R — Ori — Pt — tate. 9) Valență — D — Săi — 10) Oxida — Leafă — Volt — Aur — Cătrani — Pur. 12) Emotiv — Adle — O. 13) Osos — Ciclotron. 14) Me — Mendeleev.

VERTICAL: 1) Pontecor Ohm. 2) Inertie — Axat — Legi — Trollu — Ot. 4) A Pa — Redresa. 5) I — Tei — Mol. 6) M — Jerea — T — 7) Erori — Spălat — M. 8) măcîc — Etică. 9) Adio — Darwin. 10) Ioni — Is — Cd. 11) Rotulă — Osanak — Accelera — Idot. 13) Ac — Activ — Ițe. 14) Strecur — Opere. 15) Ila — Natru — 16) Avere — Neutron.

COPERTA I: 23 August — 23 August 1955 — foto — taj de Ludovic Polla

COPERTA a IV-a: Bucu Piața I. V. Stalin. Defi coloanele de sport

Fotografie de A. LOVINE

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

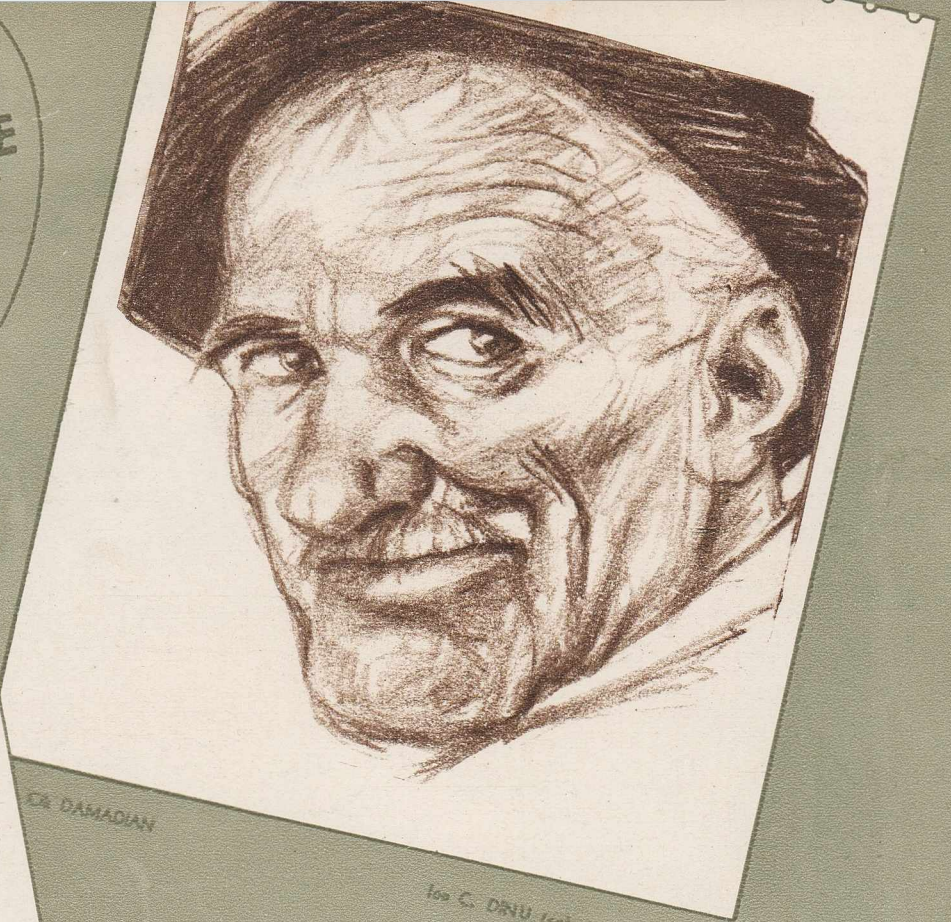
ABONAMENTE: în toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

DREȚUL
ABONAMENTELOR

3 luni : 9
6 luni : 18
un an : 36

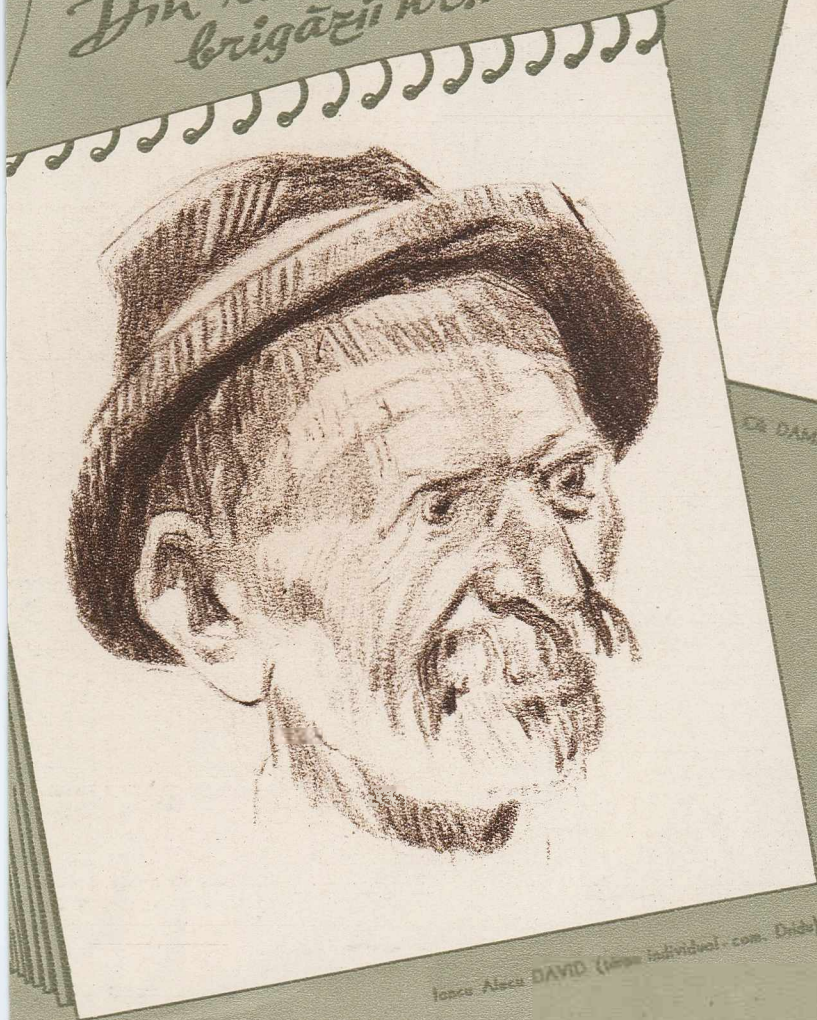
FRUNTAȘI IN MUNCILE AGRICOLE

*Din realizările
brigăzii nr. 1 a U.A.P.*

Cik DAMADIAN

Ion C. DRU (colectivist - com. Măia)

Eugen TARU

Ioncu Alacu DAVID (țaran individual - com. Dridu)

Brigada nr. 1 a Uniunii Artiștilor Plastici... Orict de dezamăgiți ar putea fi unii, aflând că sub această titulatură promițătoare se află doar doi graficieni, trebuie să-i liniștim: desenele alăturate — câteva doar din numeroasa portrete, caricaturi și schițe realizate de-a lungul unei luni de cei doi artiști — probează calitatea muncii acestora. Far asupra eficienței activității lor, pot mărturisi mai multe

țărani muncitori din raiorul Urziceni. Gazetele de arie și de comună, pe care Eugen Taru și Cik Damadian le-au organizat pe unde au trecut, caricaturile presărate în ediția „Romniei Libere” pentru raiorul Urziceni, portretele de frunțași, pe care le-au realizat, i-au făcut cunoscuți și îndrăgiți de țărani muncitori, dar în același timp cam temuși de cei leneși și birocrați.

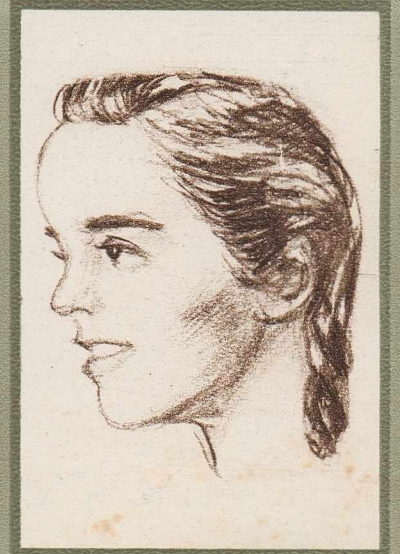
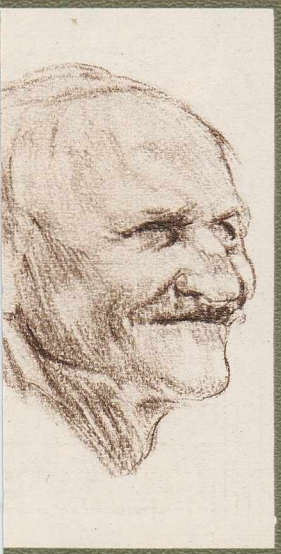
Această primă brigadă organizată de U. A. P. pentru a patricipa activ — și nu numai pentru „a lua legătura cu terenul” — în marile probleme ale statului nostru (în cazul de față, campania de recoltare), și-a încheiat activitatea cu un rodnic bilanș în ce privește cunoașterea adâncă a vieții. Fapt care impune organizarea repetată de către U. A. P. a unor astfel de brigăzi la care să participe artiști mai mulți, folosindu-se toate genurile artei plastice. Oamenii muncii în mijlocul cărora vor activa aceste brigăzi vor trage multe folosase. Și tot alții de multe vor trage înșiși artiștii, care vor putea cunoaște astfel temeinic și nemijlocit cele mai de seamă probleme ale vieții constructorilor socialismului.

Eugen TARU
STASE (țanovdrăgit - com. Gherghiu)

Cik DAMADIAN
Ștefan CRISTEA (țaran individual - com. Dridu)

Eugen TARU
Ion N. OPREA (colectivist - com. Broșteni)

Cik DAMADIAN
Mihaila ALEXANDRETA (colectivistă - com. Măia)

FLACARA

Nr. 16 (65) — 15 august 1955

